

Wël Jethu cï Luka göt

Wët nhom

Wël Jethu cï Luka göt, aa Jethu nyuɔoth lɔn ë yen raan wäär cï Nhialic lueel ka bï tuɔöc pinynhom, bï kɔc Itharel ku kɔc cie kɔc Itharel bën luɔk. Acï Luka göt lɔn Jethu acï Wëi Nhialic cɔɔl bï, “Wët Puɔth Yam bën nyuɔth kɔc ŋɔjnyin.” Ku wëlkä, aa la yiic kæk wic raan ẽbën. Kæk miet puɔu aa rëer wël cï Luka göt yiic aya, cimën bën Jethu pinynhom, acï lueel thïn cök tuej yiic, ku tẽ thöök wël thïn aya, ku wäär ler Jethu nhial. Anyiköl la tuej ë wët kënë, ku juëj bï gam kɔc cï gam rot juak la nhial Jethu cök, aacï raan töj kënë göt aya athör Luɔi Atuuc Jethu yic.

Abaŋ 2 ku 6 (tiŋ kæk cï göt athöör yic bö ciëen) aatö käjuëc yeke yön athör kënë yic ë rot. Cimën anyiköl diet atuuc nhial, ku kewäär cï abiök Jethu la neem wäär dhiëeth ye. Ku la Jethu luaj Nhialic wäär ë yen dhjök. Ku wël waal raan path pan Thamaria ku manh cï määr. Ee wëlkä yiic, ee röök yen acï ber yic bï teet kɔc puɔth. Ku Wëi Nhialic, ku kæk cï diäär looi ë luɔi Jethu yic, ku pël bï Nhialic adumuɔjom päl piny.

Kæk tɔ thïn

Wët Nhom	1:1-4
Dhiëth ku meeth Joon raan kɔc muɔc nhïim ku jɔl a Jethu.....	1:5-2:52
Luɔi Joon raan kɔc muɔc nhïim	3:1-20
Miɔc ë nhom ku thëm Jethu.....	3:21-4:13
Luɔi Jethu ẽbën pan Galilia.....	4:14-9:50
Jäl pan Galilia ku la Jeruthalem	9:51-19:27
Nin ciëen kadhorou thuɔnde nhom tuerj	19:28-23:56
Jön rot ku nyooth rot ku la nhial ë Bëny.....	24:1-53

---

1 Tënë Thiöpiluth, cït tẽ ye piëj ye, acï kɔc juëc them bik kæk cï röt looi kamkua göt. **2**Acï gët kæk cï kɔc cï ke tiŋ, ku kɔc lui wët Nhialic lëk yo tewäär jɔɔk kakkä röt. **3**Këya, Bánydië, wën cï yen kæk cï röt looi muk cök tewäär jɔɔk kek röt, aca tak ba ke göt apath tënë yi, **4**rin bï yin käjuëc cï piɔöc tënë yi jäl ɳic lɔn cii kek ye lueth.

Atuny Nhialic aci dhiënh Joon lueel

5Wääär ye Yerot bënyjäknhom pan Judia, raan käk Nhialic col Dhäkaria ë tö thïn, ku yeen ë ye raan akut käk Nhialic col Abija, ku yeen ë la tiijden col Elithabeth, nyen kuat Aron. **6**Dhäkaria ku Elithabeth aake ye käc path tënë Nhialic, rin keek aake rëér ke cïn gup awuöc ke thek löönj Nhialic. **7**Ku keek aake cïn mith rin Elithabeth écii dhiëth, ku keek aake ci dhiop kedhie aya.

8Nayon akäl tök, yen ke kuëér käc akut Dhäkaria bïk luui luaj Nhialic, **9**ke käcken akut cuet gëk, go löony tënë ye bï ya yen la adöñj njir took ariäk nhom luaj Nhialic. Go la lueek. **10**Ku tewen took yen adök lueek, ke käc juëc awen ci guëér aake röök ayeer.

11Kaam wén, ka atuny Nhialic nyuth rot ye ke käac lony cuëc ariäk nhom tewen took yen adöñj njir thïn. **12**Tewen tij Dhäkaria ye, go riëöc apei ku muum nhom. **13**Go atuny Nhialic lëk ye, “Dhäkaria! Duk riëc, röökdu aci Nhialic piñ, ku emen tiejdu Elithabeth abi manh moc yök. Na la dhiëeth, ka bï col Joon. **14**Wek aabi puöth miet wedhie wek tiejdu të le ye dhiëeth. Ku käc juëc aabi puöth miet ke we aya, **15**rin yeen abi ya raan töñ ril kam käc käk Nhialic tij. Ku yeen aci bï ya dek kuat muön la yic luou. Ku yeen abi Wëi Nhialic la yeguöp ke cok noot man yäc, **16**ku yeen abi käc Itharel col adhuk Nhialic Bänyden. **17**Abi kaj tuöl tënë Bëny kek riel thöj cimën riel Nhialic wääär tö tënë Elija. Ku Joon abi wärken ë mith col anhiar miëthken. Ku käc ril nhirem emen cie wët Nhialic ye piñ, aabi kenhüim waara. Ku käya, yen ë të ci Joon käc col aa guuir röt thïn rin bén Bänyda.”

18Go Dhäkaria lueel tënë atuny Nhialic élä, “Ba njic këdë lon bi kënë rot looi? Yen aci dhiop ku tiejdië aci dhiop aya.”

19Go atuny Nhialic dhuöök ye, “Ee yen Gabriel, rëér Nhialic lööm ku yen aci tooc ba yi bén lëk wët puoth kënë. **20**Rin këc yin wët ca lueel gam, yin abi rëér yi cie jam, yet të bi kënë rot kaj looi akolden bi yen rot looi ke cit tede.”

21Ten awen, käc aake tit Dhäkaria ke ci gäi kë rëér yen luaj Nhialic apei këlä. **22**Nawen le bén bei ke ci jam, gokë njic lon le yen kë ci rot nyuöth ye, tewen ye yen nyuuth yecin ku ci jam.

23Nawen la nïn luui Dhäkaria luaj Nhialic thöök, ke dhuk paande. **24**Nawen ke tiejde Elithabeth yök meth, ku jol rëér baai pëi kadhiëc ke cie la ayeer. **25**Ku jol ya lueel, “Nhialic aci kënë looi tënë ya bi piathde nyuöth ya, ku aci kë ye ya dhöl guöp rin ci yen rol jal nyaai!”

Atuny Nhialic aci dhiënh Jethu lueel

26Tewen ye pëi Elithabeth dätem, ke Nhialic tooc atuönyde Gabriel gen Nadharet tö pan Galilia, **27**tënë nyan bim col Maria, ku ë thieek

*Go atuny Nhialic
bën tënë ye ku lueel
(1:28)*

mony cöl Jotheep, raan dhiënh Bënyŋaknhom Debit. ²⁸Go atuny Nhialic bën tënë ye ku lueel ëlä, “Madho, yin athiän dhëenj Nhialic. Bányda atö ke yi!”

²⁹Go Maria riijöc ku muum nhom wën piŋ yen wëlkä, ku thööj yepuöü kæk tö ë wët kënë yic. ³⁰Go atuny Nhialic lueel tënë ye, “Duk riijöc Maria, yin anhiëer Nhialic. ³¹Yin abi meth yök, manh moc. Ku na la dhiëeth ka ba cæk ke cöl Jethu. ³²Abi ya raandit apei Nhialic nhom. Ku abi cöl Wën Nhialic Madhöl. Ku Nhialic Bányda abi bääny Debit wundit yiëk ye, ³³ku abi ya bëny pan yi Jakop akölriëec èbën, ku bäänyde acii bï thök alanden!”

³⁴Go Maria lueel tënë atuny Nhialic, “Bï rot looi këdë. Yen ë nyen bïm këc thiaak?”

³⁵Go atuny Nhialic ben lëk ye, “Wëi Nhialic abi lööny yïguöp ku rielde abi bën yïnhom. Manh thin dhëen ba dhiëeth abi cöl Wën Nhialic. ³⁶Ku dët akiñ aya, molën Elithabeth cï dhiçp acii meth jäl yök cök a wäär ye

1:27 Mt 1:18   1:31 Mt 1:21   1:32-33 2Tha 7:12, 13, 16; Ith 9:7

ye tüj ke ciët cï rol. Päike aa dätem ëmën. ³⁷Rin ɳic Nhialic käj looi ëbën. Acin kë gök ye.”

³⁸Go Maria lueel, “Yen alony Bänyda, abi looi tënë ya cimën wëtdu.” Go atuny Nhialic jäl.

Maria aci Elithabéth la neem

³⁹Nawën nün lik cök, ke Maria lööny dhöl ke cïn gääu bï la pan yi Dhäkaria rëer tëthöny pan Judia. ⁴⁰Ku ler pan Dhäkaria ku muöth Elithabéth. ⁴¹Kaam wën piñ Elithabéth Maria ke muöth ye, ke manh liec yen riäj yeyic. Ku go Wëi Nhialic guo lööny yeguöp. ⁴²Ku lueel röldit tënë Maria, “Yin aye leec diäär yiic ëbën, ku lec manh yänydu. ⁴³Yenjö thieek yayic abi man Bänydië ya bën neem? ⁴⁴Kaam wën piñ yen yiröl yi muöth ya, ke manh tö yayic mit puöu ku le nyooq-nyooq. ⁴⁵Yin amit guöp rin cï yin wët Bänyda gam, lön bï wët cï lëk yi rot tieej!”

Waak Maria

⁴⁶Go Maria lueel,

“Yin Bänyda yin apiaany ȳapuüu,

⁴⁷ku yen aci puöu miet

tënë Nhialic pür yen,

⁴⁸rin cï yen aluɔnyden cie kuëec nhom lieec.

Ku akölë le tuej,

riëec ëbën abä leec rin cï Nhialic yen dcoç,

⁴⁹rin cï Nhialic Madhol

kädit looi tënë yen.

Yen aril ku adhëj.

⁵⁰Ku yeen alir puöu tënë kuat raan ëbën,

kuat riöc è yeen.

⁵¹Nhialic aci koc bänj nhiam

thiäi pinyhom könden ril.

⁵²Ku aci bänj ril piëk piny thöcken nhiiim,

ku jöt koc cïi nhiam cie kuëec nhiiim nhial.

⁵³Ku ee koc ɳöj wic käj,

yiëk käjuëc ku nyiëj ajieek.

⁵⁴Ku aci wëtden cï thön wärkuan dít tieej nhom

ku kony aluɔnyke, koc Itharel.

⁵⁵Cimën wäär cï yen ye lëk wärkuan dít,

Abaram ku mith cï lök dhiëeth!”

⁵⁶Ku jol Maria rëer kek Elithabéth teciit pëi kadiäk ku dhuk panden.

1:37 Cäk 18:14   1:46-55 1Tha 2:1-10   1:48 1Tha 1:11   1:52 Jop 5:11; 12:19   1:55 Cäk 17:7

Joon acii dhiieeth

57Nawen ke pëi Elithabeth thök, ku dhiieeth manh moc. **58**Nawen piñ koc akeu nhom ku koc ruäai ke ye lön ci Nhialic ye lieec, ke mit puöth apei.

59Nawen aköl ye nün bët, ke koc bö bi meth bën ñoot. Ku wickë bik cäk rin wun Dhäkaria. **60**Go man kuec ku lueel, “Acöl Joon.” **61**Gokë lueel ténë ye, “Acin raan ruäai ke we ci cäk è rinkä.” **62**Ku nieukë wun nyin, ku thiëckë té bi yen meth cäk thän.

63Go Dhäkaria agen gëtgët cööl ku gët, “Acöl Joon.” Gokë gäi ebën. **64**Ku kaam thiin awen ke go njec jam ku leec Nhialic. **65**Go koc thiäak ke ke gäi, ku thiëi wëlka pan Judia yic, ku ye koc ebën jam è ke. **66**Ku kuat raan ci wëlka piñ è gäi ku lueel, “Manhë, bi jäl yiëndë akoldä?” Rin è yic, riel Bänyda arëer kek ye.

Waak Dhäkaria

67Go Wëi Nhialic löony Dhäkaria guöp, ku lueel maany ci Nhialic nyuöth ye elä,

68“Lecku Bëny, Nhialic Itharel! Rin ci yen bën bi kacke bën luëk.

69Ku cöl raan pïr yo atul yön Debit aluonyde.

70Wëtde acii koc kakkë tij lueel theer,

71lön bi yen yo kony aleikua ku koc man yo.

72Acii Nhialic lueel lön bi yen wärkuan dit lieec,
ku muk løy è döör ci yen määth däm ke ke nhom.

73-74 Cimën ci yen mël kuëj ténë Abaram wäditda,
ku thon lön bi yen yo kony aleikua,
yok aabi këde ya looi ke cin dieer,

75të yer yok puöth ku lok cök yenhom akölaköl té piiir yok.

76Ku yin manhdië, yin abi ya raan kák Nhialic tij,
yin abi la tuej yenhom ba dhöl la guiir ténë yeen.

77Ba lëk koc té bi kek pïr akölriëec ebën yök thän,
té pël adumuöömkien piny.

78Nhialic alir puöu,
ku yen abi raan ciit ruel cöl abö pinynhom.

79Ku yeen abi ruel ténë koc tö muööth yic,
reëer thou yic, bik dhöl ye koc döör ke Nhialic jäl yök.”

80Ku Joon acii jäl dit ku yik Wëi Nhialic riel dit. Ku piiir roor té ciit cej è rot yet aköl tul yen Itharel nhom.

Jethu acī dhiëéth

(Mk 1:18-25)

2 Bënyŋjaknhom cōl Cithér éci wët lueel bï kōc bëëi mec ke kueen.
2Ku kén yen è tē jōok kuën è kōc rot tewäär ye Kuirino bëny pan Thiria. **3**Go raan ébën la bï la göt rin, ñek pan wundit ku ñek pan wundit.

4Go Jothep jäl Nadharet tō Galilia bï la gen Bënyŋjaknhom Debit, tō pan Judia cōl Bethalem, rin ye yen raan dhiënh Debit. **5**Acī la bïk riënken la göt kek Maria wic kacken bïk gäm ye, ku è liac. **6**Tëwën rëer kek Bethalem, ke nün bï Maria dhiëth thök. **7**Ku dhiëéth wënde, ku der kōu alath ku tëeu diaany yic wën liiu tënë aniiñ yön jööl.

8Ku kōc biöök aake rëer pan wën, ku aake ruu tiët è thäkken. **9**Kaam wën ka atuny Nhialic tul kelöm ku ruel yer Nhialic keköth bï ke riaal. Gokë riöjc apei. **10**Go atuny Nhialic lëk ke, “Duëkkë riöc, ee wët path yen alëk we, wët bï thäi ébën puöth miet thïn. **11**Rin akölë, gen Debit tën, Bëny Pîr kōc acī dhiëéth, ku yen è Raan cï Nhialic lōc ku döç. **12**Ku abäk ñic këlä, wek aabï meth yök, manh cï der kōu alath, ku acī tööu gol cök.”

13Kaam awën ka atuuc juëc këk met röt thïn ku leckë Nhialic ku luelkë,

14“Yeku Nhialic door, Aciëŋ tō nhial,
 ku döör pinyinhom tënë kōc nhieer.”

15Nawën cï atuuc juëckä dhuk nhial, go kōc awën lueel kamken, “Lok Bethalem buk kák cï lëk yo la tij, ku kák cï Bänyda nyuöth yo.” **16**Gokë la ke ban keköth, ku yökkë Jothep kek Maria ku Meth ke cï tääu gol cök. **17**Nawën tij abiök meth, ke lëk kōc ébën kawën cï atuny Nhialic lueel è riënke. **18**Go kōc cï wël kōc abiök piŋ gäi apei. **19**Go Maria wëlkä ébën piŋ apath, ku muk ke yepuöu. **20**Go kōc abiök awën dhuk ke lec Nhialic, rin kák cik piŋ ku tijkë ke, kecít tewäär cï atuny Nhialic lëk ke.

Jethu acī cäk

21Nawën aköl ye nün bët, aköl yen bï ye ñoot, go cäk ke cōl Jethu, rin wäär kek cï atuny Nhialic lueel wäär ñot këc Maria liëc è ye.

Jethu acī yäth luaj Nhialic

22Nawën cï nün thiärjuan thök cït lój Mothith, ke Jothep kek Maria la luaj Nhialic Jeruthalem bïk meth la nyuöoth, **23**cimën lój cï Mothith nyooth theer elä, “Manh moc, ku ye kaai abi juër Nhialic.” **24**Ku keek aya aaci kuör karou juaar cimën lój Bëny.

2:21 Leb 12:3; Lk 1:31   2:22-24 Leb 12:6-8   2:23 B.bei 13:2, 12

25Ku mony cöl Thaimon ë ciëj Jeruthalem, ku ë raan path apei ku ë riöc Nhialic. Ku ë tit Raan Pır kç Itharel, ku Wëi Nhialic ë tö yeguöp. **26**Ku ëci Wëi Nhialic lëk ye lön ciï yen bi kaŋ thou, të këc yen Raan ci Nhialic lœc ku dœc kaŋ tiŋ. **27**Nawën yëth Maria ku Jothepe Jethu luaj Nhialic, bïk kë ye lön Mothith lueel la looi, ke tëeu Wëi Nhialic Thaimon puöu bi la luaj Nhialic aya. **28**Go Thaimon Jethu jöt ku leec Nhialic ku lueel,

29“Ee yin Bëny, yin aci wëtdü tieej nhom,
jol aluonydu puöl bi jäl, ke ci la läŋ.

30Të bi yin kacku kuony thïn aca tiŋ nyienkië,

31ku aca guiir thëi nhom

32ku ee piny mer bi kç cie kç Itharel käŋ tiŋ
ku bi Itharel thändü aleec thïn.”

33Kaam wén këec Jothepe kek Maria ke ci gäi wël lueel Thaimon rin meth Jethu, **34**go Thaimon ke dœc ku lueel ténë Maria, “Yen manh kënë aci Nhialic lœc bi kç juëc Itharel muör ku pür kç kök. Ku yeen abi ya raan bi wët Nhialic nyuɔth, ku abi kç juëc wël rec aa lueel yeguöp. **35**Ku yin Maria, yin abi reem puöu ciët yi ci gut pal, bi wët tö kç juëc puöth jäl njic thïn.”

36Ku tiŋ kæk Nhialic tiŋ cöl Ana ë tö thïn, ku ë ye nyan mony cöl Panuel, raan dhiënh cöl Acer kuat Itharel yic. Ana ëci dhiop apei, ku ëci thiaak ku rëer kek muonyde run kadhorou ku thou muonyde. **37**Ku jol Ana lök rëer ke ye leër ruöön thiärbët ku njan. Ecie jäl luaj Nhialic, ë ye cool ku ruu ke loi kæk Nhialic, ku röök ku theek miëth. **38**Ku aköl guöp aci rot mät kç wén, ku leec Nhialic ku lueel wëtde rin meth, ténë kç ye tiit lön bi Nhialic thändü Itharel wëer bei.

Jethu aci dhuök Nadharet

39Nawën cik këriëec ébën jäl looi cimën lön Nhialic, ke Maria ku Jothepe dhuk Galilia Nadharet panden. **40**Ku jol Jethu dít ku ril apei, ku njic käŋ ku dœc Nhialic.

Jethu ë tö luaj Nhialic

41Ruöön ébën Jothepe kek Maria aake ye la Jeruthalem rin Yandit Ayum cïn yic luu. **42**Nayon cï run Jethu jäl aa thiäär ku rou, ke cath ke ke bïk la yai yic Jeruthalem. **43**Nawën ci yai thök ke dhuk ciëen, ku kuckë lön ci Jethu döŋ geeu, **44**ë cik tak lön ciëth yen ke kç kök, ku ciëthkë yet thëi. Nawën ke wickë kam kç ruääi ke ke ku kç njickë. **45**Nawën cik yön, gokë dhuk Jeruthalem bïk ben la wic thïn. **46**Na aköl

ye nün diäk, ke jölkë yok luaj Nhialic Jeruthalem, ke cï nyuc kam koc piööc lösöj Nhialic ke piñ wëlken, ku yeke thiëec. ⁴⁷ Go koc ebën gäi wën piñ kek ye ke jam cimën raan njic käj apei, ku të bëer yen wëlken aya. ⁴⁸ Nawen tijkë manhden ke gëi ku lueel man, “Yejö manhdie looi yin kénén ténë yo? Yin acuk wic apei yok wuuri.”

⁴⁹ Go lëk ke, “Yejö wiëckë ya? Kuöckë lön dhil yen käk è Wä looi?”
⁵⁰ Ku aa këc wët cï lueel deet yic.

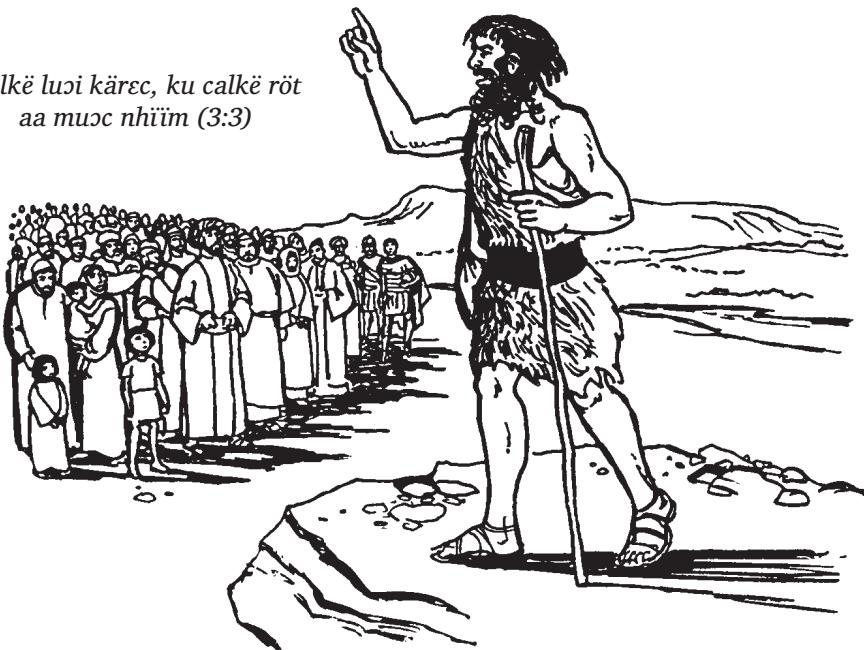
⁵¹ Go Jethu jäl ke ke ku dhukkë Nadharet, ku jölkë cej ke ye wëlken piñ, ku jöł man käkkä muk yepoöu. ⁵² Ku jöł Jethu düt ku njic käj apei. Ku Nhialic è mit puöu ténë ye, ku yen lön koc aya.

Piööc è Joon raan koc muucc nhüüm

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jn 1:19-28)

3 Yon yen ruöön thiäär ku dhiëc ke Tiberioth ye bëny, ku Pilato ke ye bënydít mac Judia, Antipäth Yerot è ye bëny Galilia ku Pilipo wäménh è mac Ituria kek Trakonitith, ku Lithaniath è ye bëny Abilene, ²ku Anath kek Kaipa aake ye bënydít käk Nhialic. Tëenë, ke Nhialic lëk wët Joon wën Dhäkaria tö roor. ³ Go Joon bëei tö wär Jordan you kueny yiic ke wëet koc, “Pälkë luoi kärec, ku calkë röt aa muuc nhüüm, rin bï

*Pälkë luoi kärec, ku calkë röt
aa muuc nhüüm (3:3)*

adumuöömkun päl piny tënë we.” ⁴Cimën cï ye göt athör Ithaya yic raan kák Nhialic tijj élä,

“Raan kakkie tijj abi käcít löör gut yic bï yen koc caal tede e
rot,

ku lëk keek élä,

‘Guierkë dhël e Bëny, luɔikë dhölke bïk la cök.

⁵Thönykë yön la tiäm piny
ku dhuökkë yon thöny nhiiim piny,
ku cökkë dhël cie yic neer,
ku thööjkë dhöl la yiic ḥony nhiiim.

⁶Ku raan ebén, abi tē ye Nhialic yook luäk thiin tijj!”

⁷Ku lëk koc juiec bï tënë ye bï ke bën muɔoc nhiiim, “Awek dhiënh käpieny! Yenja lëk we bæk kat kereec bï? ⁸Luɔikë kák ye nyooth lön ci wek muöl kärec yakë ke looi. Ku duökkë wepuöth tɔj ku luelkë yok aa mith Abaram. Alëk we lön aléu Nhialic bï aleelkä col aaye mith Abaram. ⁹Ku emën yep aci ther bï ke tiim yep, rin na ye tim cie luɔk, ka yep ku cuet e meec.”

¹⁰Go thän awën Joon thiëec élä, “Na ye käya, buk ḥö looi?” ¹¹Go Joon bëér, “Raan la aléth karou, adhil tök yiék raan cïn alath, ku raan la miéth adhil looi käya.”

¹²Go koc ajuér kut bën tënë ye aya bï ke bën muɔoc nhiiim, ku thiëckë, “Raan piööc buk ḥö looi?” ¹³Go lëk ke, “Duökkë wëeu ye lööm e ruëeny tënë koc.” ¹⁴Go apuruuk bën ku thiëckë élä, “Na yook, buk ḥö looi?” Go lëk ke, “Duökkë koc ye rum, ku duökkë koc ye gaany wët e lueth, ku yakë puöth la yum ariöpdun yic.”

¹⁵Go ḥäthden jäl dít, ku yekë tak lön nadë ke mony abi dhiel a Raan ci Nhialic lœc ku dœc. ¹⁶Go Joon lëk ke ebén élä, “Wek aa ya muɔoc nhiiim pii e path, ku raan dit ku ril apei tënë ya abö, raan na cok aa warke ka cä lëu ba ke dök. Ku e yic yen aci path ba lëu, ba ya aluɔnyde. Ku yeen abi koc kök weyiic muɔoc nhiiim Wëi Nhialic, ku muɔoc koc kök nhiiim e mac. ¹⁷Yeen acit raan muk lök käm ye rap kööm, bï rap tek thook kek miël. Ku wiiu rap ku tōu ke. Ku yɔɔt miël many cie thou.”

¹⁸Wël kök ciit kakkä aaci Joon lëk koc apei bï yen Wët Puoth Yam piööc thiin.

Joon raan koc muɔoc nhiiim aci mac

¹⁹Ku Joon eci Antipäth Yerot, bëny Galilia jääm guöp kärec apei, rin ci yen Yerodia tijj wämënh rum bï ya tieñde, ku looi käjuëc rec kök aya.

3:4-6 Ith 40:3-5   3:7 Mt 12:34; 23:33   3:8 Jn 8:33   3:9 Mt 7:19   3:12 Lk 7:29

3:19-20 Mt 14:3-4; Mk 6:17-18

²⁰Go Antipäth Yërot Joon mac, ku kënë ë këreec dët cï mat käracken cï looi yiic.

Jethu aci muccac nhom
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹Nawën cï thän awën muccac nhom ëbën, ku Jethu ke cï muccac nhom aya. Kaam wën röök yen ke nhial liep rot. ²²Ku bë Wëi Nhialic yenhom kecít kuur ë dit. Ku piŋ röl Nhialic nhial ke lueel, “Yin ë manhdiën nhiaar. Yen amit puöu kek yi.”

Kuat Jethu
(Mt 1:1-17)

²³Wääär jɔɔk Jethu piɔɔcde cök, ke ruönke aake ye thiärdiäk.

Ku ë ye raan ëbën tak lõn ë yen wën Jothep, wääär wën Yeli,

²⁴wën Mathat, wën Lebï, wën Melki, wën Janai, wën Jothep,

²⁵wën Matathia, wën Amoth, wën Nayum, wën Ethli, wën Nagai,

²⁶wën Manth, wën Matathia, wën Themein, wën Jothek, wën Joda,

²⁷wën Joanan, wën Retha, wën Dherubabel, wën Cealtiel, wën Neri,

²⁸wën Melki, wën Adi, wën Kotham, wën Elmadam, wën Er,

²⁹wën Jocua, wën Eliedher, wën Jorim, wën Mathat, wën Lebï,

³⁰wën Thaimon, wën Juda, wën Jothep, wën Jonam, wën Eliakim,

³¹wën Meliea, wën Mena, wën Matatha, wën Nathan, wën Debit,

³²wën Jethe, wën Obet, wën Boath, wën Thalmon, wën Nacon,

³³wën Aminadap, wën Admin, wën Arni, wën Yedhron, wën Peredh, wën Juda,

³⁴wën Jakop, wën Ithäk, wën Abaram, wën Tera, wën Nayör,

³⁵wën Theruk, wën Reu, wën Pelek, wën Eber, wën Cela,

³⁶wën Kainan, wën Arpakcat, wën Cem, wën Noa, wën Lamek,

³⁷wën Methuthela, wën Enok, wën Jaret, wën Malaleel, wën Kenan,

³⁸wën Enok, wën Theth, wën Adam wën Nhialic.

Jethu aci jɔŋrac them
(Mt 4:1-11)

4 Go Jethu jäl wär Jordan ke cï Wëi Nhialic la yeguöp, ku yëth roor tē ciī cej, ²tē cï jɔŋrac ye bën la them thïn nïn thiärjuan. Ku écie mith ë nïnkä yiic ëbën, nawën cik thök ke jol cök nök.

3:19-20 Mt 14:3-4; Mk 6:17-18   3:22 Cäk 22:2; Wk 2:7; Ith 42:1; Mt 3:17; Mk 1:11; Lk 9:35

*Na ye W  n Nhialic ke l  k alel k  n  
b  i ya ayup (4:3)*

³Go jɔŋrac rot cu᷑t ye ku lueel, “Na ye Wën Nhialic ke lëk alel këne bï ya ayup.” ⁴Go Jethu bëér, “Aci gët theer ëlä, ‘Raan acie pïr ayup ë rot.’”

⁵Go jojrac yäth tethöny, ku nyuth bëei pinynhom ebën nyin yic. ⁶Ku lueel tënë ye, "Käkkä ebën aaci gäm ya, ku alëu ba ke gäm raan ca tak. ⁷Këya, na dor ya ka bi ya käkku ebën." ⁸Go Jethu bëer tënë ye, "Aci göt elä, 'Yin abi Nhialic Bänydu door ku loi wëtde yetök!'"

⁹Go jõjrac yäth Jeruthalem, ku t̄ëeu luaj Nhialic nhom ku lueel, “Na ye W  n Nhialic ke yi cuet rot piny t  mec k  n  , ¹⁰rin e  ci g  t   l   Nhialic ab   atu  j  cke l  k bik yi tiit, ¹¹ku mukk   yi kecin, ba y  c  k c  i c  k deeny alel.”

¹²Go Jethu bëär, "Ací lueel theer èlä, 'Duk Nhialic Bänydu them è path.'"

¹³Nawën cï jõjrac Jethu jäl them ë dhölkä yiic ëbën, ke nyiëëj piny ku pël kaam koor.

Jethu acī luçide jōok Galilia (Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴Go Jethu ke tō Wēi Nhialic yeguöp, dhuk Galilia. Go guɔ piŋ Galilia
ëbën, ¹⁵rin piööcde tē ye kɔc Itharel kenhüim mat thìn, ee ye leec raan
ëbën.

Koc Nadharet aa kœc Jethu gam (Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶Go Jethu jäl teden awën ku ler genden Nadharet tewäär muk ye thün. Nawen aköl löj, ke la tén amat koc Itharel cít tē ye luöi ye

akölaköl. Nawën jöt rot bï wët Nhialic kueen, ¹⁷ke gëm athör Ithaya, raan käk Nhialic tüj. Go athöör pet yic ku yön tüj cï ye gët thïn këlä,

¹⁸“Wëi Nhialic atj ke yen rin acä lœc,
ba Wët Puöth Yam lëk kœc ijöjj. Bëny acä tooc
ba lëk kœc cï loony ku kœc mac, ku kœc rëer wïn jœngrac yic,
lön bï keek lony, ku lön bï kœc cï cœor ben daai,
ku ba lääu nhom tënë kœc gum, bën lëk keek.

¹⁹Ku ba ruöön bï Nhialic
kœc bœ tënë yeen dœc, bën lëk keek.”

²⁰Ku mat Jethu athör yic ku gem ku nyuuc. Go kœc ke tñ amat yic kenyin wël ye ebën. ²¹Go Jethu lëk ke, “Wët cäk piy ca kueen athör theer wël Nhialic yic acie nhom tieej ya aköl.”

²²Go kœc ke tñ thïn gäi ebën ku leckë rin wël puöth cï lueel. Ku yekë röt thiëec élä, “Kënë, lëu bï rot looi këdë, yeen cie wën Jothepe?”

²³Go Jethu bëer, “Ee yic, wek aaba lëk käänj ye lueel élä, ‘Akiüm kœj rot cœl apuœl.’ Ku abäk lëk ya ba käk cäk piy ke ca looi Kapernaum, looi aya genda ë tën. ²⁴Ku le tuej ku lueel, ‘Acïn kœc käk Nhialic tüj ye wël yekë lueel gam panden.’ ²⁵Ku cïmën njic wek ye lön cï Elija, raan käk Nhialic tüj, tiy lëer cœl Dharepath kony. ²⁶Ku Dharepath ë ye tiy wundët cœl Thidon. Ku diäär lër Itharel aake wiç kuccny wäär nëk cök kœc, rin kœc dey tueny run kadiäk ku abak bï cök dït apei pan Itharel. Ku Elija akëc bën tuöc ke. ²⁷Ku dët aya, wäär ye Elica raan käk Nhialic tüj, kœc juëc cï tuet aake tñ pan Itharel, ku acïn atuen töj cï Elica bën kony, acï bën la kony Naman raan pan Thiria.”

²⁸Go kœc ke tñ tën amat puöth riääk ebën wën piy kek wëlkä, ²⁹ku jötkë röt ku göömkë piny. Ku yëthkë ayeer geeu ke yekë pïk bïk yëet gët nhom të cï geu buth thïn, ku yëthkë agala nhom rin wiç kek ye bïk la piëk wiir. ³⁰Go bak keciel yiic ku jiël.

Jethu ala riel ë yen jœngrac cuçp wei (Mk 1:21-28)

³¹Go Jethu la Kapernaum gen tñ Galilia, të ye yen kœc piööc thïn aköl ciï kœc Itharel ye luui. ³²Ku piööcede ecï kœc göi ë tën aya, rin käk ye lueel aa wël yith ye nyuccoth lön le yen riel Nhialic. ³³Nayon akäl tök tewen piööc yen, ke raan tñ kam kœc tën amat, ke la guöp jœngrac jam ke ciï yeröl jöt apei élä, ³⁴“Yenjö wiç tënë yo Jethu raan gen Nadharet? Ca bën ba yo bën rac? Yïn anjiec, yïn ë raan puöth la cök bœ tënë Nhialic.” ³⁵Go Jethu jœngrac duöm thok piny, “Bietë, ku bäär bei yeguöp.” Go

jɔ̄jrac mony awēn wiet piny kenhiīm ku biī bei yeguöp ke cīn tētök cī yiēk ye.

36 Go kōc gāi apei ku thiēckē röt, “Yenjō kēnē? Ye piōoc yam kek riel Nhialic. Mony kēnē ala riel ye yen jak yōōk ku gamkē wētde aya.” **37** Go lēc ku piathde guo thiēi baai yic ebēn.

Jethu acī kōc tuany kony

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Kaam awēn jiēl yen tēnē amat kōc Itharel ke la pan yī Thaimon. Go man tīj Thaimon yōk ke cī juāi göōk, gokē lēk Jethu. **39** Go la ku kēēc yeljōm tēwēn cī yen tōc thīn ku yōk juāi bī jāl. Go juāi guo pāl piny ku looi miēth tēnē ke.

40 Ye thēn kēnē, wēn cī akōl lōony piny, ke kōc guēer kek kōcken tuany tēnē Jethu, ku tēēu yecin kenhiīm, gokē pial ebēn. **41** Ku bö jakrec bei kōc juēc gup ke dhiau ēlā, “Yin è Wēn Nhialic.” Go Jethu ke yōōk bīk cīi jam, rin n̄ic kek ye lōn ye yen Raan cī lōc ku dōc.

Jethu è kōc Galilia lēk wēt Nhialic

(Mk 1:35-39)

42 Nayōn nhiäk riel, akēc piny bak ke Jethu jiēl baai ku le tēde è rot. Go kōc juēc la wīc. Nawēn lek yōk, gokē lōj bī rēer Kapernaum ku cīi ke nyiēēj piny. **43** Go bēer, “Yen adhil Wēt Puōth Yam rin bääny Nhialic la piōōc bēēi kōk yiic aya, yen è kēn tuuc ya ba bēn looi.” **44** Go pan Galilia kuany yic ke piōoc kōc tēn amat.

Kōc cī Jethu kaŋ buɔoth

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 Yōn akäl tōk tēwēn piōoc Jethu wär cōl Jenetharet yōu, ke kōc juēc apei wēt bīk wēt Nhialic bēn pīj. **2** Go riāth karou tīj agör yōu ke cī amēi nyäān piny ku jiēlkē bīk biaiken la thuak. **3** Go Jethu thueet riān tōk yic, ku è ye riān mony cōl Thaimon, ku lēk ye bī piēk wīr tēthinyōo. Ku jōl nyuc riāi yic ku piōoc kōc.

4 Nawēn cī thōk è jam, ke lēk Thaimon, “Geerkē riāthkun tēthiāj ku cuatkē biaikun bāk rec dōm.”

5 Go Thaimon bēer, “Bēny, yok aacī ruu māi wēn akjōu ku acīn kē cuk dōm. Ku na ca lueel, ka buk cuat.” **6** Ku cuetkē buo. Gokē rec juēc apei dōm abī buo yiic duēr reet. **7** Gokē amēiken kōk tō riān dēt yic cōl bīk ke bēn kony. Gokē bēn, ku tekkē rec riāth karou yiic ku thiēnjēkē kedhie abīk duēr dūir.

Ku nyiieñkë kériëec ébën piny ku buothkë Jethu (5:11)

⁸Nawën tij Thaimon kë cí rot looi, ke gut yenhiöl piny Jethu nhom ku lueel, “Bëny, jäl ténë ya, yen ë raan la guöp adumuööm.” ⁹Rin yen Thaimon, ku koc awën mëi kek ye aake cí gäi rec juëc cik döm. ¹⁰Ku kocken cath kek ye Jemith ku Joon, wëët Dhubedi, aake cí gäi aya. Go Jethu lëk Thaimon, “Duk riöc, èmën le tuej aa koc kek aaba ya döm.” ¹¹Goké riäth yöc wär thok ayeer, ku nyiieñkë kériëec ébën piny ku buothkë Jethu.

Jethu acä atuet cöl apuəl

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹²Yon akäl tök Jethu éci la keny gen dët, ku raan cí tuet ë tö thïn. Nawën tij Jethu ke gut yenhiöl piny ku lëj, “Bëny ajiëc alëu ba ya kony ba pial, kony ya.”

¹³Go Jethu njääj nyinde tij ku wic bï kony. Ku jöt yecin ku goot ku lueel, “Awiëc, piaalë!” Kaam thiin awën ke tuet jiël. ¹⁴Ku cöl Jethu ajiël ku thon apei, “Duk kënë la lëk raan dët. Lœr ku nyuöth rot raan kák Nhialic, ku bï caath, ku juar käj cít të ye löj Mothith ye lueel thïn, bï raan ébën njic lön cí yin pial.”

¹⁵Ku tewën cí Jethu ye cak thon käya, ke wët go thiëi piny abii koc juëc aa guëér ténë Jethu bik piööcdë bën piñ, ku kony ke bik pial. ¹⁶Ku ye la têde ë rot të cín yic koc ë rëer thïn bï la röök.

Jethu aci raan cí ruai kony

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷Nayon akäl tök, ke koc kök akut Parathï, ku koc piööc lööj nyuc bik piñ të piööc Jethu koc thïn. Ku aake bö bëëi yiic Galilia ku Judia ku

5:14 Leb 14:1-32

Jeruthalem. Ku Nhialic éci Jethu yiék riel bï koc tuany kony. ¹⁸Kaam wén ke koc bï ke ket raan aduany alom. Ku wic koc awén ket ye bik yäth yot tñené Jethu. ¹⁹Nawén cín tñe yëth kek ye tñené Jethu rin ci yot thiän koc, gokë la nhial ku ñanykë yot nhom lñj awén rëér Jethu thín. Ku lueeckë raan aduany piny kek biyndje yenhom.

²⁰Ku wén tñj yen gamdit tö ke ke, ke lueel, “Mäthdië, adumuöömkü aaci päl piny.”

²¹Go koc piööc lñoj koc Itharel ku koc akut Parathii wén rëér thín, jäl tak ku luelkë kepuöth, “Yeja kënë Nhialic jääm guöp këlä? Yeja adumuööm päl piny, ee Nhialic é rot.”

²²Go Jethu käk yekë tak guç ñic ku lueel, “Yejo ye wek ye tak lñn lueel yén lueth? ²³Ye kënë puç yic käkkä yiic ba lueel, ‘Adumuöömkü aaci päl piny’ tëdë ke lueel, ‘Jot rot ku cathë?’ ²⁴Ku aba nyuöth we èmën lñn le Manh Raan riel pinyinhom bï adumuööm päl piny.” Ku lëk raan aduany, “Alëk yi, jot rot ku kuany biyndju ku lñr baai.”

²⁵Go rot jot nyin yic kenhüim ke dëei kek èbën, ku kueny biynden awén ci ye täac thín, ku ler baai ke lec Nhialic. ²⁶Ku jol kuat raan tö thín èbën gäi ku riööckë. Ku leckë Nhialic ku luelkë, “Yok aaci këdiit jän göi tñj ya aköl.”

Jethu aci Lebi cœl

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷Nawén ke Jethu jiël geeu, ku tewén cieth yen ke tñj raan ajuér kut col Lebi ke rëér teden é lucoi. Go Jethu lëk ye, “Buoth ya.” ²⁸Go Lebi luicide puöl ku bucoth.

²⁹Nawén ke Lebi loi miëth paande bï yen Jethu gcoj. Go koc juëc bën, koc ajuér kut ku koc kök, ku nyuuckë ke ke bik mith. ³⁰Go koc akut Parathii ku kocken piööc lñoj la ñoomñoom ku luelkë tñené koc Jethu bucoth, “Yejo ye wek mith ku dëkkë kek koc ajuér kut, ku koc la gup adumuööm?”

³¹Kaam wén piñ Jethu é wët kënë, ke lëk ke, “Acie koc puç kek akiim wic, aa koc tuany. ³²Yen akëc bën ba koc ye tak lñn puoth kek bën kony. Yen aci bën bï koc rec la gup adumuööm kepuöth dhuök ciëen.”

Wët lñj thëk é miëth

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³Gokë ben lueel tñené ye, “Koc Joon bucoth aa lac thek é miëth ku röökkë. Ku aye koc akut Parathii bucoth looi aya, ku kockun yi bucoth aa mith ku dëkkë.”

³⁴Go Jethu bëer ku lueel, “Yaké wic bï koc ci bën ruäai yic rëer ke ciï müth? Acie tede! Na rëer raan thiék ke ke, ka cik loi käya. ³⁵Aköl bï athiæk dóm ku nyieei keyiic, yen aköl bï kek thek.”

³⁶Ku ben Jethu käaj dët ben thjöth aya tënë ke, “Acin raan bï abaj alath ret wei alanh yam köu bï la buööp ë dhiäth alath köu. ³⁷Ku acin raan bï muön abiëc ë yam puök töny theer yic. Na looi käya, ke muön abiëc yam abi töny puët yic, ku muön abiëc abi luui wei ku töny abi kuem. ³⁸Acie käya, muön abiëc yam adhil puök ë töny yam yic. ³⁹Ku acin raan wic bï muön abiëc yam dek të ci yen muön abiëc ci cej kañ dek, abi lueel, ‘Muön abiëc ci ciej ajuëen.’”

Jethu aci kuec löj aköl löj koc Itharel

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 Nayon aköl ciï koc Itharel ye luui, Jethu kek kocken ye buçoth aake cath ke kuany dhël yic kam dum. Go kocken ye buçoth rap thoñ ku koikë ke kecin, ku camkë ke. ²Go koc akut Parathï köj lueel, “Yejö ye wek luui aköl ci löndan Itharel pëen bï koc ciï ye luui thän?”

³Go Jethu bëer, “Këckë kë ci Debit looi wätheer kañ kueen? Wäär nëk cok ye kek kacke, ⁴go la luaj Nhialic ku lööm ayum yaath ci töö tënë Nhialic ku ciem, ku gëm kacke aya bik cam. Ku ayum kënë ecii lönda pëen bï kuat raan ë path ci cam. Ee raan kák Nhialic yen ë ye cam ë rot.” ⁵Ku wit Jethu wëtde elä, “Manh Raan ë bëny kériëec ëbën agut aköl löj.”

Jethu aci mony ci cin ruai kony

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶Nayon aköl dët, aköl ciï koc ye luui ke Jethu la tën amat koc Itharel ku piööc. Ku mony ci cin cuëc ruai ë tö thän. ⁷Go koc kök piööc löön Mothith, ku koc kök akut Parathï ke tö thän wic bik tij, lön bï Jethu mony kënë kony bik la luom, rin ci yen ye kony aköl ciï koc ye luui. ⁸Ku Jethu ë njic kë tö kepuöth, go lëk mony awën ci cin ruai, “Jot rot ku bääär tuej tën koc nhüüm.” Go bën ku këec. ⁹Go Jethu ke thiëec, “Yejö ye lönda päl yo buk looi aköl ciï koc ye luui? Ye këpath aye kérac, bï raan kony bï pîr, kua pël wei bï thou?” ¹⁰Ku döt ke ëbën ku lëk mony awën ci cin ruai, “Nyoth yiçin.” Go yecin nyooth. Go cieende piath. ¹¹Tëenë, go koc ater Jethu puöth riäak apei, ku matkë kë bik looi tënë ye.

Jethu acä atuuc kathiäär ku rou kuany

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹²Nayon akäl tök ë nïnkä yiic, ke Jethu la gøt nhom të ciï cej bï la röök, ku jol ruu röök tënë Nhialic. ¹³Nawën bak piny ke col kocken ye

buccoth, ku kuany raan thiäär ku rou keyiic ku ciëk ke ke col atuu. ¹⁴⁻¹⁶Koc ke ciëkuany ayi, Thaimon (cië Jethu bën cäk ke col Peter), Andria (mënh koor è Thaimon), Jemith, Joon, Pilipo, Bartholomeo, Lebi, Thomath, Jemith wén Alpawuth, ku Thaimon (raan la puöu ater), Juda wén Jemith ku jol a Juda Ithkariöt, raan wääär cië Jethu bën luom bi döm.

Koc juëc aa Jethu buccoth

(Mt 4:23-25)

¹⁷⁻¹⁸Go Jethu bën piny ku këëc tëthöj nhom got cök kek kocken ye buccoth, ku koc juëc kök ke bö Judia ku Jeruthalem. Ku koc bëëi kök tö wärkju cimën Tire ku Thidon, aake cië bën bik bën piy piööc Jethu, ku bi ke bën kony tueny tö kegup. Ku koc ke la gup jakrec aake cië bën aya go Jethu ke kony. ¹⁹Ee wic kuat raan ebën bi gööt, rin riel yen koc kony bik pial è ye yok yeguöp è path tö cië ye gööt.

Këj miet è puöu ku rëec è puöu

(Mt 5:1-12)

²⁰Go Jethu yenhom wël kocken ye buccoth ku lueel,
“Wek aa mit gup wek koc ijöj, rin ye bääny Nhialic këdun!
²¹Wek aa mit gup wek koc nëk cök emën, rin wek aabë kueth
akoldä!
Wek aa mit gup wek koc dhiau emën, rin wek aabë dol.
²²Wek aa mit gup tö meen week, ku cop week wei ku lat week,
ku yekë kuec week ciët yakë jakrec rin ye wek kackië yen
Manh Raan!
²³“Wätheer wärken dit aake cië käk ciët käkkä looi tënë koc käk Nhialic
tij. Këya, të looi käkkä röt tënë week, ke we mit puöth rin wek aabä
ariopdit yok tënë Nhialic.
²⁴Të rëec yen thïn tënë week, wek koc cië jak emën,
rin cië wek pïr path yok thïn.
²⁵Të rëec yen thïn tënë week, wek koc cië kueth emën, rin wek
aabë cök nök.
Ku të rëec yen thïn tënë week, wek koc dal emën,
wek aabë töu tiöp nhom ku dhiaaukë!
²⁶Ku të rëec yen thïn tënë we të bi koc ebën jam käpath è
riekun,
rin wärken dit aake ye jam këlä,
wätheer tënë koc aa lueth röt col aye koc käk Nhialic tij.

Nhiar koc man yi

(Mt 5:38-48; 7:12)

27“Ku wek alæk kënë wek koc piŋ wëlkië, Nhiarkë koc aterdun, ku yakë käpath looi ténë koc man we. **28**Thiéc Nhialic bï koc ye wic diët yi yok kérac döc, ku röök rin koc yi bui. **29**Të maj raan yigäm, ke wël gäm dët aya. Kéya cimën è kënë, na wic raan alath ténë yi ke duk pën alanh dët aya. **30**Na wic raan kédän ténë yi ke gäm ye, ku duk raan ci ködu nyaai thiéc bï cool ténë yi. **31**Loi käpath ténë koc koc cimën nhieer yin käpath bï looi ténë yi aya.

32“Na ye ke nhiaar koc nhiar yi kepëc, ke yi yok lec Nhialic? Ayi koc kärec looi aa nhiaar koc nhiaar ke aya. **33**Ku na ye käpath looi ténë koc käpath looi ténë yi kepëc, ke yi yok lec Nhialic? Ayi koc kärec looi aa käpath looi ténë koc nhiaar ke. **34**Ku na ye kedu gam ténë raan ye njööth ciët bï cuööt akoldä, ke Nhialic mit puöu ténë yi? Agut koc kärec looi aa kákken gäm koc rec kök ciit ke, rin ye kek ye tak ciët kákken bï dhuöök ke ebën akoldä. **35**Na ye kéya, nhiaar koc aterdü, ku loi käpath ténë ke. Yakë kakkun gam è path ku duökkë ye njööth lön bï we cuööt. Wek abä acuddit apei yok. Ku wek aabi ya müth Nhialic Madhol, rin alir puöu ténë koc ebën, agut koc na cok käpath looi ténë ke, ke ciit ke tiŋ puöth, ku koc rac aya. **36**Lierkë puöth cimën ye Wuurdun puöu lier.

Duökkë koc ye luök wei

(Mt 7:1-5)

37“Duökkë koc ye luök wei bï Nhialic we ciit ye luök wei. Duökkë koc kök ye tém awuöc bï Nhialic we ciit ye tém awuöc. Pälkë wët piny ténë koc kök bï Nhialic wët päl piny ténë we. **38**Na ye koc kök muucc ke Nhialic abi muucc aya. Abä athëmdit ciit cienuku lëu bik muk yiëk yi, rin kák ye looi ténë koc kök, kek aabi Nhialic looi ténë yi.”

39Ku lëk Jethu ke käänj elä, “Lëu raan ci coor bï coor dët thel? Cik lëu bik löony adhuöm yic kedhie? **40**Acin manh piööc dit ténë raanden piööc. Ku manh piööc na le piööcde thöl ka ciit raanden piööc. **41**Yejö ye yin kéræec dit ye looi kuc, ku ye tiŋ kéræec ci wämuuth looi? **42**Acii lëu ba wämuuth wëët bï kéræec thiin ye looi puööl, té ciit yin rot kony wëët ba kärec ye looi puööl. Awëenjku! Kanjkë kärec yakë ke looi puööl, ku abäk lëu bæk wämäthkun jäl wëët bik kärec thii yekë ke looi puööl.”

43Ku la Jethu tuej ku lueel elä, “Tim ci cil tëpath acie luök müth rec, ku tim ci cil tërac acie luök müth path. **44**Kéya, tim aye jic è miëthke. Acii lëu ba müth tim dët la kuany tim dët cök. **45**Raan path è luui

käpath, rin käpuoth tö yepuöu. Ku raan rac ä luui kärec, rin kärec tö yepuöu. Wël ye ke lueel, aa kák tö yipuöu nyuoth.

Kääj rin koc karou cï bëei keer
(Mt 7:24-27)

46“Yeñö ye wek ya cœl, ‘Bëny, Bëny’ ku wek aa cie kë ca lueel ye looi? **47**Kuat raan ä bën ku piñ wëtdië ku theek ya ku looi, **48**acit raan cï yönde ñiec buth tethöny. Nawën la aboor bën, ku cök piu yöt gööl piny, ku yöt cii yic cök pæk rin cï ye ñiec buth. **49**Ku raan wëlkië piñ ku cii ya thek bï ke looi, acit raan yöt buth tö ye aboor tëek. Na la aboor bën ke wit yöt!”

Jethu aci raan lui pan bëny apuruuk kony
(Mt 8:5-13)

7 Tëwën cï Jethu kënë wic bï lëk koc thöl, ke la Kapernaum.

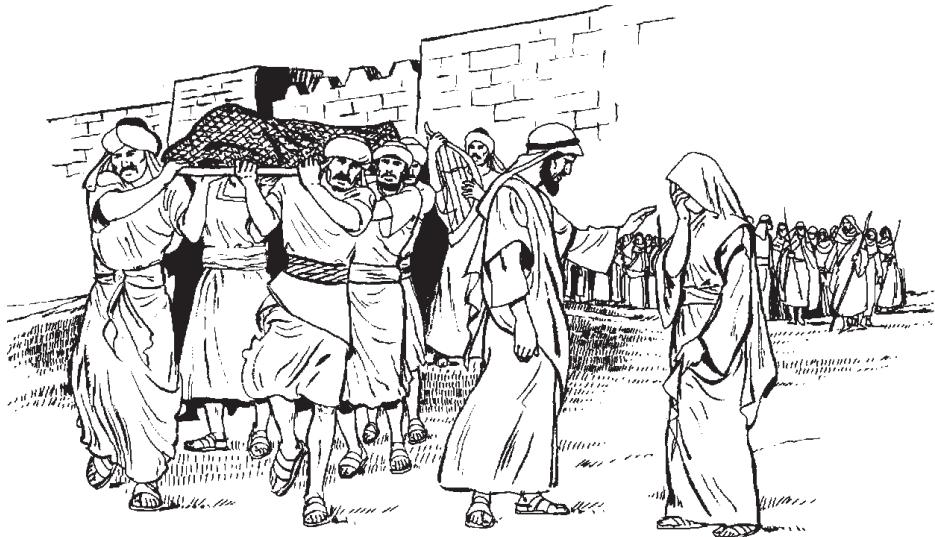
2Ee gen kënë raan lui pan bëny apuruuk ä tuany, ka tiit piny. Ku bëny ä nhiar raanden luoi apei. **3**Nawën piñ Jethu, ke toc kocdit Itharel bïk Jethu la thiëec bï bën bï aluonyde bën kony. **4**Gokë la tënë Jethu ku läjkë ku luelkë elä, “Apath ba bëny apuruuk kënë kony. **5**Anhiar kackua, ku ä yen buth tédan ye yok mat thïn.”

6Go Jethu la ke ke. Ku kaam wén bï yen baai dööt, ke bëny apuruuk toc mäthke bïk la lëk ye elä, “Bëny, duk rot näk cäth rin yen acie raan path nadë ke yi bö atiemdië yic. **7**Ku yen akëc la tënë yi rin njic yen ye lön ye yen raan rac. Luel wët ä path ku aluonydië abi pial. **8**Rin yen aya, yen arëer bändit cök, ku yen ala apuruuk rëer yacök. Aya lëk ñek, ‘Loor! Ka la, ku lëk ñek, ‘Bäär tën,’ Ka bö, ku aya lëk aluonydië, ‘Loi kënë! Ka looi.’”

9Go Jethu gäi wén piñ yen wëlkä, ku wël yenhom thän awën buoth ye ku lueel, “Acin raan ca kañ yök kam koc Itharel la gam cït gam ä mony kënë.” **10**Nawën dhuk koc awën cï tooc baai, ke yök alony bëny ke cï pial.

Wén lëer gen Nain cï thou aci piir

11Nawën ke Jethu la gen Nain, ku ä cath kek kocken ye buoth ku koc juëc kök. **12**Nawën dötkë geu ke räm kek koc ket raan cï thou. Ku raan cï thou ä ye wän töj. Ku koc juëc aake cath kek tiñ lëer kënë. **13**Nawën tiñ Jethu tiñ kënë, ke ñeer yic ku lëk ye elä, “Duk dhiau.” **14**Ku lëk koc bïk köjc ku göjt biön awën cï raan kuöm piny, ku lueel, “Rienythii, jöt rot.” **15**Go riénythii awën cï thou rot jöt ku jieem ku cœl Jethu ajiël kek man.

Nawën tij Jethu ë tij kënë ke ycer yic ku lëk ye, "Duk dhiau." (7:13)

16 Go raan ébën riööc ku leckë Nhialic ku luelkë, "Raan käk Nhialic tij ril apei aci tuöl é kamkua. Ku Nhialic aci bën bii kacke bën luök."

17 Ku jol kë ci Jethu looi piñ raan ébën pan Judia, ku wuöt kök thiääk ke ye.

Joon aci kacke tuöc Jethu

(Mt 11:2-19)

18 Go koc Joon bucooth käkkith ye lueel rin Jethu lëk Joon. Go koc karou kamken tuoc téné Jethu bik la thiëec élä, **19** "Ye yin raan bii bën aye raan dët yen buk tiit?"

20 Nawën yëëtké téné Jethu ke luelkë, "Joon raan koc muocc nhiiim aci yo tooc buk yi bën thiëec, ee yin raan bii bën aye raan dët yen buk tiit?"

21 Ku kaam awën thiëc kek, Jethu ë kony koc juëc tuany apei, ku koc ci jakrec döm. Ku koc ci coor. **22** Go wëtden bëer ku lueel, "Lak ku lëkkë Joon käk cák tij ku käk cák piñ, coor aci ben daai émën, ku aduany aci ya cath ku koc ci tuet aci tuet jal kegup, ku miñ aci ya piñ, ku koc ci thou aaci röt jöt. Ku Wët Puoth Yam alëk koc ñöñ nyin. **23** Ku raan mit guüp é raan cie puü é rou wëtdië yic."

24 Nawën ci koc Joon jäl, ke Jethu jam ku têt koc Joon, "Ye raan yindë yen ci wek la ror ciñ cej bæk la tij? Ye raan puçl yic ye wel nhom é path cimën ye yom aruöör wel nhom? **25** Ye raan yindë yen cák la tij?

7:22 Ith 35:5-6; 61:1

Ye raan ceñ alëth path apei? Koc ciëñ alëth dhëj ku yekë miiñ path cam akölaköl aa koc pan bënydit. ²⁶Lëkkë ya, yeñö cäk la tiñ? Ye raan kæk Nhialic tiñ. Ee yic. Ku alëk we, yeen adit tënë raan kæk Nhialic tiñ. ²⁷Rin Joon yen aye athör theer wël Nhialic jam rienke elä,

‘Yen abi raan tök kam koc kakkie lueel,
cöl alëk koc bi dhël la guiir tënë yiñ.’”

²⁸Ku ben Jethu lëk ke elä, “Acin raan kuat koc ci dhiëeth pinynhom dit tënë Joon. Ku yeen aŋot wër raan koor tö bääny Nhialic yic.”

²⁹Kuat koc ci wëtde piñ, agut koc ajuér kut aaci këpuoth looi Nhialic njic, ku cölkë röt aa muccac Joon nhüim. ³⁰Ku koc akut Parathii ku koc piööc löönj Mothith, aaci jai kë wic Nhialic bi guiir tënë ke, rin ci kek kuec bi Joon ke ci muccac nhüim.

³¹Ku ben Jethu thiëc, “Yeñö ba thöj kek riëec akölë? Thöjkë kek njö?
³²Keek aa cit mith ci kenhiim mat laar yic leñ kegup, ye lueel elä,

‘Yok aaci waak peth ye keek ket te looi ruäai ket,
ku wek aa këc dier!
Yok aaci kæk ye looi thuçcu yic thööj,
ku wek aakëc dhiau!’

³³“Rin Joon raan koc muccac nhüim écie bëëi kuany yiic ke mith ku dëk è möu, ku ayakë lueel, ‘Lon le yen guöp jöyrac!’ ³⁴Ku Manh Raan aci bën ku ye mith kek koc ku dëk ke ke, ku ayakë lueel, ‘Jethu akok, ku a dek määu. Ku amääth kek koc ajuér kut ku koc la gup adumuööml!’ ³⁵Ku luçi puoth Nhialic è rot nyuçoøth kæk ye koc ke bucoøth yiic looi.”

Tiñ rac ci jäl piath

³⁶Nayon akäl tök ke raan tök koc akut Parathii cöl Jethu bïk la mith. Go Jethu la pan raan akut Parathii ku nyuuc bi mith. ³⁷Nawën piñ tiñ adéjöök, njic geu yic ebën, lon ci raan akut parathii Jethu caal paande, ke bë kek töny koor ci cuëec tiom ril apei, la yic miök njir ye yucc wëëu juëc apei. ³⁸Ku le yöt, ku nyuuc Jethu lëöm, ku dhiëeu ke cie nhom guöt Jethu cök. Go pii awën dhiëeu yen Jethu luak cök. Goke weec nhümken nhom. Ku ciim cök ku tœc cök miök njir awën muk. ³⁹Nawën tiñ raan akut Parathii wén ci Jethu gcoj è kënë, ke jam yetök elä, “Na mony kënë ye raan kæk Nhialic tiñ, nuöt aci tiñ ye gcoj njic, ye tiñ yïndë, rin adéjöök.”

⁴⁰Go Jethu wët Thaimon guo njic ku lueel tënë ye, “Thaimon! Ala kë wiëc ba lëk yi. Päl yiÿic piny.” Go bëer, “Ye kënë njö, Raan è piööc?”

⁴¹Go Jethu lëk anyiköl kënë, “Monytui è köny koc karou. Raan tök kek wëëu ye döm raan ruöön tök, ku raan dët kek wëëu è pen tök. ⁴²Ku

akécké lëu kedhie bïk wëëu cool. Go wëëu puöl, ku ciï ke ben këöny. Na ye yi, yeja kamken bï mony kënë nhiaar apei?"⁴³ Go Thaimon bëér, "Aya tak è raan cï wëëu juëc päl piny tënë ye." Go Jethu bëér, "Këdu è yi!"

⁴⁴ Ku wël yenhom tik ku lëk Thaimon, "Ca kë looi è tiŋ tënë ya tiŋ? Yen aci bën paandu ku yin akëc ya yiëk pii ba cök lœk. Ku yen tiŋje acä lœk cök piiken nyin, ku wuuny ke nhümken nhom.⁴⁵ Yin akëc ya ciim wën bï yen cít të ye miäth koc è cięŋda yic. Ku yeen è ya ciim cök èmën ku èmën, tewen reer yen è tën.⁴⁶ Yin akëc ya cak lor apath ba tɔc nhom, ku yeen acä tɔc cök miök njir.⁴⁷ Ku alëk yi lön nhiërdit cï nyuɔoth thïn aye nyooth aya lön cï adumuɔjomken juëc päl piny. Rin raan cï káklik päl piny tënë ye, ee nhiër koor nyuɔoth."

⁴⁸ Ku lëk tik, "Adumuɔjomku aaci päl piny."⁴⁹ Go koc awën mith kek ye aa jieem wei ku yekë lueel elä, "Yeja kënë jam lön è yen adumuɔjom päl piny?"

⁵⁰ Ku ben Jethu lëk tik, "Gamdu aci kony. Lœr ke döör Nhialic."

Diääär ke ye cath kek Jethu

8 Nawën ke jiël, ku kueny geeth yiic ku bëëi ke piööc Wët Puoth Yam rin bääny Nhialic. Ku atuɔjcke kathiäär ku rou aake cath kek ye.² Diääär juëc aake cath kek ye aya. Diääär kock kamken aake cï Jethu kony jakrec ku tuaany, Maria Magdalena cï jakrec kadhorou jäl yeguɔjp.³ Ku Joanan tiŋ mony col Kudha raan kák pan bëny Antipäth Yerot tiit, ku Thuthana ku diääär juëc kock è Jethu kek kocken ye buɔoth kony wëëuken.

Kääj dom path ku dom rac

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-8)

⁴ Go koc juëc aa guëér tënë Jethu geeth yiic, go ke lëk kääj kënë,⁵ "Raan puör èci la dom bï la pur. Ke wën ye yen rap weer dom yic ke köth abëk lööny dhöl yic të ye koc tëek thin, ku tet diet ke aya.⁶ Ku lööny köth kock alël nhom të koor tiɔp thiin. Nawën ciilkë, ke ke go gu riau rin këc meiken yet piny

Raan puör èci la dom bï la pur (8:5)

8:2-3 Mt 27:55-56; Mk 15:40-41; Lk 23:49

apath. ⁷Ku lööny köth abëk të ye tiim la kuçoth cil thïn, na la tiim juäk ke ke dec rap ku cïk lok apath. ⁸Ku lööny köth kök tiom path yic, ku ciilkë ku lokkë apath ke dït nhiïm apei.”

Ku wit Jethu löjde elä, “Pieñkë të le wek yiñh.”

Wët thëjöth ë kääj

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹Go kocken ye buçoth thiëec, “Kääj kënë wëtde yic yeñjö?” ¹⁰Go Jethu bëer, “Wek anyuth Nhialic bäänyden cäk njic theer. Ku koc kök aabë känj njic ë këj ya lëk ke yiic, rin na cok alon ye kek daai, ka ciñ känj bi tñj. Ku na cok alon ye kek wët piñj, ka cik bi deet yiic.”

Jethu aci kääj raan puör teet yic

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹Ku lëk Jethu ke, “Kääj kënë wëtde yic akin. Köth ci com aa cït wëtdien ya piñjöc tñne we. ¹²Koc kök aa cït köth ci lööny dhël yic, ye diet ke tet. Të piñj kek löj Nhialic, ke jõjrac bö ku nyieei löj awën kepuöth bïk wët Nhialic ciñ piñj, ku bi ke kony bïk pïr. ¹³Koc kök aa cït köth ci com alel nhom, aa löj Nhialic gam nyin yic ke mit puöth. Ku aacie kepuöth ë deet, aa löj Nhialic guç wai wei të nök ke rin wët Nhialic. ¹⁴Koc kök aya aa cït köth ci lööny të ye tiim la kuçoth cil thïn, keek aa löj Nhialic piñj. Ku käjuëc ke diir rin pïr pinynhom ë tñn, nhiër jieëk ku käpuöth yekë wïc kepuöth aa bën thïn, ku reckë löj Nhialic kepuöth. ¹⁵Ku koc kök aa cït köth ci puur tiom path yic. Keek aa löj Nhialic piñj ku gamkë apei, ku käjuëc path aaye yök tñne ke rin ye kek kepuöth deet.”

Kääj ë mermer

(Mk 4:21-25)

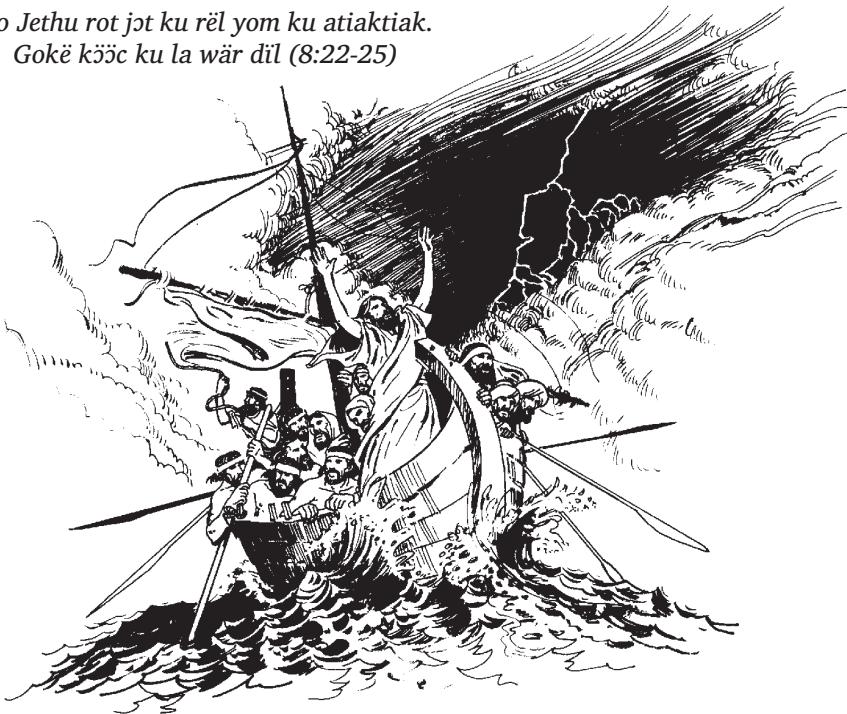
¹⁶Ku ben lëk ke, “Acin raan ci mermer kañ yäth yöt ku kum nyin, tëdë ke tñeu agen töc cok. Aye tööu yöt ciel yic rin bi yöt amer yic tñne koc bö yöt. ¹⁷Kériëec ebën ci thiaan abi bëëi bei koc nhiïm, ku kériëec ebën ci kum nhom, abi yëth ayeer ruel yic. ¹⁸Pieñkë ku dëtkë apath të ye wek wël piñj, rin raan la këdäj abi ben muçç, ku na ye raan ciñ këdäj, ke këthiin ye tak lön tö yen tñne ye, abi nyaai aya.”

Man Jethu ku wämäthakën aaci Jethu nyaai

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹Go man Jethu kek wämäthakën bën tñne ye, ku ciñ të le kek tñne ye rin juëc koc yöt apei. ²⁰Go raan tök lëk Jethu, “Moor ku wämäthakui aa

*Go Jethu rot jöt ku rël yom ku atiaktiak.
Gokë kööc ku la wär dil (8:22-25)*

kääc ayeer, ku aa wic yi.” ²¹Go Jethu lueel tënë ke, “Ma ku wämäthkië aa koc wët Nhialic piñ ku loikë.”

Jethu aci yom cöl akääc

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²²Nayon akäl tök, ke Jethu la riäi yic kek kocken ye buooth ku lëk ke, “Lok teemku wär alöntui.” Gokë riäi geer wüür. ²³Tëwën gér kek, ke Jethu go nin. Kaam awën niin yen ke yomdit apei jöt rot, ku loi atiaktiak rot abi riäi duër thiän pii, ku duerkë diir. ²⁴Gokë puööc ku luelkë, “Bänyda, Bänyda! Yok aa muou.” Go Jethu rot jöt ku rël yom ku atiaktiak. Gokë kööc ku la wär dil. ²⁵Ku thiieec ke, “Të gamdun tënén?” Gokë nhiiim la cöt ku riööckë rieldit cit kënë, ku jieemkë kamken, “Ye raan yindë kënë, na cök a yom ku atiaktiak ë ke piñ wëtde?”

Jethu aci raan la guöp jakrec kony

(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶Gokë wär Galilia teem ku lek tö cöl Jeratha tö wär Galilia alöntui.^a ²⁷Tëwën këec Jethu piny riäi yic, ke mony ë gen kënë la guöp jakrec

^a8:26 Jeratha acola Gadara aya, tij Mt 8:28

bö tënë ye. Mony kënë écie cej alëth ku écie rëér baai, ee ye rëér rëj nhiiñm.

²⁸Nawën tiij Jethu ke lor nhom ke loi wuccu, ku cuet rot piny yenhom ku looi kíseu apei, “Jethu, wén Nhialic Madhöl yeñjö wíc ba looi tënë ya? Yin aläj duk ya tém awuöc.” ²⁹Ee jam kélä rin cí Jethu jøñrac yöök bï jal yeguöp. Ee ye jøj kënë dóm arak juëc, na cök dér piny bï rek cin ku cök ku tit, ke ñot ke tueny ku dhoj luöj köth yecök. Ku yëth jök roor të cii cej.

³⁰Go Jethu jäl thiëec, “Cöл yi ɳa?” Go bëér, “Yok aa kut.” Ee lueel këya rin cí jak juëc la yeguöp. ³¹Go jakrec jam ku lëjkë Jethu bï ke cii cop tëthuth dít yic, ye koc rec yäth thín.^b

³²Ku duut dır baai è nyuäth gôt cök è tën awën. Go jakrec Jethu lëj bï ke cöл aa la dır gup. Goke puöl. ³³Go jakrec bën bei yeguöp ku lek dır baai gup, ku riñkë agör yic, ku thootkë wiir ku moukë èbën.

³⁴Nawën tiij röör ke biöök dır kë cí rot looi, ke kat bïk wët la lëk koc rëér geeu ku koc tò bëëi yiic. ³⁵Go koc èbën jal wet bïk kë cí rot looi la tiij. Nawën lek yet tënë Jethu, ke yok mony wääär la guöp jakrec ke cí nyuc Jethu cök, ke cej alëth, ke la nhom cök. Goké riööc. ³⁶Ku koc ke cí kënë tiij, aaci të cí mony la guöp jakrec kuony thín la lëk koc kök. ³⁷Go koc Jeratha èbën riööc, ku lëkkë Jethu bï jäl panden. Go Jethu la riäi yic ku dhuk.

³⁸Go mony wén cí Jethu jakrec cöл ajiël yeguöp, Jethu thiëec bï cath kek ye. Go Jethu jai ku lëk ye, ³⁹“Loor baai tënë kacku ku lëk ke käuüec cí Nhialic looi tënë yi.” Go mony kënë jäl ke kuany geu yic, ke ye koc lëk kák cí Jethu looi tënë ye.

Jethu aci tik kony ku cöл nya aben pîr

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰Wén cí Jethu tem ku dhuk wär aløjtui, ke lor koc juëc apei, koc ke tit ye. ⁴¹Tewën ke mony cöл Jariöth, bëny tënë amat koc Itharel böaya. Nawën tiij Jethu, ke cuet rot piny yecök ku lëj bï la paande, ⁴²rin nyanden töj ye ruönke thiäär ku rou èci dhal apei. Go Jethu gam ku lööny dhöl. Ku buoøth koc juëc ke cik kum apei.

⁴³Ku tiij tuany këc thëkde köu kaŋ teem ruöön thiäär ku rou è tö koc yiic. Ku yeen èci wëeu juëc gäm akim, ku acin akim töj cí tuaanyde cöл ajuëen. ⁴⁴Go bën Jethu köu ku gcoøt alanhde thok. Go riem kööc nyin yic. ⁴⁵Go Jethu thiëc, “Yeja cä gcoøt?” Nawën cïn raan gëm ye rot, go Pîter lueel, “Bëny aa koc juëc cí kum kek aa yi pîk.”

^b8:31 Eye tak lón jakrec aaye mac piiny tëthuth bï ke jal tém awuöc.

46 Go Jethu ben lueel, “Ala raan cä gööt rinaca njic lön le yen raan ca kony?” **47** Nawën tijj tiŋ awën lön ci ye njic, go bën ténë Jethu ke ci riööc, ke leth ku cuet rot piny yecök. Ku lëk Jethu, koc nhiiim ebën yen kéné gööt yen ye, ku tē ci tuaanyde guo njueen thïn è kaam thiin awën. **48** Go Jethu lueel ténë ye, “Nyaandië gamdu aci kony. Loor, ke döör Nhialic.”

49 Kaam wën jieem Jethu, ke raan rïj pan Jariöth ku lëk ye, “Nyaandu aci yet wei, duk raan piööc ben räääm nhom.” **50** Ku Jethu èci wët è mony piŋ, go lëk Jariöth, “Duk riööc, deet yipuöu ku gam wët yic. Nyaandu abi pial.” **51** Wën yeet yen baai, ee cïn koc ci puöl bik la yöt kek ye, ee Piter ku Joon ku Jemith, ku jol aa wun ku man meth kepëc. **52** Tëwën le Jethu yöt, ke yök koc ke näk röt, ke dhiau. Go lëk ke, “Duökkë dhiau. Meth akëc thou, anin.”

53 Gokë döl guöp rin njic kek ye lön ci yen thou. **54** Go meth däm cin ku lëk ye, “Manhdië jöt rot.”

55 Go wëike dhuk ku jöt rot nyin yic. Ku lëk Jethu ke bik yiëk miëth. **56** Go koc ke dhiëth meth gäi apei, ku thon Jethu ke bik kë ci rot looi cië lëk koc kök.

Jethu acä atuööcke kathiäär ku rou tooc

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

9 Ku col Jethu koc ye bucoth kathiäär ku rou, ku yik ke riel bi kek jakrec aa la cuop wei, ku riel bi kek koc col aaye pial aya, **2** ku tooc ke bik aa la piööc wët bääny Nhialic ku konykë koc tuany. **3** Ku lëk ke, “Duökkë muk käk la keny, cimën wai ku jokgco ku miith yakë cam dhöl yic, ku wëeu ku duökkë muk alëth kök. **4** Yakë reer pan ye we lor thïn yet tē bi wek jäl. **5** Ku na ye pan ci wek lor thïn, ke we jiël ku tanjkë wecök, bi nyooth lön ci wek kuec è ke.”

6 Go atuuc jäl, ku kuenykë bëei yiic ke piööc Wët Puoth Yam ku konykë koc bik pial kuat pan ci kek la thïn.

Antipäth Yërot aci dieer

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 Antipäth Yërot, bënydit pan Galilia, ee ci käjuëc loi röt piŋ ebën. Go dieer rin è ye koc kök lueel lön Joon raan wäär koc mucc nhiiim aci ben pîr. **8** Ku lueel koc kök è Elija yen aci ben tuöl, ku koc kök è yekë lueel, lön è yen raan tök kam koc käk Nhialic tijj yen aci ben pîr. **9** Go Antipäth Yërot lueel, “Yen aci Joon col ateëem nhom bei! Yenja kéné ye yen wëlke piŋ è bak?” Ku è wiç bi rörm kek ye.

9:3-5 Lk 10:4-11; Lus 13:51 9:7-8 Mt 16:14; Mk 8:28; Lk 9:19

Jethu acī miëth koor juak bī kōc juēc cam

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-14)

¹⁰Go atuuc Jethu dhuk ku lëkkë käk cïk looi ëbën. Ku jiëlË ë röt ku lek gen cöl Bethaida. ¹¹Nawën piŋ kœc juëc të cï yen la thiñ, ke buothkë. Go Jethu ke lor ku jieem tënë ke rin wët bääny Nhialic, ku kony kœc cï ye thiëeëc, bïk pial.

¹²Nawën la piny cuł, ka atuööcke kathiäär ku rou bö tene ye ku luelkë, “Cöl koc aa jiël bik la bëei yiic bik la wic te niin kek thïn, ku lek ycoç miëth camkë, rin te rëer yok thïn ë ror ciïi cej cïn kë kuany thïn.”

¹³Go Jethu bëér, "Miackë ke miëth." Goké lëk ye, "Käk mukku aa yuöp kadhiëc ku rec karou. Wic buk miëth ycc tënë ë koc juëckä?" ¹⁴Koc ke tö thïn aake röör tiim kadhiëc. Go lëk kocken ye buçoth, "Calkë koc aa nyuc, thiär dhiëc akuöt tök yic." ¹⁵Go koc ye buçoth koc cöl anyuc piiny käya. ¹⁶Go ayuöp awën kadhiëc ku rec karou lööm ku döt nhial ku leec Nhialic. Ku beny ayuöp yiic, ku gëm ke kocken ye buçoth bïk ke tek agut rec tënë koc. ¹⁷Ku mithkë abi miëth ke göök, ku jsl kocken ye buçoth awuthueei ayuöp ku rec cï döñ kuany gäädít kathiäär ku rou.

Pîter aci Jethu njic

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸Nayon akäl tök, tewen röök Jethu ë rot, ke koc ye buooth bë tënë ye.
Go Jethu ke thiëc, "Lëkkë ya, ye jän tak, ye yen ë ña?"

¹⁹Gokë lueel, "Ayekë lueel lön ye yin Joon raan koc mucc nhii'm. Ku lueel kuat dët lön ye yin Elija. Ku koc kök ayekë lueel, lön ye yin raan kam koc kák Nhialic tñj theer ci ben pîr."

²⁰Goke thiëec, “Na week yakë lueel lön ye yen ña?” Go Pieter bëér, “Yiin nhom guöp, yin è raan ci Nhialic loc ku döoc.” ²¹Kë ca lueel è yic Pieter. Ku thon ke apei élä, “Duökkë lëk raan dët.”

Jethu ee jam Areemde ku Thuɔnde

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²²Nawën ke lëk Jethu ke élä, “Manh Raan abi dhiel reem, ku abi kœcdit baai ku bány käk Nhialic, ku jol aa kœc piööc löj kœc Itharel jai, ku abiik nök, ku yeen abi nïn kadiäk nök piiny raj yic ku ben jöt bï pïr.”
²³Ku lueel ténë ke ébën, “Na ye raan wïc bã buçoth, ka dhil nhom määär käpuoth bï yön pïerde yic pinynhom ë tén. Ku dhil puþu riel ku buçoth ya akölaköl, cök alon wïc kœc kök ye bik nök ërienkië. ²⁴Rin raan wïc ye bï wëike kony abi muõr. Ku na ye raan mär wëike ërienkië, ka bï wëike

9:19 Mt 14:1-2; Mk 6:14-15; Lk 9:7-8   **9:20** Jn 6:68-69   **9:23** Mt 10:38; Lk 14:27

9:24 Mt 10:39; Lk 17:33; Jn 12:25

muk akölriëec ébën. ²⁵Yenjö bï raan kuany thïn bï jak apei pinynhom ku mër wëike? ²⁶Na ye raan guöp yär ë ya ku piööcdië, ke Manh Raan abi guöp yär ye aya, aköl dhuk yen dieekde yic ku diik Wun yic, ku diik atuuç Nhialic. ²⁷Ku le tuej ku lueel, wek alëk yic ala koc kök rëér ë tén, aaciï bï thou agut të bï kek ya tüj, kek riël ye nyuccoth lön ye yen bëny ci Nhialic lœc.”

Jethu aci guäpde rot waaj (Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸Nawën nün kabët cök ci yen käkkä lueel, ke Jethu col Piter ku Jemith ku jol a Joon, ku lek got nhom bik la röök. ²⁹Tëwën röök yen ke waaj yenyin, ku yer aläthke apei bik la diardiar. ³⁰Kaam thiin awën ke röör tul ku jieemkë kek ye. Ku keek aake ye yi Mothith ku Elija. ³¹Keek aaci bën ke la gup dhëeñj Nhialic ku jieemkë ténë Jethu të bï yen la thou thïn Jeruthalem, rin bï yen kë wic Nhialic jäl thöl. ³²Ku Piter kek koc awën cath ke ye, aake ye nün muör puöth. Nawën liepkë kenyin ke tüj lœc Jethu, ku röör karou ke käac yelbjom. ³³Nawën jiël ë röörkä, ke lueel Piter ténë Jethu, “Bëny, apath buk rëér ë tén. Yok aabi duël kadiäk looi tök ténë yi, ku tök kek Mothith ku töj dët kek Elija.”

(Kénë jieem yen käya, ee kuc kénë bï lueel.)

³⁴Kaam wën jöt jieem yen, go kecít rur piny paat abi ciën të yekë tüj. Gokë riöjc wën kum rur ke piny. ³⁵Ku piñkë Nhialic ke jam luäät yic elä, “Kénë ë Wëndië, yen aca lœc, piengkë wëtde.” ³⁶Nawën cik röl ben piñ, ke ye Jethu yen tüjkë ë rot. Go koc Jethu buccoth käkkä muk kepuöth ku cik ke lëk raan dët.

Jethu aci dhöj la guöp jöyrac kony (Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷Nawën dhukkë piny got nhom aköl dëëtë, ke lor koc juëc apei. ³⁸Kaam awën ke raan tök thän awën yic, cöt ke cie röl jöt ku lueel, “Raan piööc, yin aläj bæ manhdie tüj, yen ë mähn töj tö yanhom. ³⁹Të däm ë jöj ye, ka dhiau nyin yic, ku wit piny ku leth ku yik thok ayöök. Jöj kénë aciï ye lac päl piny, ku aye col anäk rot apei. ⁴⁰Yen aci kockun yi buccoth löj bik cuop wei yeguöp, ku akëckë lëu.”

⁴¹Go Jethu lëk ke, “Wek koc cie lac gam, ba rëér ke we, ke ya ciï guöp la cut wëlkun?” Ku lëk wun meth, “Bëëi manhdu tén.”

⁴²Kaam wën le dhöök ténë Jethu, ke wit jöp piny ku leth. Go Jethu jöp yöök bï jäl yeguöp, ku kony dhöök bï pial. Ku lëk wun bï jäl kek ye. ⁴³Ku jol raan ébën gäi riël Nhialic.

9:28-35 2Pit 1:17-18   9:35 Ith 42:1; Mt 3:17; 12:18; Mk 1:11; Lk 3:22

Jethu aci ben jam ë Thuɔnde

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Tëwën ɳot rëer koc ke cii gäi käjuēc cii looi, ke lueel tñenë atuɔɔcke,
44“Pieŋkë wëlka apath ku calkë ke aa löony wepuɔth, rin Manh Raan abi
 thön koc bii ye nök.”

45Ku kocken ye buɔoth aake koc wët kënë deet yic, wët eci moony
 tñenë ke rin bïk cii det yic. Ku keek aake cii riɔjc bïk thiëec kë cii lueel.

Koc Jethu buɔoth aaci wët teer

(Mt 18:1-3; Mk 9:33-37)

46Nawën ke koc ye buɔoth teer wët lñn yeŋa kamken yen dït apei.
47Ku Jethu ë ɳic kë tɔ kepuɔth. Ku dɔm meth ku col akäac yeljöm. **48**Ku
 lëk ke, “Raan manh koor cii manh kënë lor ë rienkië, acä lor. Ku raan ya
 lor, acie yen ye lor, ee Wä Aciëŋ ë toc ya. Rin raan koor kamkun ëbën,
 yen ë raandit.”

Raan cii yo man ë raanda

(Mk 9:38-40)

49Nawën ka atuny col Joon bɔ tñenë Jethu ku lëk ye, “Bëny, yok aaci
 mony dët tiŋ keye jakrec cuɔp wei koc gup ë rienku, ku acuk pëen rin
 acie raanda.” **50**Go Jethu lëk ye kek atuuc kök aya, “Duɔkkë ye pëen, rin
 raan cii we man ë raandun.”

Jethu akëc koc Thamaria lor

51Nawën cii nñn bii Jethu yäth nhial thiɔk, go tak bii dhiel la
 Jeruthalem. **52**Ku tooc koc yenhom tueŋ bïk të bii kek la nyuc thïn la
 guir pan tɔ wun Thamaria. **53**Go koc pan awën kuec rin ɳic kek ye lñn
 Jethu ala Jeruthalem.^c **54**Nawën le koc Jethu buɔoth, Jemith ku Joon, ɳic
 lñn cii koc baai kuec bïk Jethu lor ke luelkë, “Bëny, cuk mac col abö piny
 nhial bii pan kënë rac?” **55**Go Jethu ke duɔm thook piny, **56**ku berkë pan
 dët tɔ tueŋ.

Raan buɔoth Jethu adhil puɔu riel

(Mt 8:19-22)

57Tëwën kueny kek dhël yic, ke räm kek mony dët cii ye bën lëk Jethu
 élä, “Yin aba biaath kuat të ler yin thïn.” **58**Go Jethu bëer, “Luɔny aa la
 yötken yekë ke wuut, ku diet pär aa la yötken aya. Ku yen Manh Raan
 yen acin baai pinynhom tñen.”

9:46 Lk 22:24   **9:48** Mt 10:40; Lk 10:16; Jn 13:20   **c9:53** Koc Itharel la luaj Nhialic Jeruthalem,
 aake cii koc Thamaria ye lor rin mœn kek röt.   **9:54** 2Bŋ 1:9-16

59Ku lueel Jethu tēnē mony dët, “Buɔth ya.” Go bëer, “Bëny, cəl yen akjəj wä la thiök.” **60**Go Jethu bëer, “Cəl koc cüt koc cii thou aa thiäk kacken, ku yiin bääär ba Wët Puɔth Yam bën la piɔɔc.”

61Ku lueel mony dët, “Yin aba buɔth Bëny, ku cəl yen akjəj kackie la tɔɔj.” **62**Go Jethu lëk ye, “Yin acit raan dhie pur, na tiŋ raan dët cath, ke cuet pur piny ku keeŋ nhom ku rüec. Këya, raan ye kæk kök nyaai luɔi ca guiér ye yic, acin këpuɔth lëu bï looi rin bääny Nhialic.”

Luɔi koc thiärdhorou ku rou

10 Nawën ë kënë cök, ke Jethu kuany koc kök kathiärdhorou ku rou kam koc ye buɔth, ku tooc ke tueŋ bï koc karou aa cath, bïk la geeth ku bëei ke bï yen la thïn yiic. **2**Ku lëk ke, “Kæk tem ajuëc ku koc luɔi aa lik. Röökkë Bëny la nhom kæk tem bï koc luɔi cəl aa juak röt. **3**Lak! Ku ɻieckë, wek atuuɔc cümén amël ë kam gal. **4**Duɔkkë wëeu ku jøkgoo ku war kök muk. Ku duɔkkë ye kööc dhȫl yiic bæk koc aa muɔɔth. **5**Të yeet wek baai ke kaŋkë lueel, ‘Koc baai yakë dȫör.’ **6**Ku na ye koc rëer ë pan koc nhiar dȫör, ke röökkun aabi ke dɔɔc. Ku na yekë koc man dȫör, ke röökkun aaciï ke bï kony. **7**Ku yakë rëer ë pan ku miëthkë ku dëkkë kæk yekë yiëk we, rin apath bï raan lui ariɔpde yok. Duɔkkë ye jäl pan ku lak pan. **8**Na lor koc gen ci wek la thïn we, ke we cam kuat miëth cïk gäm we. **9**Ku kuɔnykë koc tuany ku lëkkë ke, ‘Bääny Nhialic aci thiök ke we.’ **10**Ku na lak gen ci weye lor thïn, ke we jiël ku luelkë, **11**‘Yok aabi tɔr gendun teŋ wei yocök bï dȫn kek we.’ Ku dhielkë deet apath, bääny Nhialic aci thiök. **12**Awuɔc bï Nhialic tém koc Thidon aköl luŋdit abi kuur tēnē awuɔc bï tém koc ë gen.

Geeth këc luɔi kärec puɔl thin

(Mt 11:20-24)

13“Wek koc gen Koradhin ku Bethaida, wek aa tiit kärec apei, rin käuyc jäŋ gõi cäk tiŋ ci ke looi geethkun yiic, ku ke ci looi Tire ku Thidon, geeth wäär ceŋ koc rac, ɻuɔt koc ë geethkä aaci kepuɔth dhuɔk ciëen theer, ku pälkë luɔi kärec. **14**Ku Nhialic abi we tém awuɔcdit Aköl luŋdit, awuɔc bï dit apei tēnē awuɔc bï tém koc Tire ku Thidon. **15**Ku wek koc Kapernaum yakë tak lɔn bï we jat nhial? Wek aabi cuat pan mac.”

16Ku lueel Jethu tēnē koc wén ci tooc, “Raan piŋ wëtdun ë wëtdië piŋ, ku raan we dhȫl gup acä dhȫl guɔp, ku raan dhäl ɻaguɔp ë raan toc ya dhȫl guɔp.”

9:61 1Bj 19:20   10:2 Mt 9:37-38   10:3 Mt 10:16   10:4-11 Ith 10:7-14; Mk 6:8-11; Lk 9:3-5
 10:7 1Kor 9:14; 1Tim 5:18   10:10-11 Lui 13:51   10:12 Cäk 19:24-28; Mt 11:24; 10:15
 10:13 Ith 23:1-18; Edhe 26:1-28:26; Juel 3:4-8; Amo 1:9-10; Dhäk 9:2-4   10:15 Ith 14:13-15
 10:16 Mt 10:40; Mk 9:37; Lk 9:48; Jn 13:20

Koc wén cí tooc aací dhuk

¹⁷Go koc thiärdhorou ku rou wén dhuk ke cí puöth miet ku luelké, “Bëny agut jakrec aya aaci wëtda piñ ë riënu.” ¹⁸Go Jethu lëk ke, “Riel jöjrac ací riääk ku tiëj ke löony piny cimën many nhial. ¹⁹Wek aca yiék riel bi wek aa cath käpieny ku kith nhiiim ë path. Ku wek aca yiék riel wér wek aleikun ku koc man we. Ku acin kë køj we nök. ²⁰Ku duökké puöth jol miet rin cí jakrec wëtdun piñ, mietké puöth rin cí riënkun göt pan Nhialic.”

Jethu amit puöu

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹Nawën ke Wëi Nhialic col Jethu amit puöu ku lueel, “Wä, Bëny nhial ku piny! Yin aleec rin cí yin kák cí thiaan ténë koc njic kän cí piöc, nyuöth koc kor këc piöc. Ee tède, Wä, yen ë kën yí yuum puöu. ²²Kériëec ëbën aaci Wä gäm ya. Acin raan njic Wënde ë Wun ë rot, ku acin raan njic Wun ë Wënde ku koc cí Wënde loc bï nyuöth ke.”

²³Tëwën reér Jethu kek kocken ye buçoth ë röt, ke wël yenhom ke ku lueel, “Wek aala gup duaar bæk kák tiëjké tiñ. ²⁴Ku alëk we, éci koc juëc kák Nhialic tiñ ku bánydit wiç bik kák yakë tiëjkä tiñ, ku aa këckë ke tiñ. Ku ë cik wiç aya bik kák yakë piñ, piñ, ku aa këckë ke piñ.”

Kääj raan path pan Thamaria

²⁵Raan piööc ë löj koc Itharel, éci bën ku wiç bï Jethu deep ë wët ku thiëec, “Raan piööc, yejö ba looi ba pür akölriëec ëbën pan Nhialic?” ²⁶Go Jethu bëér, “Ye Löj Mothith lueel këdë ë wët kënë? Yejö ye deet yic thìn?”

²⁷Go bëér, “Yin adhil Nhialic Bánydu nhiaar yipuöu ëbën, ku wëiku ëbën, ku yinhom ëbën, ku nhiar raan dët cimën nhieer yin rot.”

²⁸Go Jethu lueel, “Aca njec bëér. Loi kakkä, ku pür pan Nhialic akölriëec ëbën aba yök.”

²⁹Go monytui wiç bï wët deet apath rin wiç yen ye bï rot kony, ku ben Jethu thiëec, “Raandiën ba nhiaar yeja?”

³⁰Go Jethu bëér ku lueel, “Monytui, ke ye raan Itharel, éci jäl Jeruthalem bï la Jeriko. Go röm ke cuër dhël yic ku rumkë aläthke ku wëëuke ëbën, ku näkkë ku jölkë nyään piny ke duér thou. ³¹Nawën ke raan kák Nhialic, ke ye raan Itharel, bö ke kuany dhël kënë yic, go monytui tiñ ku wëen thok piiny. ³²Nawën ke raan dhiënh Lebi ben bën,

10:19 Wk 9:13   10:22 Jn 3:35; 10:15   10:25-28 Mt 22:35-40; Mk 12:28-34

10:27 Leb 19:18; L.rou 6:5   10:28 Leb 18:5

Go rot cuöt ye, ku muucc yöntöök yiic miök ku muön abiéc (10:34)

go mony kéné tiij ku bér. ³³Go raan pan Thamaria bén ke kuany é dhél kéné yic. Nawén tiij mony kéné piiny ke ɳeer yic. ³⁴Go rot cuöt ye, ku muucc yöntöök yiic miök ku muön abiéc ku der keyiic, ku jót akaja köu ku yéth pan jööl, ku rëer yeljööm é wéér wén. ³⁵Nayon nhiák, ke gem wéeu téné raan lui pan jööl ku lëk ye, ‘Lök mony kén töök apath, na la dhuk ku le wéeu ca lök muör é riënke té lik wéëukiš, ka ba bén cool.’”

³⁶Ku wit Jethu wétde ku lueel élä, “Na ye yi, ke raan cí cuér baŋ, yeŋa kam koc awén kadiák é raande?” ³⁷Go lueel, “Raan cí ye kony yen é raande.” Go Jethu lueel, “Looř, ku ye luui käya.”

Martha kek Maria

³⁸Téwén cieth Jethu kek atuööcke ke la Jeruthalem, goké nyuc gen thiin tó dhél yic. Go tiij col Martha ke yäth baai. ³⁹Ku Martha a la nyankén col Maria, cí bén nyuc Jethu lööm bí piööcde piŋ. ⁴⁰Go Martha puöu riääk rin këc Maria ye kony luoi miëth téné jööl. Go bén téné Jethu ku lueel, “Bëny, ye këpath yen looi nyankái cí yen ya päl luoi é rot tëtheer awén? Lëk ye bá bén kony.”

⁴¹Go Bányda bëér ku lueel, “Yin Martha, yin adieer rin awic ba käjuëc tó yipüsü looi ebën, ⁴²ku é tök yen aril, Maria acä abaq ɳuëen kuëny bei, ku acii bí nyaai téné ye.”

Jethu anyuth yo tē bī yok aa röök thīn
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

11 Yon akäl tök Jethu ë röök, nawën cī röökde jal thök, ke lueel raan tök kam kocken ye buɔoth tēnē ye, “Bëny, piɔ̄j̄c yo tē bī yok aa röök thīn, cimēn wäär cī Joon raan koc muɔɔc nhiīm kocken ye buɔoth piɔ̄j̄c.” ²Go Jethu lēk ke, “Yaké lueel kēlā tē röök wek,
 ‘Wādan tō nhial, bī riɛnku aleec.
 Bī bäänydu bēn yoyiic.
³Muɔɔc yook miëth akölaköl.
⁴Ku päl adumuɔ̄j̄mkua piny tēnē yook,
 rin ye yok wët puöl tēnē koc rec yook.
 Ku duk yook col athem kērac.’”

⁵⁻⁶Ku ben Jethu lēk kocken ye buɔoth, “Tëdë, na yin ala mäthdu ku lör tēnē ye wakōu wëer ciel yic ku luel tēnē ye, ‘Mäthdië gäm ya ayuɔp kadiäk. Rin mäthdiën cī la keny aci bēn paandië, ku yen acin miëth gäm ye.’ ⁷Ku bëer yoot alɔɔn thīn ku lueel, ‘Duk ya rëem nhom. Yot aci gur thok, ku yok aaci tōc yok miëthkië. Yen aci rot ben jöt ba yi gäm ayuɔp.’ ⁸Ku la Jethu tueŋ ku lueel, na cok alɔɔn cii monyë rot jöt bī gäm ayuɔp rin yen mäthdu, ka jnot bī rot jöt bī gäm kuat kē wic, rin yin aci guɔp bī riɔ̄j̄c ë ye, ku lör tueŋ ke thiëc. ⁹Këya alëk we, thiëc, ku abi Nhialic gäm yi, na wic këdän tēnē Nhialic ka yok. Ku ë tēde aya, na gut yot thok, ka ɔany thok tēnē yi. ¹⁰Raan thiëc aye gäm ke wic, ku raan la kē wic aye yok. Ku yot aye ɔaany thok tēnē raan wic ye. ¹¹Yenja kamkun na le meth, ku thiëec manhde miëth ke gëm këpiiny tē wic yen rec. ¹²Ku na wic tuɔŋ ajith, ke dɔm kieth ku gëm ye. ¹³Na ɔieckë wek koc ë luui kärec bæk miëthkun aa gäm käpath, ke cäk lēu bæk njic lön bī Wuurdun tō nhial ye njic apei bī Wëi Nhialic tuɔc koc thiëc ye.”

Jethu aye yöök lön le yen guɔp jɔŋrac
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴Nayon akäl tök ke Jethu ë cop jɔŋrac wei raan guɔp, ku ècie jam. Nawën cī jɔŋjë jäl yeguɔp ke mony awën jam. Go thän awën tō thīn gäi apei, ¹⁵ku lueel koc kök, “Ee Beldhebul bëny jakrec yen ë ye yiék riel bī ke aa cuɔp wei.” ¹⁶Ku ë wic koc kök bïk deep wët, ku thiëckë bii kënë jän gɔi looi, bii nyuɔth ke lön ye Nhialic kakké gam. ¹⁷Ku Jethu ë njic kē yeké tak, go lēk ke, “Na tek koc paan tök keyiic ku thërkë ë kamken, ke pan kënë abi riäak. Ku na tuum dhiënh tök yenhom aya ku thërkë kamken ë röt, ke dhiënh kënë abi weer aya. ¹⁸Këya, na tek jakrec keyiic ku thërkë ë kamken ke cii thök? Ayaké lueel lön ye yen jakrec cuɔp wei riel ye

11:15 Mt 9:34; 10:25   11:16 Mt 12:38; 16:1; Mk 8:11

Beldhebul gäm ya. ¹⁹Ku na ye riel Beldhebul yen ye yen jakrec cuɔp wei, ke ye riel ḥa yen ye kɔckun yakē buɔoth ke cuɔp wei? Calkē ke aa lēk we yic. ²⁰Ku na ye riel Nhialic yen ye yen jakrec cuɔp wei, ke ḥieckē lōn cī bääny Nhialic bën tēnē we.

²¹“Na tit raan ril paande thok ë tɔɔŋ ku köt, ke kakké aaciï nyiesi. ²²Ku na mët raan dët ril, ka wer ye. Ku jɔl käk muk bï yen rot tiit nyaai ἑbén, ku tek käk cī rum.

²³“Raan kēc rot mät ya acie raandië, ku raan cīi ya kony bï kɔc lēk wët Nhialic, ee kɔc thiɔi.

²⁴“Të cī jɔŋrac jäl raan guɔp, ee piny yɔjöp tëdët bï yen lön thün. Na cīn tē yök, ka lueel, ‘Yen abi dhuk tēnē raan wäär jiël yen thün.’ ²⁵Ku dhuk ku yök raan wäär, ke cīt yön cī guir yic apath, ²⁶ku dhuk ku le bën kek jakrec apei kök kadhorou wär ye, ku lek yeguɔp. Ku pîr ë raan kēnē ë jäl rëec apei tēnē pîrden tueŋ.”

²⁷Kaam wën jieem yen këlä, ke tik jam röldit kɔc yiic ku lēk ye, “Tiŋ ë dhiëth yï ku muk yï amit guɔp apei.”

²⁸Go Jethu bëer ku lueel, “Ee yic, ku kɔc mit gup alanden aa kɔc wët Nhialic piŋ ku loikë.”

Jethu akuec bï kēnē jāy göi looi (Mt 12:38-42)

²⁹Tëwën cī kɔc juëc kenhüim kut Jethu lõõm, ke lueel, “Yenjö be riëec akölë rëec këlä? Ee riëec ye wic bï kēnē jāy göi tiŋ. Ku acin kë bï nyuɔth ke. Ee kēnē jāy göi wäär cī rot looi tēnē Jona yen abi tiŋ. ³⁰Cimën wäär cī Jona raan käk Nhialic tiŋ jäl a kit tēnē kɔc Ninibe, käya Manh Raan abi jäl a kit tēnē kɔc akölë ἑbén. ³¹Tiŋ bëny wäär jiël pan Athia abi rot jöt aköl lundit ku gëk riëec akölë, rin cī yen jäl tëmec apei bï wël puɔth bënyjaknhom Tholomon la piŋ, ku yen jam kën, yen adit tēnē Tholomon. ³²Aköl lundit kɔc gen Ninibe aabí we gök rin cī kek kepuɔth waara, ku pälkë luɔi kärec wäär cī Jona ke lëk. Ku alëk we, yen jam kēnē, yen adit tēnē Jona.

Kɔc cī gam aacit awai ku mermer (Mt 5:10; 6:22-28)

³³“Acin raan cī mermer kaŋ yäth yöt ku kum nyin. Aye tööu tēn ye yen yöt mer yic thün, bï piny amer tēnē raan la yöt. ³⁴Puɔn path acit nyin path. Raan path nyin ë daai apath, acii thöj kek raan cī cɔɔr cie daai apath. ³⁵Käya, luɔikë röt bæk puɔth la cök, ku duɔkkë puɔth cɔɔr.

36Na yin ayer puöu, ke yin acit raan këc cɔɔr ë daai apath cimën dhie ye mac piny riaal."

Jethu ë kɔc piööc lööŋ ku Parathi lëk lɔn nhieem kek

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37Nawen ci Jethu thök ë jam, ke cɔɔl raan töŋ akut Parathi paande bik la mith, go la ku nyuuc ku mith ke këc yecin ku yecök lɔɔk cimën ciɛɛŋ kɔc Itharel. **38**Kënë, aci raan akut Parathi wén la baai bén gɔi apei. **39**Go Jethu lueel ténë ye, "Wek kɔc akut Parathi, aa wegup ayeer kek yaké lɔɔk, ku piäthkun aaci thiäŋ kärec apei. **40**Kɔc cìn kë ɲieckë! Këc Nhialic yen cak guɔp, puöu alɔŋthiŋ cak aya? **41**Biökruuel aye nyuɔɔth puön yer tē muɔɔc yin kɔc, ku acie miɔc ye yin biökruuel nyuɔɔth ë path.

42"Të reec yen thiin ténë we, kɔc akut Parathi. Wek aa Nhialic juër kälík, kák cít tök ë thiäär yic käkkun yaké ke puur ë dum yiic, ku kuat wel kök ébën. Ku wët la cök ku nhiër Nhialic akuɔckë looi. Käkkä aa dhielkë looi, ku luɔikë käkkä aya.

43"Të reec yen thiin ténë we, kɔc akut Parathi. Ayakë nhiaar bæk aa nyuc tueŋ thöc kɔcdit nhiiim tén amat, ku ye we muɔɔth athëek yön ë ȳɔɔc yiic. **44**Të reec yen thiin ténë we, wek aa thöŋ kek rëŋ cìn kë ye ke ɲic, ye kɔc cath kenhiiim ë path, ku kärec cik thiaan keyiic piiny aacii ɲic."

45Nawen, ke raan tök kɔc piööc ë lööŋ jöt rot ku lueel ténë ye, "Bëny, tē jiɛem yin këlä, ke yin ë yo lat aya."

46Go Jethu bëér, "Wek kɔc piööc ë lööŋ, kärec aa tit we aya. Wek aa kɔc piööc käril apei cie lëu bï ke looi. Ku wek aacie kɔc kony aya ë luɔiden. **47**Të reec yen thiin ténë we. Awëeŋkui, wek aa rëŋ path buth ténë kɔc kák Nhialic tij, kɔc wäär nëk wärkun dít. **48**Acäk gam lɔn kewäär ci wärkun dít looi apath, ku na we tɔ thiin ɳuöt wek ci näk aya. Rin aaci kɔc kák Nhialic tij nök ku buɔthkë räjken. **49**Ku rin ë wët kéné yen aci Nhialic ye lëk we élä, 'Wek aaba tuɔc kɔc käkkië tij ku atuuc. Ku wek aabi kɔc kök nök ku cuɔpkë kɔc kök wei.' **50**Riëec akölë abi tém awuɔc rin ci yen kɔc kák Nhialic tij nök tewäär cek piny yëet émën, **51**jɔɔk ë näák Abel yet näák Dhäkaria wäär näk luaj Nhialic. Ku ben Jethu lëk ke, riëec akölë abi tém awuɔc rin ë käkkä ébën!

52"Të reec yen thiin ténë we, wek aa yic moony ténë kɔc ku acäk ye gam kek week ë röt. Ku wek aa kɔc kök wic yic bik gam gël!"

53Nawen wic Jethu bï jäl, ke jiëem kɔc akut Parathi ku kɔc piööc lööŋ guɔp apei, ku thiëckë wél juëc ku wickë bï ke dhiel dhuk nhiiim, **54**rin wic kek ye bik deep wët bik dɔm, tē le yen wët reec lueel.

Duk riöc luel yic

(Mt 10:26-27)

12 Wën ci käkkä röt looi, ke koc juëc apeidit aake ci kenhüim kut Jethu lëöm abi ciën të ye cök cak la piny. Tëwén ke Jethu kɔj jam tënë kocken ye buçoth ku lëk ke, “Tietkë röt, ku duökkë ye luui cümén koc akut Parathi, koc ë koc ruëeny. ²Acin kë ye moony arëk abi ciï tiëc. Tëdë ke lëu bï këdän thiaan abi ciï yic. ³Na cök a wët luel waköu ka jnot piy nniäk aköl. Ku kériëec èbën cäk jääi weyith yööt alöñthïn ke yöt ci thiöök thok ajojt ye koc kök piy.

⁴“Ku alëk we wek mäthkië, duökkë riöc koc guäpkun nök ë path. Aa we nök ku na lä ka cïn këdët ben kë looi. ⁵Ee Nhialic yen adhil koc riööc, rin na ci nök ka la riel aya bï cuat pan mac. Alëk we, ee Nhialic ë rot yen adhil koc riööc. ⁶Diet thii kor kadhiëc cït amuör, ciï ke ye yçç wëeu lik? Ku acin tök ë kamken ci Nhialic kaj muör nhom, ⁷agut nhïmkun tö yïnhom ajiç Nhialic akuënden. Duökkë riöc, wek aa awär amuör juëc.

⁸“Alëk we, raan ye gam koc nhïim lön ye yen raan Manh Raan, aba gam aya lön ye yen raandië atuuç Nhialic nhïim. ⁹Ku raan jei koc nhïim lön ciï yen ye raandië, abi Manh Raan kuec aya atuuç Nhialic nhïim.”

¹⁰Ku ben Jethu lëk ke, “Kuat raan wët rac lueel Manh Raan guöp abi päl piny tënë ye, ku raan lueel kërac Wëi Nhialic guöp, acii bï kaj päl piny tënë ye.

¹¹“Të yëth yi tën amat luk yic, bany dït ku bany kor nhïim, duk diceer të bï yïn rot kuony thïn ku wët ba lueel, ¹²rin Wëi Nhialic abi col ajiç kë ba lueel.”

Raan ajak kuc käj

¹³Go mony dët rot jot koc yiic ku lueel, “Bëny lëk wämääth bï yiëk abäkkië kák ci wä nyäj yo yiic.” ¹⁴Go Jethu bëér, “Mäthdië, yeja cä kuany ba ya bëny, ba käj tük we?” ¹⁵Ku lëk koc awën tö thïn, “Tietkë röt, duökkë jieek col arum wepuöth. Acin raan rëér piërde yecin cök alon le yen käjuëc.”

¹⁶Ku lëk ke kääj kënë, “Theer raan ajak ë tö thïn, ku duomde éci luòk rap juëc apei. ¹⁷Go jal jam ku lueel, ‘Yenjö ba jal looi? Yen acin duël lääu yic bï yen ke tööu thïn.’ ¹⁸Nawén ke tük ku lueel, ‘Kë ba looi akin. Duël kënë aba nyaany, ku ben duëldit apei looi bï yen rap ku kák kök baai tääu thïn. ¹⁹Ku jal lëk rot yatök. Mony mit guöp, yïn ala miïth juëc apei bï run juëc nök, jol pïr apath, miëthë ku dëkkë, ku jol puöu miet!’

12:1 Mt 16:6; Mk 8:15   12:2 Mk 4:22; Lk 8:17   12:10 Mt 12:32; Mk 3:29

12:11-12 Mt 10:19-20; Mk 13:11; Lk 21:14-15

20 Go Nhialic lëk ye, ‘Raan kuc käj! Ee wëer kënë, yin abi thou ku käjuëc ca täu rot kë, bïk lëk aa käk ë ña?’”

21 Ku wit Jethu wëtde elä, “Kënë, yen ë rot looi tënë koc käjuëc tööu ë riënken, ku acin jieek Nhialic tö kepuöth.”

Raan adhil Nhialic ሃጋዬት

(Mt 6:26-34)

22 Ku wël Jethu yenhom kocken ye buoøth ku lueel, “Këya alëk we, bæk röt ciï cöl anëk diëer kë bæk cam bæk pür. Ku diëerkë aya käk bæk cen. **23** Wëi ajuëen tënë miëth, ku guöp raan ajuëen tënë alëth. **24** Daaikë diet pär nhial, aacie pur rap ku temkë ke, ku tæëukë ke atuok yic, ku aa ñot ke pür rin ye Nhialic ke yiëk miëth. Ku wek aa ñjuëen apei tënë ke. **25** Yenja kamkun na diir ë wëike ke juak ruönke? **26** Na cäk käk thiikä ye lëu, yejö ye wek diëer käk kök? **27** Tiëjkë yök cil të dhëej kek thïn, aacie luui ku aacie luui alëth. Ku alëk we na cök a bënyjakanhom Tholomon cimënden wäär ë bäänyde yic, èciï la alëth la kit dhëej cimën yän tök ë yökkë yiic. **28** Ku na ye Nhialic wel cil ë path cöl adhëej këlä, wel tö thïn akölë ku na nhiäk nün lik ke ril wei ku took ke mac, ke Nhialic ciï we bi kuëec nhiiim, wek aa koc la gam thin koor.

29 “Duökkë wenhiüim ye yiëk kë bæk cam ku kë dekkë akölaköl. **30** Aa koc kuc wët Nhialic pinynhom ë tën kek aa kepuöth yiëk käkkä. Ku Nhialic Wuurdun ajic lön wic wek käkkä. **31** Na ye këya, yakë ke wic käk bääny Nhialic, ku aabï yiëk we aya.

Jieek cie rop atö pan Nhialic

(Mt 6:19-21)

32 “Duökkë riëc wek koc buoøth ya rin Wuurdun amit puöu bi we yiëk ë bäänyë. **33** Yaackë käkkun ku gämkë wëeu koc ñöj. Kënë abi jaakdun juak yic pan Nhialic. Ku jieek pan Nhialic acie thök, ku acie riääk cimën jieek pinynhom, rin acin cuër tö thïn. Ku aciï aruop ye rac. **34** Ku piändu abi ya rëer akölaköl të tõu jaakdu thïn.

Rëer yiï ci rot guiir

35 “Rëer yiï ci rot guiir akölaköl, ku rëer yiï muk mermer rin kuat kë bi rot looi bi yök waköu, **36** cimën alony lui baai tit bäänyden ci la yan thiëek yic ke bi dhuk baai. Na bi ke go yöt guo ñaany thok tënë ye. **37** Aloony mit gup aa loony ye bäänyden yök ke tit të dhuk yen baai. Alëk we alanden, bëny abä alanhden luoi ruöök, ku cöl ke aa nyuc bïk mith ku luui tënë ke. **38** Tëdë, ke bëny abi dhuk baai wëer ciel yic, tëdë ke dhuk

bëæk ë piny. Ku aloony mit gup aa loony bï bány yok ke tit. ³⁹Wek aa lëu kënë bák deet yic ë röt. Na raan ye wëer alþj bï cuär bën ñic, ka rëér ke yiën bï cuär kakké cii kual. ⁴⁰Ke week aya rëérké we tit, rin wek aa kuc aköl bï Manh Raan bën.”

⁴¹Go Pieter lueel, “Bëny, ye yok lëk ë käänj kënë aye koc ebën?” ⁴²Go Bëny dhuk nhom ku lueel, “Na ye käya, yeja alony path ku ñic käj apesi? Yeen alony bï bëny nyäaj kakké yiic paande, bï kacke ya gäm miëth akölaköl. ⁴³Alony mit guöp alony bï bëny yok ke loi luçide apath të dhuk yen. ⁴⁴Alëk we, abi alony kënë täü kakké yiic ebën. ⁴⁵Ku na ye alony ye tak lõn cii bányde bï lac dhuk. Ku ye rëér ke näk aloony kök, röör ku diaär. Ku ye cool ke mith ku dëk abi wieet. ⁴⁶Ke bányde abi la luät yeguöp aköl cii ye tak lõn yen aköl bï yen bën. Ku yeen abi bëny tem awuöcdit ku met të rëér koc rec thin.

⁴⁷“Ku aluañ ñic kë wic bányde bï looi, ku rëér ke cii rot guir bï kë wic bëny looi, ka bï tem awuöcdit apei. ⁴⁸Ku aluañ kuc kë wic bányde ku looi awuöc bï yen that thin, ka bï ya awuöc koor. Käjuëc aa wic tënë raan ci gäm käjuëc, ku raan ci gäm käjuëc apei awic käjuëc apei tënë ye. ⁴⁹Yen aci bën ba piny bën cuöny. Ku anhiaar diët ci dép theer. ⁵⁰Yen atiit kérac apei, yen abi gum ku rem ya apei yet aköl bï kënë thök. ⁵¹Yakë tak lõn ci yen bën ba döör bën looi pinynhom? Alëk we acie ye. Ee lõn bï koc keyic tek. ⁵²Many la yic koc kadhiëc abi yeyic tek. Koc kadiäk aabä nhiaar ku man rou ya. Tëdë, koc karou aabä nhiaar ku man koc kadiäk ya. ⁵³Mith röör kek wärken aabï kenhii'm tuööm ërienkië. Ku yen ë lõn nyiir kek märken. Ku man athiéek kek tiij wënde aabï röt maan aya.”

⁵⁴Ku ben Jethu lëk thän awën tò thin, “Na tiënjë luät nhial, ka gujkë lueel lõn deej abi tueny, ku tueny ayic. ⁵⁵Ku na dóm bï la dil, ku ruel aköl apei, ka luelkë lõn bï piny tuöc, ku tuc ayic. ⁵⁶Yeja wiëckë bák ruëény! Awëejkui? Wek aa kë bï rot looi ñic të tiij wek kakkä nhial. Ku cäk kë loi rot emen ñic ayic?

⁵⁷“Yejo cii wek yic bák looi ye ñic? ⁵⁸Cimën na yëth raan yi luk yic, ke yi lœc wët waar yic, ku döörkë ke këc yi guç yäth luk yic. Na cii lœc looi këlä, ka yëth yi luk yic tënë bány, ku bëny abi la thön apuruuk, ku mac yi. ⁵⁹Alëk yi, yin aci bï kaj lony, yet të bï yin këthiin köny tënë yi kaj cool.”

Na cii luçi kärec päl ke yin aci pîr

13 Nawën ke koc bë tënë Jethu, ku lëkkë ye lõn ci bánydit Pilato koc Galilia col anäk, koc ke ci kák juërkë Nhialic la nök luanj Nhialic Jeruthalem. ²Go Jethu bëér. “Yakë tak lõn koc Galilia ci nök

ëmën aa kärec apei wër kek koc Galilia kök looi? ³Acie yic! Ku cäk njic lön wek aabii thou aya cimenden, tē ciï wek kärec yakë looi päl, ku wëlke wepuöth Nhialic? ⁴Ku na koc wäär kathiäär ku bët wiik yön bäär apei kenhüüm Thiloam bik thou ébën, ye kek koc kärec looi Jeruthalem kepëc? ⁵Aacie ke! Ku alëk we, na cäk luoi kärec päl, ke wek aabii thou ébën cimenden.”

Kääj tim cie luok

⁶Go Jethu ke lëk kääj kënë, “Monytui éci tim luok com duomde. Nawën thööj tē ciï yen luok, ke bö bi bën bet. Go ciën müh yön yehom. ⁷Go puöu riäak apei, ku lëk raan lui dom yic bi yep wei, ku lëk ye, ‘Aca tiit run kadiäk ku acin manh töj ca yön yehom. Yenjö pël ye bi dom rooc é path ke cie luok?’ ⁸Go raan é luoi bëér, ‘Bëny, päl é ruöön töj kënë é path, aba guir ku tääu dhiäap yecök. ⁹Na lok ruööntui ka path, ku na ciï lok, ka jol col ayep.’”

Jethu aci tiij tuany kony aköl ciï koc ye luui

¹⁰Tëwën aköl ciï koc ye luui ke Jethu piööc tén amat koc Itharel, ¹¹ke tik é tö thïn ke la guöp jöprac ciï ye dhoj köu, bi yeköu ciï ye jöt ruöön thiäär ku bët. ¹²Nawën tiij Jethu ke coäl ku lëk ye, “Tik, yin aci kony.” ¹³Ku tëeu yecin yeköu. Ku kaam thiin awën ke la köu cök. Go Nhialic leec.

¹⁴Ku raandit tén amat éci puöu dak apei rin ciï Jethu ye kony aköl ciï koc ye luui. Ku lëk koc awën tö thïn, “Yok aa la nïn kadätem ye koc luui. Ke raan alëu bi bën akäl tök kam é nïnkä yiic bi bën kony, ku acie aköl ciï koc ye luui.”

¹⁵Go Bëny bëér ke tcoön guöp, “Aa wek koc la gup ruëeny! Le raan tök é kamkun cie yäkke ye lony aköl ciï koc ye luui bi ke la wiëc wal ku pii? ¹⁶Ku tiij kënë, nyan many Abaram ciï bëny jak dhoj köu, bi ya reëer ke duäl é runkä kathiäär ku bët, ciï path bi kony aköl ciï koc ye luui bi la cök?” ¹⁷Tëwën lueel yen ye këlä, ke koc awën man ye yär gup, ku mit thän diit awën tö thïn puöth käk koc göi ciï Jethu looi.

Kääj käu koor nyin ye tiemde düt apei

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸Ku la Jethu tuej ke jam ku lueel, “Bääny Nhialic cít njö? Yenjö ba thööj ke ye? ¹⁹Aba thööj manh tim koor nyin ciï raan com duomde. Go düt abi ya tim dittet ye diët yöötken yik kérke köth.”

²⁰Ku ben lueel, “Yenjö ba ben thööj bääny Nhialic? ²¹Acit lon ciï tik puor ayumdit tet yic, na lä ke piäär ébën.”

Kuany dhël la pan Nhialic yic

(Mt 7:13-14, 21-23)

²²Ku bër Jethu ke kuany geeth ku bëei yiic ke la Jeruthalem. ²³Go raan tök thiéec, “Bëny! Le koc lik bii poth bïk la pan Nhialic?”

Go Jethu bëer, ²⁴“Thamkë bïk bak dhël ye koc gum thïn yic, rin alëk we lön wïc koc juëc ye bïk la alonjthïn, ku acïk bii lëu. ²⁵Të jöt wun baai rot ku riit yot thok, wek aabï köjc ayeer ku jälkë yot tcoj thok ku luelkë, ‘Bëny, ñany yot thok tñenë yo,’ ku abï bëer tñenë we, ‘Akuöc të bii wek thïn.’ ²⁶Ku abäk lëk ye, ‘Yok aaci mith ku dëkku kek yi, ku yin aci piööc ë geethkua yiic!’ ²⁷Ku abï dhuk nhom ku lueel, ‘Alëk we bïk piñ, wek aaciï bï yot rin wek aacä ñic. Jälkë, koc luui ë kärec!’ ²⁸Ku të cï yï cuop wei, ke yin ariäk puju ku dhiau aba yïthok a kac të tij yin Abaram, ku Ithäk ku Jakop ku koc kâk Nhialic tij, ke rëer bääny Nhialic yic pan Nhialic, ku gël yi wei thïn! ²⁹Ku koc aabï bën pinynhom ëbën ku camkë yan bääny Nhialic. ³⁰Ku koc tõ ciëen ëmën aabï tõ tuej. Ku koc tõ tuej aabï dhuk ciëen.”

Jethu ku Antipäth Yërot

(Mt 23:37-39)

³¹Teeën, ke koc akut Parathï bï tñenë Jethu ku lëkkë ye, “Jäl ë tñen rin bëny Antipäth Yërot awic bii yi nök.”

³²Go Jethu lueel, “Lak ku lëkkë raan la guüp awandit lön yen abi la tuej akölë ayi ffiäk ya cop jakrec wei koc gup, ku luçi kâk jänj göi ye yen koc kony. Ku na ye nïn diäk ke yen abi luçidië thöl pinynhom. ³³Ku akölë ku ffiäk ku aköl dëëtë, yen ala tuej ya lui rin aciï path bï raan kâk Nhialic tij nök tädët cie Jeruthalem.

³⁴“Koc Jeruthalem! Koc Jeruthalem! Koc ë koc kâk Nhialic tij nök, ku biöökkë koc cï tuöc we aleel. Ye arakdë cï yen ye wïc ba we kuööt yiic, ku kuony we cimën adhie ye ajith miëthke kuööm piny yewuöök, ku wek aaci kuec.

³⁵Nhialic abi we nyän pandun. Ku athön we bïk ñic, wek aaciï ya bï bën tij yet aköl bï wek röt guiir, ku luarkë ya yai ke yakë lueel, ‘Lecku raan bï rin Bänyda.’”

Jethu aci raan tuany kony

14 Nawën ke Jethu la pan raan akut Parathï aköl ciï koc ye luui bï la mith. Ku koc ke tõ thïn aake döt Jethu apei.

²Go raan cï but yjööm ku kök ëbën bën tñenë ye. ³Go Jethu jam ku thiéec koc piööc ë löön ku koc akut Parathï, “Cï löj peën bï raan tuany

13:27 Wk 6:8   13:28 Mt 22:13; 25:30   13:28-29 Mt 8:11-12   13:30 Mt 19:30; 20:16; Mk 10:31
13:35 Wk 11:8:26; Jer 22:5

kony aköl ciï koc ye luui tädë ke kony?" ⁴Gokë ciï bëer. Go Jethu mony awën cœl ku kony ku cœl ajiël. ⁵Ku jol lëk ke, "Yeja kamkun ë tën, na ci manhde, ayi wendë lööny yiith aköl ciï koc ye luui, ke pël yiith ku ciï biï bei nyin yic?" ⁶Ku wët kënë aci ke nyöñ nñiim kë bëer kek ye.

⁷Wën ci yen ye tüj aya ke jööl awën ci cœl aaye ñek teden nyuuc yen thïn lœc, ke luel kääj kënë, ⁸"Të ci yi cœl yai yic, duk la ku nyuc tën kœcdit, tädë ke raan ben dit tënë yi aci cœl aya. ⁹Na biï, ke raan awën cœl we wedhie abi yöök ba rot jöt ba thööc päl ye. Ku yin abi jäl dhuk thöc tõ ciëen yiic ke yi ci guöp yär. ¹⁰Të ci yi cœl, ke yi la ku nyuc thöc tõ ciëen yiic rin na la raan la baai bën, ka bë tënë yi ku lueel, 'Jöt rot, bääär tuej tën mäthdië.' Kënë abi cœl athiek yic jööl nñiim ebën. ¹¹Këya, kuat raan dit puöu rot yäth tuej ë rot abi Nhialic dhuök ciëen, ku raan lir puöu ë rot dhuök ciëen abi Nhialic yäth tuej."

¹²Ku lueel Jethu tënë mony awën ci ye gœj, "Na loi miëth bi yin koc gœj, ke duk ke cœl mäthku ku paan moor, ku koc ruäai kek yi ku koc ajiëek thiëek bääikun, rin aabë ben cœl. Ku na looi rot këya, ke këwäär ca luöi ke yen acolkë tënë yi. ¹³Na loi miëth cœl yin koc, ke cœl ke koc ñöñ, ku koc ci duany, ku koc ci ñol ku cöör, ¹⁴rin na la koc röt jöt thou yic akoldä, ke yin abi Nhialic cuööt rin wäär ci yin ke cœl koc ci ye lëu bïk miëéthku cool."

Jethu aci bääny Nhialic thöj yan thiëek

(Mt 22:1-10)

¹⁵Go mony dët miith kek koc lueel tënë Jethu wën piñ yen kënë, "Koc mit gup aa koc bi cœl yai yic, bääny Nhialic yic."

¹⁶Go Jethu lëk ye, "Monytui éci yandit apei looi ku cœl koc juëc. ¹⁷Nawën ci müith yai guiir, ke toc aluonyde bi koc wië ke yai yic la cœl, 'Bäk, kériëec ebën aci thök ë guiér.' ¹⁸Gokë wël juëc lueel kedhie bi kek kenhiiim kœl. Ku lueel raan wën ci alony kañ yök elä, 'Yen aci piny yœc, ku yen adhil la ba la tüj. Lœr ku lëk bëny lœn acin kë maan yen ciï yen la yai yic.' ¹⁹Ku lueel raandët, 'Yen aci miöör kathiäär ye koc pur yœc, yen ala ba ke la them, lœr lëk bëny lœn acin kë maan tënë ye.' ²⁰Ku lueel raan ye koc diák, 'Yen aci piac döm nya, acä lëu ba la yai yic.'

²¹"Go alony dhuk baai ku le wëlkä lëk bänkyde. Go bänkyde puöu riäak ku lëk aluonyde, 'Lœr dhööl yiic ku kam bëëi geeu, ku cœl koc lim dhööl yiic ku koc ci duany, ku koc ci ñol ku cöör bïk bën.' ²²Go alony lueel, 'Bëny, kë ca lëk ya aca looi ku piny ajot lääu.' ²³Go bëny ben lëk aluonyde, 'Lœr kuany baai yic ku dhööl yiic geeu, ku lëk koc ebën bïk dhiel ben bi paandië thiän. ²⁴Alëk yi, koc wäär ca kañ cœl acin miëth yai bïk ben yök paandië!'"

Kē dhil raan looi bī ya raan buoth Jethu

(Mt 10:37-38)

²⁵Koc juēc aake cath kek Jethu. Nawēn ke wēl yenhom koc ku lueel,
²⁶“Na ye raan bö tēnē ya, ku cii wun ku man ku tiejde ku miéthke, ku
wämäthakēn ku nyierakēn, ku wëike man, ka cie raan buoth ya. ²⁷Ku
raan cie gum ku buoth ya, acii lēu bī ya raan buoth ya. ²⁸Na wic raan
bī yöndit bär apei buth, yenjō bī kaj looi? Nadē ke cii wëeu muk bī kaj
kuëen nyin bī njic lñ le yen wëeu juēc bī yen yöt buth bī thöl? ²⁹Na jçok
cök ku le ciën wëeu juēc bī yen ye thöl, ka bī koc yöt tij ke këc thök aa
bui, ku yekë lueel, ³⁰‘Mony kënë aci yöt jçok bī buth ku akëc thäap.’

³¹“Na jöt bënyjaknhom tñ ke la apuruk tim thiäär bī la thör kek
bënyjaknhom dët la apuruk tim thiär-rou, ke cii bī kaj tak lñ bī
yen tñ lēu kek è bëny kënë? ³²Na yök ke cii tñ bī lēu, ka toc koc ke
bënyjaknhom tui nöt mec kek apuruöökke bik döör looi.” ³³Këlä aya, acin
raan kamkun lēu ye bī ya raan buoth ya agut tē bī yen kakké kaj puösl.

³⁴“Awai, apath. Ku na thöök kōu alëi ke ben dhuök thïn këdë? ³⁵Awan
cít kënë acie ben piath. Aye puöök wei. Pieñkjë tē le wek yith.”

Kääjn amäl cii määr

(Mt 18:12-14)

15 ¹⁻²Koc ajuér kut ku koc kärec looi aake cii bën tēnē Jethu bik
piööcdé bën piñ. Ku kënë, ee këc koc akut Parathi ku koc piööc
lööñ nhiaar, rin ye Jethu koc rec mœen jän lor, ku mith ke ke aya. ³Goke
lëk kääjn kënë.

⁴“Na la raan tök kamkun amääl buoöt, ku mär amäl tök, ke cii
thiärdhojan ku dhojan nyieen piny roor, ku le amäl töj cii määr kaj
wic yet tē bī yen ye yök? ⁵Ku na yök ka mit puöu apei ku jöt yekët. ⁶Ku
na le yet baai ka col mäthke ku kocken akeu nhom ku lëk ke, ‘Yen aci
puöu miet rin cii yen amäldien wäär cii määr yök. Loiku yai.’ ⁷Këlä aya,
miet puöu dit abi tö pan Nhialic, rin raan töj kérac looi cii yepuöu dhuök
ciëen rin adumuöömke. Ku miet puöu koc tö pan Nhialic, rin è raan töj,
aci bī thöj kek miet puöu rin koc path kathiärdhojan ku dhojan cïn
awuöc cik looi, bī kek kepuöth dhuök ciëen.”

⁸“Tëdë, tik ala wëeth thiäär miläj yer, ku mär wënh tök. Yenjö bī
looi? Abi mac dëep ku wic apei arëk bī yöt a weec yic agut tē bī yen ye
yök. ⁹Të cii yen ye yök ka col mäthke ku koc akeu ébën ku lëk ke, ‘Yen
amit puöu apei, wëekiën wäär cii määr aaca yök. Loiku yai.’ ¹⁰Këlä aya,
atuuc Nhialic aa puöth miet rin raan töj kärec looi cii yepuöu waarr ku
dhuk Nhialic.”

14:26 Mt 10:37 14:27 Mt 10:38; 16:24; Mk 8:34; Lk 9:23 15:1-2 Lk 5:29-30

Kääj manh cī määär

¹¹Ku la Jethu tuej ku lueel, “Monytui ë tö thïn ku ë la wät karou. ¹²Go wën koor lëk wun, ‘Gäm ya käk ba ték ya aköldä?’ Go wun käj tek tñë ke. ¹³Nawën nïn lik cök ke wën koor ycc käkke ëbën, ku jiël bï la wun dët, wun cï yen wëëuke bën la thöl thïn dëj ë määu ku wïcwïc adëjök. ¹⁴Wën cï yen wëëu thöl ke cõndit apei loi rot ye pan awën, ku jol rëer ke nëk cök apei. ¹⁵Nawën le käkke dhal ke lueek rot pan raan tök ë kç pan awën. Go raan la baai cöl aye dir baai biëjök. Ku gëm ke kë camkë. ¹⁶Ku ë ye wïc diët cök yeyäc thiëjëj kë ye dir cam, ku acïn raan cïi ye gäm ye. ¹⁷Nawën jol këreec cï looi tak yic yepuöu ke lueel, ‘Ye kç luï kadë tö tñë wä ë kueth abi miëth döj piny, ku yen akïn duër thou ë tën rin cök! ¹⁸Yen abi dhuk tñë wä ku lëk ye, wä yen acä awuöc looi tñë Nhialic ku tñë yi. ¹⁹Yen acïi ben a cöl yi, loi ya ke ya cït alony ye riëp.’ ²⁰Ku jol jäl pan awën ku dhuk tñë wun.

“Tëwën ñoot yen tëmec ke baai, ke tij wun ke bö. Go puöu la yum ku riñ tñë ye ku peët yic ku cim gëm. ²¹Go wënde lueel, ‘Wä yen acï kërac looi tñë Nhialic ku tñë yi. Yen acïi ben piath nadë ke ya cöl ë yi.’

Ku ëye wïc diët cök yeyäc thiëjëj kë ye dir cam (15:16)

²²Go wun aluɔɔnyke cɔɔl ku lueel, ‘Riɛŋké! Bëëiké alanh path ku tääuké yeköö. Ku cuɔ̄thké cin joth mïläŋ tōc ku tääuké war yecök. ²³Ku bëëiké muɔɔr thiin cuai apei ku näkké bï yok yai looi, ²⁴rin manhdien kënë ë cït mänh ci thou ku aci bén pír. Yeen èci määär ku aci yök.’ Ku jɔlké yai cam.

²⁵“Tëwën looi käkkä röt, wëndit èci la luui dom yic. Nawën dhuk ku jol bï baai dööt, ke piŋ lõör yic ku diér. ²⁶Go aluɔny tök cɔɔl ku thiëec kë diér kɔc baai. ²⁷Go alony awën lëk ye, ‘Wämuuth aci bén, ku wuurn aci muɔɔr wääär cuk muk apei bï cuai nök bï yai looi rin ci yen dhuk ke puɔl guöp.’

²⁸“Go wëndit puɔjū riääk apei ku kueec bï ciï la baai. Go wun bén tënë ye ku lëj bï la baai. ²⁹Go lëk wun, ‘Yen aci luui apei è runkä ëbën tënë yi, ku acin töj ca lëk ya ba looi ci yen kaŋ kuec ba ciï loi. Ku è runkä ëbën acin mën manh è thök ca kaŋ yiëk ya bï yen luui yai yok mäthkië. ³⁰Ku wén dhuk wëndu ke ci wëëuku la muɔr adëjök köth, ke yi loi yai ku näk muɔɔr töj yen cuai apei yäkkua yiic.’ ³¹Go wun bëér, ‘Manhdie, yin arëér kek ya akölaköl, ku käk muɔk ëbën aa käkku. ³²Ku è yic buk yai looi rin wämuuth è cït manh ci thou, ku èmén aci piir, ee ci määär ku èmén aci yök.’”

Kääŋ raan luɔi kony rot ruëeny

16 Ku ben Jethu lueel tënë kocken ye buɔɔth élä, “Wätheer raan ajak è tō thïn, ku yeen è la raan käkke guiir baai, ku raan kënë èci luɔm tënë ye rin ci yen wëëuke muɔr. ²Go cɔɔl ku lueel, ‘Yenjö kë ya piŋ keye lueel è rienu? Nyoth wëëu ca dɔm ku wëëu ci määär thook ëbën, rin yin acii bï bén ɣot yi lui tënë ya.’ ³Go mony wén lueel yepuɔjú élä, ‘Ba ɣö looi tē cop bëny ya luɔidië yic? Yen akuc puɔr è dom ku yen abi guöp yär tē ye yen lim. ⁴Èmén, kë ba looi aca jäl ɣic, kë bï yen col ala kɔc juëc määth ke ya, bïk ya aa lor bääiken tē cop ya wei luɔidië yic.’

⁵“Go kɔc la gup käny bányde cɔɔl ku lueel tënë raan ci kaŋ bén, ‘Käk bëny köny tënë yi yeké dë?’ ⁶Go lueel, ‘Yen aköny tönydít miök bian tök.’ Go raan käŋ guiir baai lëk ye, ‘Kénë aci ya akuëndu, nyuc ku gät thiärdhiëc.’ ⁷Ku thiëec raan dët, ‘Na yiin, käny tō yiguöp ye dë?’ Go lueel, ‘Ee gäny rap tiem tök.’ Go lëk raan wén, ‘Gät buɔt kabët.’

⁸“Go wun baai raanden la guöp awan leec wén ci yen rot kony. Rin tē ye riëec akölé käkken luɔɔi thïn kamken ajuëen tënë mïth bääny Nhialic.” ⁹Go Jethu la tueŋ ku jieem, “Këya alæk we, luɔiké jieek pinynhom bï wek ke la mëth, rin na la jaakdun thök ke wek aabï lor pír akölriëec ëbën yic. ¹⁰Raan ɣic kälk muk apath è käjuëc ɣiec muk aya,

ku raan kuc kälik muk, acie käjuëc ë ḥiec muk. ¹¹Na yin acie käk ciεεŋ pinynhom ë tēn ḥiec muk, ke yi bï deet puɔu kēdē bï yi gäm jieek tō pan Nhialic? ¹²Na yin acie ḥööth puɔu lɔn bï yin kēn raandä ḥiec muk, ke yena bï gäm kē cök a kēdū?

¹³“Acin alony lēu ye bï luui tēnë bāny karou, ka man raan tueŋ ku nhieer raan ye kōc rou. Tēdē ka thek raan tueŋ ku dhēl raan dēt guöp. Acii raan lēu bï Nhialic ku jieek nhaar kedhie.”

¹⁴Go kōc akut Parathii, kōc nhaar wëeu, käkkä piŋ ḫebēn ku dɔlkē Jethu guöp. ¹⁵Go Jethu lēk ke, “Wek aa röt nyuɔoth kōc nhiiim ciët wek kōc path ku Nhialic ajic kē tō wepuöth. Rin käk ye kōc juëc yiëk kepuöth apei ciët kek ril, aaye Nhialic tij ke kor.

¹⁶“Wätheer agut tēwääär tul Joon, kōc aake ye löj Mothith ku wël ci kōc käk Nhialic tij göt, theek. Ku emen, Wët Puoth Yam rin bääny Nhialic alék kōc, ku awic kuat raan ḫebēn bï rot rieeny thän. ¹⁷Ee käya, apuɔl yic bï käk tō nhial ku pinynhom riääk, tēn tē bï wët thiin koor tō Löj yic cuat wei.

¹⁸“Raan liöi tieŋde ku thiieek tij dēt, ka cä akor looi. Ku mony thiak tij ci muɔnyde liööji, ka ci akor looi aya.”

Raan ci jak kok miëth ku Ladhäro

¹⁹Go Jethu kääj bén thööth ku lueel, “Raan tök ë tō thän ku èci jak apei, ku ë ceŋ aléth dhëj ku ë ye yai looi paande akölaköl. ²⁰Ku raan laaj cöl Ladhäro la guöp têtöök juëc apei ë tō thän aya. Ku ë ye nyuc yön raan ajak thok, ²¹bï lim awuthueei ë lööny piny. Ku jöök aake ye bén aya ku nyankë têtöök yiic.

²²“Nawën ke laaj kēnë thou, go atuuc Nhialic wëike tääu Abaram yu nhial pan kōc path ci thou. Nawën ke mony ajak lök thou aya ku thiäk, ²³ku tēeu wëike pan mac, ku rem thän apei. Nawën ḥeér yenyin nhial ke tij Abaram témec, ku Ladhäro ke tō yeycu. ²⁴Go dhiau ku lueel, ‘Wä Abaram liec ya, ku toc Ladhäro bï ciëen tök luöt thok pii yic, ku gcoot yaliep bï liemdië lier, rin yen arem apei ë tēn!’

²⁵“Go Abaram bëer, ‘Manhdië, tak lɔn ci yin käpath yok wäär piiř yin ku yok Ladhäro kärec. Ku yeen awac puɔu emen ku yin arem apei. ²⁶Ku dët aya, têthuth mec yic apei atj kamkua bï ciën raandan la lɔntui, ku cïn raandun bö tēnë ya ë tēn.’ ²⁷Go mony ajak wën lueel, ‘Wä Abaram yin aläj ba Ladhäro tuɔɔc panda, ²⁸tēnë mith wä kadhiëc bï ke la wëët bik ciï bö ë tēn bï ke reem aya.’

²⁹“Go Abaram lēk ye, ‘Mothith ku kōc käk Nhialic tij aa tō thän, cöl ke aa piŋ wëlken.’ ³⁰Go mony ajak ben lueel, ‘Kēnë acii ye lēu, Wä

Abaram! Ku na jöt raan rot koc ci thou yiic ku le tënë ke, ka päl kärec yekë ke looi.' ³¹Go Abaram lueel, 'Na cik wël Mothith ku wël koc kák Nhialic tiij piij, ka ciïi wët raan ci thou ku ben pir piij aya.'"

Ba raandët thööc kérac yic

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

17 Nayon akäl tök ke lueel Jethu tënë kocken ye bucoth, "Käk koc col aroi adumuööm aa röt dhiel looi akölaköl. Ku raan käkkä col aroi röt abii kérac apei yok. ²Ee nyueen tënë ye diët ci ruök yeth aleldit tet, ku pik wiir bii mou, bii koc thiikä ciïi col aroi adumuööm. ³Tietké röt!

"Na loi menhkui adumuööm, ke nyieny, ku na dhuk yepuöu ciëen kérreec ci looi, ke yi pél wët piny tënë ye. ⁴Ku na looi kérac tënë yi arak dhorou akäl tök, ku biïi tënë yi arak dhorou aya, ku thiëec yi ba wët päl piny, ke yi pél wët piny tënë ye."

⁵Nayon aköl dët ke lueel atuuc tënë Bëny Jethu, "Yok aa wic gamdit, lëk yo të bii yok ye yok thïn." ⁶Go Bëny bëer, "Na gamdun cok kuur bii ciët manh ñaap, ka lëukë bæk tim diit tui yöök elä, 'Nyuën rot bei piiny agut mei, ku lœr pith rot wiir!' Ke wëtdun aroi rot.

⁷"Na thöönku lön raan tök kamkun ala alony ci la pur, tëdë ke ci la biöök amël. Na le dhuk dom yic, ye lëk ye, 'Loc bën ba bën mith?' ⁸Acii bii lëk ye käya! Tëdë aba lueel tënë ye, 'Guir miëth tënë ya, ku tit ba kanj mith ku dëk, na lä ciëen ke yin abi jäl mith ku dëké.' ⁹Ku aloony aa cie leec të looi kek luçiden. ¹⁰Athöñ kek we aya, na luçikë kë ca lëk we bæk looi, ka luelkë, 'Yok aa loony è path, ee luçida yen acuk looi ku acin dët.'

Atuet thiäär aci kony

¹¹Nawen la Jethu Jeruthalem, ke tek kam Thamaria ku Galilia.

¹²Nawen yeet gen thiin tò dhël yic ke räm kek atuet thiäär. Gokë kööc témec, ¹³ku luelkë, "Jethu Bëny, liec yo." ¹⁴Nawen tiij ke ke lueel, "Lak ku nyuöthkë röt koc kák Nhialic."^d

Tewen ñoot kek dhël yic, ke tuet jiël kegup. ¹⁵Go raan tök dhuk tënë Jethu wén ci yen ye tiij ke tuet ci jäl yeguöp, ku leec Nhialic apei roldit, ¹⁶ku cuet rot piny Jethu nhom ku leec. Ku mony kënë è raan Thamaria. ¹⁷Kënë aci Jethu col athiec ku lueel, "Cie raan thiäär yen ci kony bii tuet jäl kegup? Koc kôk kadhojuan aako? ¹⁸Yejö yen raan wun dët yen dhuk bii Nhialic bën leec?" ¹⁹Ku lëk ye, "Jöt rot ku jäl. Gamdu aci piiř."

^{17:3} Mt 18:5   ^d^{17:14} Rin bii koc kák Nhialic ke tiij lön ci kek pial bik aa reer ke koc. (Leb 14:1-32)

Bääny Nhialic
(Mt 24:23-38, 37-41)

²⁰Nayçon akäl tök ke koc akut Parathii thiéc Jethu, “Bii bääny Nhialic yecök joōk nén?” Go Jethu bëér ku lueel, “Bääny Nhialic acie kënë na bii ke tijj koc nyin? ²¹Ku acin raan lëu ye bii lueel, ‘Daai tén, yen akin, tèdë ke lueel, yen akan.’ Rin bääny Nhialic atö wepuöth.”

²²Ku lueel Jethu ténë koccken ye buɔoth, “Të bii wek ya, yen Manh Raan nhiaar diët ya cok rëér ke we akäl tök abö. Ku yen acii bii rëér tén. ²³Abi koc kök lëk we lön ci yen dhuk yen atö tén, ke duɔkkë gam, ku duɔkkë ya cok wic. ²⁴Rin tē dhuk Manh Raan, ka guɔ kë njic. Abäk tijj cimën bir deej dhie yen nhial reet yic, ku tijj lön ku lönj. ²⁵Ku yen abi kaŋ gum apei, ku riëec akölé acii wëtdië bii gam. ²⁶Të le Manh Raan bën, ke kë bii rot looi abi ciët kewäär loi rot wäär piir Noa. ²⁷Ee nïnkä koc aake rëér ke mit puöth, keye mith ku dëkkë ku loikë ruëi yet aköl le Noa riäi yic, ku bö aboor ku moukë ebën. ²⁸Ku bëndië abi thöj aya kek kewäär loi rot wäär piir mony col Lot. Ee nïnkä koc aake ye mith ku dëkkë, ku yɔckë känj ku yɔckë ke wei, ku purkë ku loikë yööt. ²⁹Ku aköl wén jiël Lot Thodom, ke Nhialic col deej atueny ë mac ku nék koc ebën, ³⁰yen abi ciët aköl bii Manh Raan dhuk.

³¹“Të le akölé bën, ke raan rëér ayeer acii ben la yöt bii la guik kë muk. Ku raan tō dom yic aci dhuk baai aya. ³²Takkë kewäär ci rot looi ténë tij Lot.^e ³³Raan wic ye bii wëike kony aabi müör, ku na ye raan mär wëike ë riëncië ka bii wëike muk akölriëec ebën. ³⁴Wakjü ë nïnkä koc karou aabi tō yööt ke nin. Raan tök kamken abi lɔc ku nyeei ku döj raan tök. ³⁵Kélä aya, diäär karou aabi luui ë tök luɔiden baai, tiej tök abi yäth nhial ku nyiëen tiej tök piny. ³⁶Ku abi rot looi kélä aya ténë koc lui dom yic. Raan dët abi yäth nhial ku nyiëen raan dët piny.”

³⁷Go koccken ye buɔoth thiëec, “Bëny, bii ke yäth ténen?” Go Jethu bëér, “Të rëér guöp kë ci thou thïn, aye cor yenhom mat thïn.”

Lëér ku bëny luöök

18 Nayçon aköl dët ke Jethu lëk koccken ye buɔoth kääj bii ke piööc bïk dhiel aa röök akölaköl ku cik dhör. ²Ku lueel, “Wätheer bëny luöök ë tō thïn gen tök. Ku écie riööc Nhialic ku ë dhäl koc gup ebën. ³Ku tijj lëér ë tō ë gen kënë aya. Ku ë ye lac bén ténë bëny, ku lëj bii luöök yic ténë mony luk kek. ⁴⁻⁵Go bëny wëtde ciü kuëec nhom. Nawén le tak ke lueel, ‘Na cok alon ciü yen ye riööc ë Nhialic, ku cä koc thek, ke rin ë tijj

^{17:26} Cäk 6:5-8   ^{17:27} Cäk 7:6-24   ^{17:28-29} Cäk 18:20-19:25   ^{17:31} Mt 24:17-18; Mk 13:15-16

^e^{17:32} Tijj Lot yon ci yenhom wel bii riäj Thodom tijj, nawén ke yuom abi ciët ienh awai. (Cäk 19:26)
^{17:33} Mt 10:39; 16:25; Mk 8:35; Lk 9:24; Jn 12:25

*Te rëer guöp kë cï thou thïn, aye
cor yenhom mat thïn (17:37)*

kënë ya rääm nhom ë bak, aba tiij ba dhiel luök yic, na cä loi kälä, ka bï ya cool ë bën ku cut yaguöp.”

¶ Ku jol Jethu lëk ke, “Pieŋkë të ye bëny kuc luk jieem thïn. 7 Cii Nhialic lëu bï luk njec looi tënë kocken cï lœc, kœc ye röök aköl ku wëer? Bï ke cöl ke mec tënë ye? 8 Alëk we, abi luk njec looi tënë ke. Ku na la dhuk, yen Manh Raan, ye kœc kadë ba yök ke la gam pinynhom?”

Kääj raan akut Parathï ku raan ajuër kut

9 Ku lueel Jethu kääj kënë aya tënë kœc röt yök ciët kek path kepëc, ku dhälkë raan ëbën guöp. 10 “Kœc karou aake cï la luaŋ Nhialic bïk la röök, raan akut Parathï nhiam apei ku raan ë kut ajuër kœc tuëjor nyin. 11 Go mony nhiam akut Parathï bën ku këec ku röök ë rot élä, ‘Yin aleec Nhialic, yen aciï thöj kek kœc kök, kœc käk kœc kök tuëjor nyin, kœc ë luui kärec ë diäär kœc kök kœr. Yin aleec rin yen aciï thöj kek raan ajuër kut kënë. 12 Yen ë thek ba cii mith, arak rou nïn kadhorou yiic, ku yin aya juër tök thiäär yic kakkien ya yök luçi yic ëbën.’

13 “Ku raan ajuër kut aci bën ku këec témec ku cii yenyin njëer nhial wén röök yen, ku gut yepuöu amääth bï nyuɔoth lön ë yen kärec looi ku lueel, ‘Nhialic liec ya, yen ë raan la guöp adumuɔüm.’” 14 Ku jol Jethu lëk ke, “Mony kënë, ku acie raan akut Parathï, aci dhuk baai ka adumuɔümke cï päl piny tënë ye. Rin raan nhiam rot yäth tuej abi dhuök ciëen, ku raan lir puɔu rot töjü ciëen abi yäth tuej.”

18:14 Mt 23:12; Lk 14:11

Jethu adoc mith
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵Koc kök aake mith bëei tënë Jethu bï ke bëen dœc. Go koc Jethu buoøth ke läät. ¹⁶Go Jethu mith caal yelööm ku lueel, “Calkë mith aa bö tënë ya, duökkë ke pën. Rin raan wic ye bï la bääny Nhialic yic adhil gam cimën è mith thiikä. ¹⁷Alëk we, raan wic ye bï bääny Nhialic yön adhil wët Nhialic gam, cimën ye manh koor wët koc ke dhiëth ye gam.”

Raan ajak
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸Go raandit koc Itharel Jethu thiëec, “Raan piööc path, yejö ba looi ba pür akölriëec èbën yön?” ¹⁹Go Jethu lëk ye, “Yejö ye yin ya cœl raan path? Acin raan path, ee Nhialic è rot.

²⁰“Ku na bëer wëtdü, ke yin anjic kák ye löönj Nhialic lueel,
 ‘Duk tiŋ raandä kör, duk raan näk,
 duk cuëer, duk kuëej wët lueth.
 Thek wuurr ku moor.’”

²¹Go mony wén bëer, “Lööjkä aaca muk nhiiim èbën tewäär koor yen agut èmën.” ²²Nawën piŋ Jethu kënë, ke lueel tënë ye, “Ala löŋj nöt këc è looi. Yaac kakkü èbën ku gam wëeu tënë koc njöŋ, yin abü jieek la yön pan Nhialic ku bääär buoth ya.” ²³Nawën piŋ mony kën è wëlkä, ke meen rin è jak apei.

²⁴Go Jethu tiŋ ke ci puöu dak ku lueel, “Abi yic riel tënë koc ajieek bük la bääny Nhialic yic. ²⁵Alëk we alanden, apuol yic bï thörjöl bak with cök, tën té bï raan ajak la bääny Nhialic yic.” ²⁶Go koc awën piŋ è wëlkä Jethu thiëec, “Na ye käya, yeja bï la pan Nhialic?” ²⁷Go Jethu bëer, “Kák ciï raan ke lëu aaye Nhialic looi.”

²⁸Go Pîter lueel, “Na yok, yok aaci käkkua nyäänj wei ku buothku yi!” ²⁹Go Jethu lëk ke, “Wek alëk yic, raan nyiëej panden wei, ku tieŋde ku wämäthakën ku koc ke dhiëth ye, ayi miëthke rin bääny Nhialic, ³⁰abi käjuëc yön è riëec kënë yic, ku pür akölriëec èbën bï bën aköldä yic.”

Jethu ajam è Thuɔnde kën yic diäk
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-54)

³¹Nawën ke Jethu cœl kocken ye buoøth kathiäär ku rou teden röt ku lëk ke, “Èmën yok aa la Jeruthalem, té bï kawäär ci koc kák Nhialic tiŋ göt rin Manh Raan kenhiiim la tieej thïn. ³²Abi la thön koc cie koc

Itharel bïk bui ku læetkë, ku ɳuutkë nyin, ³³ku abïk that ku näkkë, ku na ye aköl ye nïn diäk, ke yeen abi piīr ku jöt rot raj yic.” ³⁴Ku koc ye buɔɔth aake këc käkkä deet yiic. Wëtde yic aci thiaan tñë ke, ku keek aaciï kën jieem Jethu kuc.

Jethu aci cɔɔr kony bi daai

³⁵Nawën dötkë Jeriko, ke mony ci cɔɔr ë rëer dhël yɔu ke lïm. ³⁶Nawën piŋ koc cath röt, ke thiëc, “Yeŋjö loi rot?” ³⁷Go lëk ye lɔn ë Jethu raan Nadharet yen atëk dhël yic. ³⁸Go cõöt, “Jethu, wën Debit liec ya.”

³⁹Go koc ke tɔ tueŋ läät ku lëkkë ye bi biet. Go ɳot kiu apei, “Wën Debit kony ya.”

⁴⁰Go Jethu kõjç ku lëk koc bïk mony kënë thël tñë ye. Nawën ci yëët tëthiɔk, ke thiëec Jethu, ⁴¹“Yeŋjö wic ba looi tñë yi?” Go bëer, “Bëny awiéc ba bën daai.” ⁴²Go Jethu lëk ye, “Daaië! Gamdu aci kony.” ⁴³Go guɔ daai nyin yic, ku buɔɔth Jethu ke lec Nhialic. Nawën tiŋ koc juëc ke tɔ thïn kë ci rot looi, ke lec Nhialic ebën.

Jethu ku Dhäkeo

19 Nawën ci Jethu yet Jeriko ku ber yic. ²Ke raan ajak cɔl Dhäkeo ë tɔ thïn ke ye raandit kam koc ajuér kut, ³ku yeen ë wic bi Jethu tiŋ ku ë ciek apei. Go ciën të tiŋ yen Jethu rin koc aake juëc. ⁴Go riŋ tueŋ ku ler ɳaap nhom, ɳam bii Jethu tëek yecök. ⁵Nawën yëët Jethu ɳam awën cök ke tiŋ Dhäkeo nhial, go cɔl ku lueel, “Dhäkeo, lɔc bën piny, yaköl yen abi cool paandu.”

⁶Go Dhäkeo bën piny ku lor Jethu ke ci puɔu miët apei. ⁷Nawën tiŋ koc ke tɔ thïn ë kënë, ke la ɳoomjoom ku luelkë, “Mony kënë aci la cool pan raan rac.” ⁸Go Dhäkeo wëlken ciï kuëec nhïim ku jöt rot ku lëk Bányda, “Bëny, emën thiin yen abä abëk ë wëëukië yiëk koc ɳöj, ku na ca kën raandä cam ruëeny, ka ba dhuk arak ɳuan.”

⁹Go Jethu lëk Dhäkeo, “Yaköl, yiin ku kacku wek aací pîr akölriëec ebën yön, rin yiin aya yin ë manh Abaram, ¹⁰rin Manh Raan aci bën bi koc ci määär wic, ku kony ke.”

Kääŋ aloony kathiäär

¹¹Tëwën piŋ koc ë wëlkä, ke Jethu thöth kääŋ rin ëci thiök ke Jeruthalem. Ku ë yekë tak lɔn bi bääny Nhialic rot guɔ la jɔɔk thïn. ¹²Ku jɔl lueel, “Monytui, ke ye raan gɔl bëny, ëci la wun dët meç apei bi la ruɔk bi ya bënyŋaknhom. Ku jɔl dhuk wuɔnden. ¹³Ku wën këc

yen guo jäl, ke col aluɔɔnyke kathiäär, ku ye ḥek gäm wëeu ku lëk ke, ‘Lökkë luui ë wëeukä yet aköl bï yen dhuk.’¹⁴ Ku yeen ë meen kɔcken mec, gokë kɔc tuɔɔc yecök bïk la lueel, ‘Mony kënë acuk wic bï ya bënyŋaknhom.’

¹⁵“Cok awën cii kacke ye wic ka ḥot cï ya bënyŋaknhom, ku dhuk ku cɔɔl aloonyken wäär cï gäm wëeu, bï bën ḥic ye wëeu kadé cï raan tök ya juak wëeu wäär cï yiék ye yiic.¹⁶ Go alony tuej bën ku lueel, ‘Bëny, wëeu wäär ca gäm ya, yen aci wëeu juëc tënë ke arak thiäär yön thïn.’¹⁷ Go bëny lëk ye, ‘Aca ḥiec looi, yin alony path, ku rin cï yin kàlik ḥiec muk apath, yin abi ya bëny geeth kathiäär.’¹⁸ Go alony ye kek rou bën ku lueel, ‘Bëny, yen aci wëeu juëc arak dhiëc yön tën wëeu wäär ca gäm ya.’¹⁹ Go bëny lëk alony kënë aya, ‘Yin abi ya bëny geeth kadhiëc.’

²⁰“Ku ben alony dët bën ku lueel, ‘Bëny, wëenkun wäär aa kik. Aake ca der yiic alanhthiin ye kɔc kenyin wuuny ku täau ke.²¹ Yen ya cï riɔɔc yi, rin ye yin raan cie këdu puɔl. Yin ë kë cie këdu lõõm, ku yin ë tem rap këc ë puur.’²² Go bëny lëk ye, ‘Yin alony rac, dak rot. Wëlkon ca lueel kek aabi luök wei. Añic lɔn ye yen kë cie këdië lõõm, ku yen ë rap tem rap këc puur.’²³ Yenjö këc yin wëeukië gäm kɔc ḥic luui wëeu rin na la dhuk akoldä ke yön ke cï keyiic juak?’”

²⁴“Ku yön bëny kɔc wén kääc thïn, ‘Nyaikë wëeu tënë ye ku gamkë ke tënë raan la wëeu juëc.’²⁵ Gokë lëk ye, ‘Bëny yeen ala wëeu juëc apei.’²⁶ Go bëny lëk ke, ‘Raan la käj abi gäm käjuëc kök, ku raan cïn käj, abi këthiin tö tënë ye nyaai aya.²⁷ Ku kɔc man yen kä, kɔc cii yen wic ba ya bányden, bëëikë ke yanhom tën ku näkkë ke ya daai ë ke.’”

Jethu aci la Jeruthalem ke ciëm yai

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)

²⁸Wén cï Jethu kakkä lueel, ke jiël bï la Jeruthalem ke wat atuɔɔcke nhiiim.²⁹ Tëwén cï kek thiök ke Bethpeec ku Bethani, tëthiäæk kek gɔn Olip, ke tooc kɔc ye buɔoth karou tuej³⁰ ku lëk ke, “Lak bëëi tö tuej yiic. Të yeet wek, wek aabi manh akaja cïn raan cï kaj cath ye yön ke mac. Luɔnykë ku bëëikë tën.³¹ Na le raan thiëc we, yenjö lony wek ye? Ke lëkkë ye, awic Bányda.”³² Gokë la ku yönkë manh akaja cït tewen cï Jethu ke than thïn.³³ Tëwén lony kek manh akaja, ke lëk raan la akaja ke, “Yenjö lony wek manh akaja?”³⁴ Gokë bëér, “Awic Bányda.”

³⁵ Gokë manh akaja yäth tënë Jethu ku kumkë kõu aläthken, ku nyuc Jethu yeköu.³⁶ Tëwén lõony yen dhöl, ke kɔc juëc thieth aläthken dhël yic.³⁷ Ku wén lɔɔr yen piny gɔn Olip nhom, go kɔcken ye buɔoth

puöth miet ebën, ku leckë Nhialic rin käjuecdit jäŋ göi cik tüj ku wékkë apei élä,

38 “Bii Nhialic bënyñaknhom cii bën rin Bänyda dcooc.

Döör pan nhial ku lec ténë Nhialic.”

39 Go koc akut Parathï kök ke tö koc yiic lueel ténë Jethu, “Bëny col kockun yií buçoth aa bit.” **40** Go Jethu bëér, “Alék we, na cok kë biet, ka aleel é röt, aa loi wuccu.”

41 Nawën lek Jeruthalem dööt, ke dhiau wén tüj yen geu nhom, **42** ku lueel, “Döör akolriëec ebën ecii we dööt koc Jeruthalem, ku wek aaci jai é ye. Ku emen acák bii ben tüj. **43** Ala aköl bii koc aterdun bën ku golke we abi ciën tégjor bakké. **44** Aabii we nök ebën agut mith rëér ke we. Ku gen Jeruthalem abi thuör piny ebën, abi ciën alel kääc alel dët nhom, rin këc wek aköl cii Nhialic bën bii we kony njic.”

Jethu acii la luaj Nhialic

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Nawën lek yet Jeruthalem ke Jethu la luaj Nhialic. Ku cop koc käj yaac ayeer kal luaj Nhialic yic. **46** Ku lëk ke, “Acii gjöt athör theer wél Nhialic yic lön cii Nhialic ye lueel élä, ‘Luajdië acii looi bii ya tén ye koc ebën röök thín.’ Ku yeen acák wel bii ya luaj cuér.”

47 Ku jol a piööc luaj Nhialic akolakol. Go koc kák Nhialic ku koc get lööj ku koedit baai wic bik nök. **48** Ku acin dhël cik lëu bik yön bii kek ye looi, rin ye koc ebën rëér yeljööm ke piŋ wélke, ku wické bii ciën töŋ cik piŋ.

Bäny Itharel aa riël Jethu yööj yic

(Mt 23:27; Mk 4:27-33)

20 Nayon akäl tök, tewen piööc Jethu koc é Wët Puoth Yam luaj Nhialic, ke bënydit kák Nhialic, ku koc gät lööj ku koedit baai bö ténë ye. **21** Ku thiécké, “Ee yin, lëk yo ye riël njö tö yiguöp ye yin luui këlä? Ku yeqa yik yi é riël kënë?”

3 Go Jethu bëér ténë ke, “Wek aba thiéec aya, lëkké ya, **4** riël ye Joon koc gäm lòkwéi yön ténë Nhialic aye rielde é rot?” **5** Goké kaŋ guëek yic kamken é rot ku luelké, “Na luelku ka yön ténë Nhialic, ka lueel élä, yenjö këc wek wëtde gam? **6** Ku na luelku ke rielde é rot, ke yön aa näk, rin cii raan ebën ye gam lön Joon é ye raan kák Nhialic tüj.” **7** Goké dhuök Jethu, “Yok aa kuc të yön këc wek rielde thín.”

8 Go Jethu lëk ke, “Na ye käya, ke wek aacä lëk riël ye yen käkkä looi.”

Jethu ajam ē waal bī rēēc bāny nyuɔɔth
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹Ku ben Jethu jam ē waal tēnē kōc ku lueel, “Monytui ēcī dom looi ku cum yic tiim ē luɔk, ku riöp yic kōc kök. Ku keny wun dēt, ku le pēi juēc nök wei. ¹⁰Nawēn le tē cī tiim luɔk thööj, ke tooc aluɔnyde tēnē kōc wäǟr cī riöp dom yic bīk la gäm abäkke. Gokē alony dōm ku thatkē ku copkē ciëen yecin. ¹¹Go alony dēt ben tooc, gokē ben dōm ku thatkē ku banjkē apei. Ku toockē ciëen ke cīn kē cīk gäm ye. ¹²Go alony dēt ye kek diäk ben tooc, gokē yiék tētök aya ku copkē wei. ¹³Go wun dom lueel, ‘Yeñjō ba looi? Yen abi manhdien nhaar tooc, tēdē ka bīk la theek.’ ¹⁴Nawēn tīj kōc cī riöp dom yic manhde, ke luelkē, ‘Kēnē ē manh raan yen la dom, ku ē yen abi käj lōk thōn aköldä. Bäk näkku ku käkkä aabi döj ke yo.’ ¹⁵Ku thelkē ayeer dom yic ku näkkē.” Ku jōl Jethu ke thiëec, “Yeñjō bī raan la dom looi tēnē ke?” ¹⁶“Abi bēn ku nēk kōc awēn cī riöp dom yic, ku riöp dom yic kōc kök.” Nawēn pirkē ē wēt kēnē ke luelkē, “Diët cī rot loi!”

¹⁷Go Jethu ke dōt apei ku thiëec ke, “Yeñjō ye wēt kēnē cī göt kēlā theer teet yic,

‘Mēn wäǟr yen cī atëët kuec, yen acī bēn a mēn ril.’”

¹⁸Ku lēk Jethu ke, “Na deeny raan yecök mēn ka duɔɔny bī ruöth. Ku na wīk raan nhom ka niççon yic.”

Jethu awic bī wēēj wēt ajuér
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹Go kōc piööc lōöj ku bāny kāk Nhialic wīc bīk Jethu dōm nyin yic, rin cī kek ye ḥic lōn aa kek ke jiëem Jethu gup ē waal. Ku keek aacī riööc kōc awēn tō thün. ²⁰Gokē kōc kök riöp thook bīk rōt looi ciët ke ye kōc path tēnē Jethu, bīk aa la thiëec bīk deep rin na le wēt rēēc lueel, ke dōmkē ku yëthkē tēnē bānydit mac baai. ²¹Ku bīk tēnē Jethu ku thiëckē élā, “Raan piööc, ajičku lōn wēt ye lueel ku kē ye piööc ee yic. Yīn acie dīt raan ye kuëec nhom. Ku yīn ē kōc piööc bīk kē wīc Nhialic looi dhēl la cök. ²²Lēk yo, na ye täktäkdu buk ajuér dhiel aa gam, yok kōc Itharel tēnē bënyajaknhom Cithér kua cuk bī gäm ye.”

²³Ku Jethu ēcī ruëënyden ḥic, ku bēér, ²⁴“Nyujthkē ya wēēu, ku thiëec ke, ye nhom ḥa ku ye rin ḥa käkkä cī giëet ē wēëth köu?” Gokē bēér, “Aa kāk Cithér bënyajaknhom.”

²⁵Go Jethu lēk ke, “Na ḥiçckē kēya, gämkē Cithér bënyajaknhom kēde ku gämkē Nhialic kēde.”

²⁶Ku acīn wēt rēēc cī Jethu lueel kōc nhüüm lēu bī ya awuöc bī kek ye dōm. Ku wēt cī lueel ēcī ke göi ku bitkē.

Nhialic abii koc ci thou col aa ben pir
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷Go koc kök akut Thaduthii. Akut ciïi yeen ye gam lön bi Nhialic koc ci thou ben col apir, bën ténë Jethu ku thiécké élä, ²⁸“Raan piööc, Mothith aci löj göt élä ténë yo, ‘Na thou wäménh ë raan ku nyiëen tik piny ke cïn mith, ke wäménh koor ala yöt tik bi mith dhiéeth yön mënhe.’ ²⁹Na thöönku lön tö mith tik thïn kadhorou, ku thiék wén dit, ku thou ke cïn mith. ³⁰Go wäménh buoth ye la yöt tik, ku thou aya ke cïn mith ci dhiéeth. ³¹Ku looi rot käya ténë mënhe ye kek diák. Ku käya ténë ke ébën kadhorou, aaci thou ke cïn mith cik nyään piny. ³²Nawën ke tik thou aya. ³³Ku lek tuej ku thiécké, të le koc ci thou röt jöt akoldä, bi ya tiñ ña, rin ci yen rëer ke ke ébën kadhorou?”

³⁴Go Jethu bëér, “Thiëñ ye koc röt thiaak ë kën pinynhom tén. ³⁵Ku koc path bi röt jöt thou yic, koc ye pan Nhialic këden, aacie thiéek ku aacie ë thiaak, ³⁶ku aaciïi bi ben thou rin aa thöj kek atuuc Nhialic. Ku aa mith Nhialic rin ci kek röt jöt thou yic. ³⁷Ku Mothith guöp ë jam lön ye koc ci thou ben pir, wäär gët yen të ci Nhialic rot nyuöth ye ë bun dëp yic, ku jieem rin Bëny élä, ‘Ee Nhialic Abaram, ee Nhialic Ithäk ku ee Nhialic Jakop.’ ³⁸Wëtde yic ë lön ye yen Nhialic ë koc pir, ku acie Nhialic koc ci thou, rin koc ébën aa pir ténë ye.” ³⁹Go koc piööc lööj ke käac thïn jam ku luelkë, “Aca ñiec dhuk nhom raan piööc.” ⁴⁰Ku thök jamden rin ë cik wic bik ben thiéec.

Jethu aci koc piööc lön yen raan ë tooc Nhialic
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹Ku lueel Jethu ténë ke, “Yenjö ë ye lueel lön raan ci loc ku doc ya raan dhiénh Debit? ⁴²Rin aye Debit guöp luel athör waak yic élä,

‘Aci Nhialic lueel ténë Bänydië, “Nyuc ë tén köndiën cuëc,

⁴³yet të bi yen koc aterdu dhuöök ciëen yiçök.”

⁴⁴“Ye këdë ye yen manh Debit, ku yeen aye Debit coöl, ‘Bänydië?’”

Jethu alëk koc bik röt tiit koc gät lööj Itharel
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵Tëwën piñ koc ébën wëtde, ke Jethu wël yenhom kocken ye buooth ku lueel, ⁴⁶“Tiëtké röt ku duökké koc piööc lööj Itharel ye kiëet. Koc cath kek alëthken dit bär, röt teem yön yoco yiic bi ke aa müöth athëek. Ayekë nhiaar bik nyuc tuej thöc kocdit tén amat, ku yön path aköl yai. ⁴⁷Ku keek aa kák lëer tuöör nyin, ku röökké apei bik koc wëj lön puoth kek. Kockäaabii tém awuöjc ril apei.”

Ajuér lëär

(Mk 12:41-44)

21 Kaam wën ke Jethu cī nyuc tē ye wëeu juaar thïn luaŋ Nhialic, ku döt koc wëeu cuat kén ajuér yic. Ke koc juēc ajieek aake cī wëeu aa täau thïn.

²Nawën ke tij lëär aŋjään bö ku cuet wëeu reen lik thïn aya. ³Go Jethu lueel, “Wek alæk yic, lëär kénë aci Nhialic këden cī juaar nhiaar ténë koc kök ébën. ⁴Rin aa cik juaar wëeuken juēc yiic, ku yen aŋjæŋé, aci kén bï yen pîr dhuol thïn ébën.”

Luaŋ Nhialic Jeruthalem abï thuör piny

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵Tëwën jiël kek luaŋ Nhialic, ka atuuc kök jam tē dhëeŋ luau Nhialic thïn ku aleel peth cī ye buth, ku kädhëŋ cī gäm Nhialic bï ye door. Go Jethu bëer, ⁶“Käkkith yakë tij émën, ala aköl bï ke thuör piny ébën, ka cïn alel töŋ bï köjc alel dët nhom.”

Ací Jethu lëk atuööcke lön bï ke maan

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷Go kë thiéec, “Raan piööc, ye nén bï kénë rot looi, ku yeŋö bï ye nyuɔoth lön tē bï kénë rot looi aci thiök?”

⁸Go Jethu lëk ke, “Tiëerkë nhiiim ku duökkë röt cöl aduöŋ. Rin koc juēc aabï bëen è riенkië ku ye ḥek lueel, ‘Ke yén raan cī lɔc ku dɔc, aköl bï yén bén akin.’ Duökkë ke buɔth. ⁹Ku duökkë riɔc akoldä tē tij wek tɔɔŋ, ku aliääp baai ke loi röt. Käkkä abï röt kaŋ dhiel looi tueŋ, ku acie lön cii thök piny guɔ thiök.”

¹⁰Ku ben Jethu lueel élä ténë ke, “Wuöt aabï kenhiiim tuööm ku thërkë, ku bëei meç bánydit abï thör kamken. ¹¹Ayiëékyiëék piny dít juēc aabï röt looi, ku tuaany ku cɔŋdit apei aabï röt looi yɔn juēc yiic. Ku kärec kök aabï röt looi, ku kädit koc cöl ariɔc aabï tij nhial. ¹²Ku tueŋ bï käkkä röt looi, wek aabï gum apei, ku wek aabï yäth tén amat ku meç we. Ku wek aabï yäth luk yic bány nhiiim è riенkië. ¹³Ku è yén tén bï wek koc ébén lëk Wët Puɔth Yam thïn. ¹⁴Ku duökkë dieer tē bï wek röt kuɔny thïn, ¹⁵rin wek aba kony ba we cöl aŋjic wël puɔth bák lueel, käk cii koc aterdun we bï jɔɔny, tëdë ke dhäl käkkun yakë lueel. ¹⁶Wek aabï koc ke dhiëth we, ku wämäthakun, ku koc ruääi ke we ku mäthkun gaany. Ku koc kök kamkun aabï nök. ¹⁷Ku raan ébén abï we maan è riенkië, ¹⁸Ku wek aabï kony na cok a nhiëm töŋ nhom ka cii bï määr. ¹⁹Deet bï wek wepuɔth deet abï we cöl apir.

Jethu ajam wët riäŋ Jeruthalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20“Aköl tüŋ wek Jeruthalem ke cii apuruuk wuöt kök gool, ke ḥieckë lön tē bii ye rac acii bën. **21**Ke koc rëer Judia aa dhil riŋ gat nhium, ku koc rëer geeu Jeruthalem aa dhil jäl, ku koc tō bëei yiic ayeer aaciil la geee. **22**Rin tēnë, kek aa nün bii koc tēm awuöc bii kë cii göt athör theer wël Nhialic yic yenhom tieenj. **23**Diäär liec ku diäär muk mith kor aabi gum apeidit è ninkä. Koc è wunë, aabi gum apei ku aabi Nhialic tēm awuöc. **24**Koc kök aabi nök tōy yic, ku koc kök aabi dōm ku la ke mac wuöt kök yiic. Ku Jeruthalem abi wuöt kök dōm ku recke apei, ku macke yet aköl bii bäänyden thök.

Aköl bii Manh Raan bën

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25“Käk këc kaŋ tüŋ aabi röt looi tēnë aköl ku pëei ku kuel. Ku koc wuöt pinynom ebën aabi puöth jieth, ku riööckë atiaktiak dit loi rot wér yiic. **26**Ku koc aabi riööc apei rin käk loi röt pinynom. Käk tō nhial ebën, aköl ku pëei ku kuel aabi röt yääk. **27**Ku Manh Raan abi tüŋ ke bö nhial pial yiic kek diik ku rieldit apei. **28**Të looi käkkä röt, ke we deet wepuöth ku rëerkë è cök rin tē bii we luök kärec yiic acii yëët.”

29-30 Ku ben Jethu ke lëk käänj kënë, “Të tüŋ wek tim cít ḥaap ayii tiim kök ke loi yith yam, ka ḥieckë lön cii kér thiök. **31**Kéya, na tiejkë käkkä ke loi röt, ke ḥieckë lön cii bääny Nhialic thiök. **32**Alëk we, wek aaciil bii määr tē cök käkkä röt looi. **33**Nhial ku piny aabi liu, ku wëtdiie acii bii kaŋ määr.

Rëerkë we cii röt guiir

34“Guierkë röt, ku rëerkë we tür nhium. Duökkë aköl bii yen bën col ayök we ke we këc röt guiir. Duökkë röt col ayök we pür pür rac, bæk aa rëer we cii wieet è möu akölaköl, ku yakë rëer we ték käk pür pinynom. Aköl kënë abi la ciel wegup ke cäk ḥic, **35**cümén län adhie wëi adëep. Ku kënë abi bën tēnë kuat raan pür pinynom ebën. **36**Rëerkë we tit ku röökkë akölaköl bæk la riel bii wek kë bii rot looi göök, bæk kööc yanom yen Manh Raan we cii dieer.”

37Ku jol Jethu è ninkä nök ke ye piööc luaj Nhialic, na bö thëi ke jiël bii la nin gön Olip nhom. **38**Ku koc aake ye guëer luaj Nhialic rial bik piööcdë bën piŋ.

21:22 Yoth 9:7   **21:25** Ith 13:10; Edhe 32:7; Juel 2:31; Ny 6:12-13   **21:27** Dan 7:13; Ny 1:7
21:37 Lk 19:47

Amat nök Jethu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jn 11:45-53)

22 Nawën la tē bī Yan Ayum cīn yic luu looi thiöök. ²Ke kōcdit käk Nhialic ku kōc piööc lösö wic dhöl path bī kek Jethu nök, rin riööc kek ciët la aliäm bī rot looi.

³Ku raan tök kam kōc ye buçoth kathiäär ku rou cōl Juda Ithkariöt, écī bëny jörac la yepuñu. ⁴Go la tēnē kōcdit käk Nhialic ku bany apuruuk luaj Nhialic tiit, bī tē bī yen ke kuony thün, bik Jethu dōm la guëek yic. ⁵Gokë puöth miët wén piñ kek ye lön bī yen ke kony, ku thönkë lön bī kek ye riop. ⁶Go gam, ku wic tēpeth bī yen Jethu dōm thün ke cīn kōc njic ye.

Jethu acī miëth thëi cī guir rin yai cam

(Mt 26:17-25; Mk 12:21; Jn 13:21-30)

⁷Aköl bī Yan Ayum cīn yic luu looi écī bën, aköl ye amël nök rin yai.

⁸Go Jethu Pîter ku Joon tooc ku lëk ke, “Lak bák miëth yai la guir tēnē yo.”

⁹Gokë thiëec, “Ye tēnen wic yin yo buk miëth yai la guir thün?”

¹⁰Go Jethu bëér, “Tē le wek geeu Jeruthalem, ke wek aabi röm kek mony yëec töny ë pii. Biaathkë pan le yen thün. ¹¹Ku lëkkë raan la baai, aye Raan piööc lueel, ‘Ye yön nen bī yen miëth yai cam thün yok kockiën ya buçoth?’ ¹²Ku abi we nyuöth yön nhial lääu yic cī guir yic. Guierkë miëth ë tēen.”

¹³Gokë la ku yökkë kériëec ebën cít tēwën cī Jethu ye lëk ke thün. Ku jölkë miëth yai guir.

Guirku röt apath buk guöp Bëny rōm

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

¹⁴Tēwën bī kek jäl mith ke Jethu nyuc tēde ku nyuc atuööcke aya, ¹⁵ku lëk ke, “Aca wic apei ba miëth Yan Ayum cīn yic luu kënë cam kek we ku ba jäl gum. ¹⁶Alëk we lön acä bī ben cam yet tē bī wët tō yeyic yön bääny Nhialic yic.”

¹⁷Ku lööm aduñ cī thiäj muöñ abiëc, ku leec Nhialic ku lueel, “Lömkë kënë ku tekkë ë kamkun. ¹⁸Alëk we lön yen acin muöñ abiëc dët ba ben dek yet aköl bī bääny Nhialic bën.”

¹⁹Nawën ke lom ayup ku leec Nhialic, ku bëny yic ku gëm ke ku lueel, “Kënë ë guäpdië cī juaar riënkun. Yakë looi këlä bák ya ya tak.” ²⁰Nawën miëth cök ke ben aduñ la yic muöñ abiëc lööm aya ku lueel, “Kënë ë döjör yam ke Nhialic cī thany ë riëmdië bī kuér ë riënkun.”

21“Ku yen kïn, raan bä luom arëer tën, ku amith kek ya! **22**Ku ë tëde, Manh Raan adhil thou cít të ci Nhialic guiér ye. Ku raan bä luom abi gum apei!”

23Gökë röt thiëec tök, tök, yeja kamkua lëu bï ya yen loi kënë.

Atuuc aaci wët teer raan dit kamken

24Kaam wën aya ke koc ye buooth teer wët lön nadë, “Yeja kamken yen bï ya raan dit apei.” **25**Go Jethu lëk ke, “Pinynhom tën bány koc cie koc Itharel aa la riel tënë kocken meckë, ku koc mac baai aa röt cœl, ‘Koc määth ke koc baai.’ **26**Ku acie tëde tënë we, rin raandit kamkun adhil rot dhuök piny bï ciët raan koor. Ku raan tö tuej adhil rot dhuök ciëen bï luui tënë koc kök.” **27**Ku thiëec ke, “Yeja yen dit, ye raan ye luöji aye raan ë luui? Cie raan ye luöji? Ku yen kamkun yen acit raan ë luui.

28“Wek aaci köjc ke ya käril cä yok yiic, **29**ku cít mënë ci Wä ya looi ba ya bëny, wek aba yiék ë bääny kënë aya. **30**Wek aabii mith ku dëkkë kek ya bäänydië yic, ku nyuööckë thöc nhium bæk luñ thän Itharel yic thiäär ku rou looi.”

Jethu aci kë bï Pîter ye jai lueel

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

31Ku ben Jethu lueel, “Thaimon, Thaimon piñ wëtdienë, bëny jakrec aci thiëc bï gäm riël bï we them ëbën, bï koc path tek thook tënë koc rec, cimén dhie ye rap köjom bï miël tek thok rap yiic. **32**Ku yen aci röök rienu yin Thaimon bï gamdu dhiel riël. Ku na ca jal dhuk tënë ya, ke yi kony wämäthakui kök.”

33Go Pîter bëér, “Bëny acin kë bæ gël bï ya ciï meç kek yi, ku thuçoù kek yi aya.”

34Go Jethu lueel tënë ye, “Alëk yi Pîter, nhiaik bëek piny ke thon ajith këc kiu, yin abä jai arak diäk lön kuc yin ya.”

35Nawën ke Jethu thiëc kocken ye buooth, “Të tooc yen we bæk Wët Puoth Yam la lëk koc, ku wek aacïn wëeu ku jokgo la keny ayi war, yakë yok lön le yen kë liu tënë we?” Gokë bëér, “Acin këdänj.” **36**Go Jethu lueel, “Ëmën, na la raan wëeu ke muk ke, ku muk jokgo aya. Ku na yin acin pal, ke yi çoco alëth abëk wei ku yco. **37**Luçikë ë kënë rin aye wël ci göt theer ë riënkïe lueel, lön ye yen raan tök kam koc kärec looi. Ku wët kënë abi yenhom tieej ëmën.”

38Go koc ye buooth lueel, “Bëny, paal karou aa kik.” Go bëér, “Aa juëc.”

22:21 Wk 41:9   22:24 Mt 18:1; Mk 9:34; Lk 9:46   22:25-26 Mt 20:25-27; 10:42-44

22:26 Mt 23:11; Mk 9:35   22:27 Jn 13:12-15   22:30 Mt 19:28

22:35 Mt 10:9-10; Mk 6:8-9; Lk 9:3; 10:4   22:37 Ith 53:12

Jethu arjök ke njic lön bï ye nök

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹Nawën ke Jethu jiël ku rusec kɔcken ye buɔoth, ku ler gɔn Olip nhom cimenden yen ye looi akölaköl. ⁴⁰Nawën lek yet teden adhie, ke lëk ke, “Röökké Nhialic bï we ciï them jakrec.”

⁴¹Ku nyièënjke piny ku le tuej tëthin-nyoɔt, ku gut yenhic piny ku röök, ⁴²ku lueel, “Wä, na lëu rot ke këreec tit ya aciï bö. Ku acie wëtdië ë wëtdü.” ⁴³Go atuny nhial rot nyuöth ye ku deet puöu, ⁴⁴rin ë dhiau apei yepuöu. Ku ben röök apei abi tuc kuër yeguöp cimën riem.

⁴⁵Ku jöt rot tewen röök yen thìn ku dhuk ténë koc ye buɔoth, ku yön ke ke nin rin ci riääk ë puöu ke col agök. ⁴⁶Go lueel ténë ke, “Yenjö niin wek? Jatkë röt ku röökké bï we ciï them jakrec.”

Jethu aci dɔm

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11)

⁴⁷Jethu ë ñot jam tewen bïi koc juëc ke wet Juda nhüim, raan tök kam koc ye buɔoth kathiäär ku rou. Ku ler ténë Jethu ku muööth ke ciim.

⁴⁸Go Jethu lueel, “Juda ca ya ciim ba Manh Raan nyuöth koc dɔm ye?”

⁴⁹Nawën tij koc ye buɔoth ke rëér kek ye kë bï rot looi, ke luelkë, “Bëny, cuk thär? Yok aa muk paalkua.” ⁵⁰Go raan tök kamken palde miëët bei, ku tök alony lui pan raandit käk Nhialic ku teem yinyden cuëc wei. ⁵¹Go Jethu lueel, “Acie käya.” Ku goot mony awen yic tewen ci tök pal, ku kony bï dem.

⁵²Ku jöt Jethu jam ténë raandit käk Nhialic ku bany apuruuk luaj Nhialic tiit, ku kɔcdit baai ci bën bik ye dɔm, ku lueel, “Cäk bën we muk paal ku atuel ciët ya ye raan koc rum? ⁵³Yen ë rëér kek we luaj Nhialic akölaköl, ku akëckë kaŋ them bæk ya dɔm. Ku emën wek aaci puöl bæk kë tö wepuöth looi. Ku ténë jɔŋrac abi la riel bï këreec wic looi.”

Piter ajei Jethu

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Gokë Jethu dɔm ku yëthkë pan raandit käk Nhialic. Ku Piter ë biöth ke mec koc cök ciëen. ⁵⁵Ku apuruuk aake ci many yɔckë took kal yic. Go Piter rot mät ke ku nyuuc bï yɔc. ⁵⁶Nawën tij nyan lui pan bëny Piter ke nyuc mac lööm, ke döt apei ku lueel, “Mony kënë ë ye rëér kek Jethu aya.”

⁵⁷Go Piter jai ku lueel, “Mony kënë acä cök njic yin nyenë!” ⁵⁸Ku kaam thiin awen ke mony dët tij Piter ku lueel, “Yin ë raanden aya.” Go Piter bëér, “Acie yen mäthdië.”

59Ku kaam awën, ke wët yen raan Jethu, ben mony dët muöök yeguöp apei ku lueel, “Acin diu lön ye mony kënë rëer kek Jethu, rin ë raan Galilia.”

60Go Piter bëer! “Mäthdië, kë ye lueel acä cak deet yic.” Ku kaam wën ñot jieem yen ke thon ajith kiu. **61**Go Jethu yenhom wel ku döt Piter. Go Piter këwääär ci Bëny Jethu lëk ye elä, “Tuej ke thon ajith këc kiu ya aköl, aba lueel arak diäk lön kuc yin ya.” **62**Ku ler ayeer ke ci guöp yär ku dhieeu apei.

Jethu aci bui ku that

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63Tën awën ke koc ke tit Jethu, ee yekë bui ku thatkë, **64**ku derkë nyin ku guutkë kecin ku yöökkë, “Mëekë! Yeja yi gut?” **65**Ku lueelkë kärec apei yeguöp.

Jethu aci yäth lug bany Itharel yic

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

66Nawën bak piny, ke kocdit Itharel ku kocdit kæk Nhialic, ku koc piööc lööj mat kenhiim. Ku biï Jethu luöjden yic. **67**Ku läkkë ye, “Na ye Raan ci lœc ku dœc, ke lëk yo.” Go Jethu bëer, “Na lëk we ke wek aacii wëtdië bï gam, **68**ku na thiëec we, ka cäk bï bëer. **69**Ku èmén ler tuej, Manh Raan abi nyuc lön cuëc Nhialic Madhol.”

70Gokë rek yic èbën, “Na ye käya, ye Wën Nhialic?” Go Jethu bëer, “Ee yen, ciit të cäk luël ye.” **71**Gokë lueel, “Acin dët wicku koc kök bï bën jam kæk ci looi. Yok aaci wël ci lueel ë thuçnde piñj.”

Koc Itharel aaci Jethu gaany tënë Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-58)

23 Go koc luk röt jöt èbën ku yëthkë Jethu Pilato nhom raan Roma. **2**Ku gcoonykë ku luelkë, “Yok aaci mony kënë yök ke rec kackua nñiim, ke ye lëk ke bïk ajuér ciï ye tääu piny tënë bënyjaknhom Roma. Ku aye lueel aya lön ye yen Raan ci lœc ku dœc, bënyjaknhom.”

3Go Pilato thiëec, “Ye yin bënyjaknhom koc Itharel?” Go Jethu bëer, “Ee ya, ciit të ca luël ye.”

4Go Pilato yenhom wël kocdit kæk Nhialic ku thän awën ku lueel, “Acin awuöc ca yök ee raan kënë guöp.” **5**Gokë ñot ke jam apei ku luelkë, “Tëden yen koc piööc thin ajok aliäap Judia yic èbën. Aci joc Galilia ku yen kin ci bën Jeruthalem èmën.”

Jethu aci yäth Antipäth Yërot nhom

6Nawën piñj Pilato ë wëlkä ke thiëec lön yen raan Galilia. **7**Nawën le ñic lön ye Jethu raan wun mec Antipäth Yërot, ku yeen ë rëer

Jeruthalem ë nïnkä, ke cõl Jethu ayëth yenhom. ⁸Go Antipäth Yërot puöü miet wën tijj yen Jethu, rin ecii käjuëc piñ ë rienke. Ku ecii Yërot wic apei bi Jethu tijj, ku njöoth aya bi kák ye Jethu ke looi tijj. ⁹Go Jethu jal thiëec wël juëc, go Jethu biet keciñ wët töj dhuk nhom. ¹⁰Go koedit kák Nhialic ku koc piööc lööj röt cuot tuej, ku lueelkë wël rec apei Jethu guöp. ¹¹Go Antipäth Yërot kek apuruöökke Jethu bui ku läëtkë. Ku rukkë alanh dhëej apei ciñ alanh bëny yeköu, ku toockë ciëen ténë Pilato. ¹²Ku jol Antipäth Yërot kek Pilato, wäär man röt jal määth akölë.

Jethu aci tém thou

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

¹³Go Pilato koedit kák Nhialic ku koedit baai, ku koc kök cõl ebën, ¹⁴ku lëk ke, “Wek aaci mony kënë bëëi yanhom, ku luelkë lön ë yen raan rec koc nhiiim bïk aliaäp looi. Ku emen yen aci wët wic yic wenihiim, ku akëc yön ke la guöp awuöc cok alon ci wek ye gaany käjuëc apei. ¹⁵Na cok a Antipäth Yërot ka këc yön ke la guöp awuöc, yen ale yen ye cõl adhuk yanhom. Acin awuöc ci mony kënë looi lëu bi ye nök. ¹⁶Aba cõl athat ku luçny.” ¹⁷Ruöön ebën aköl Yan Ayum cïn yic luçu, Pilato ë raan tök kam koc ci mac lony te wic koc baai ye bi lony. ¹⁸Go thän awën tö thrin wuçoou looi, “Näk! Ku lony Barabath ténë yo.” ¹⁹Barabath ecii mac rin aliäm ci rot looi geeu, ku rin ci yen raan nök.

²⁰Ë wic Pilato bi Jethu lony, ku ben jam ténë ke. ²¹Gokë ben kiu apei, “Apiëet tim ci riüu köu.”

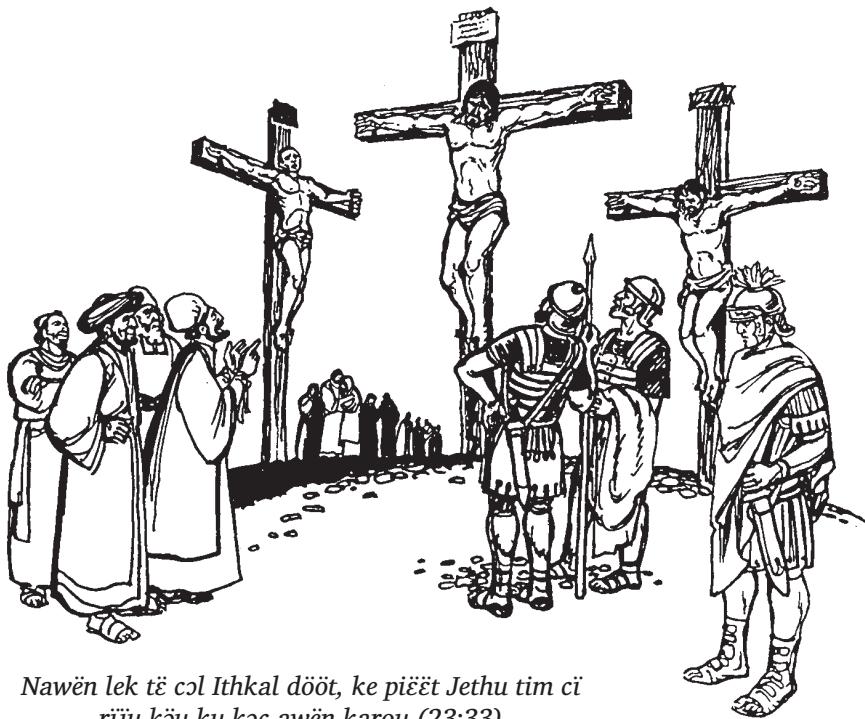
²²Go Pilato ben jam ténë ke, kënë yen yic diäk ku lueel, “Yeñjö? Ye awäc njö ci looi? Acin awuöc ca yön ke ci looi lëu bi ye nök! Aba cõl athat ku cal ajiël.” ²³Gokë njot ke kiu apei röldit, lön dhil Jethu piäät tim ci riüu köu. Ku këden wën yekë lueel aci yenhom ben güöt.

²⁴Go Pilato wëtden gam ku tém Jethu awuöc wën wickë. ²⁵Ku lony Barabath, raan wäär ci mac rin aliäap, ku rin ci yen raan nök. Ku yik ke Jethu bïk la luçoi teden wickë kepuöth.

Jethu aci piäät tim ci riüu köu

(Mt 22:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

²⁶Gokë Jethu kuaath ayeer. Ku wën kueeth kek ye, ke mony cõl Thaimon raan pan Thirene bö baai, nawën ci tim ci riüu Jethu göök, gokë dõm ku cõlkë aket tim ke buçoth Jethu cök. ²⁷Ku buçoth koc juëc apei ku diäär dhiau rienke aya. ²⁸Go Jethu yenhom wël ke ku lueel, “Diäär Jeruthalem, dujkkë dhiau ë rienkië, dhiaaukë ë rienkun ku rin miëthkun. ²⁹Rin nïn bi ye lueel elä aaci thiëk, ‘Diäär mit gup aa diäär

*Nawën lek tē cōl Ithkal dööt, ke piëët Jethu tim cī
riüu kōu ku kōc awën karou (23:33)*

kēc mith kaŋ thuëët! ³⁰Ku ē yen tēn bī ye aa lueel thīn aya elā, ‘Ajuëen buk ciët kōc cī thou, kōc cī wiëk nhiiim, kōc cī kē cī wiük kenhiiim kuöm piny.’ ³¹Na ye kēcít kēnē rot looi ke tim tōc, ke yeŋjö yakē tak ke bī rot looi tē le yen riël.”^g

³²Ku kuath apuruuk kōc karou aya, kōc la gup awuöcdit tet bīk ke la nōk kek Jethu. ³³Nawën lek tē cōl Ithkal dööt, ke piëët Jethu tim cī riüu kōu ku kōc awën karou, raan tōk lōj cuëc ku raan dët lōj cam.ⁱ ³⁴Go Jethu lueel, “Wä, päl piny tēnē ke, keek aa kuc kē loikē.”

Ku cuet apuruuk gek bīk alëth Jethu tek kamken. ³⁵Ku jōl kōc juëc kōjōc ē tēn ke daai ye. Ku tēn awën ē ye kōcdit Itharel bui ku luelkē, “Ee kōc kōk kony, cōl akony rot tē ye yen Raan cī Nhialic lōc ku dōc.”

³⁶Ku bui apuruuk aya. Ku bīk tēnē ye ku gëmkē muöñ abiëc cī wac, ³⁷ku luelkē, “Na ye bëny kōc Itharel ke yi kony rot.” ³⁸Ku piëëtkē tim cī ye göt thīn kēlā nhial tim Jethu nhom, “KĒNË Ë BËNYIJAKNHOM ITHAREL.”

^{23:30} Yoth 10:8; Ny 6:16   ^g^{23:31} Wëtdë yic ee duër a kēlā, “Na ye kē cīt kēnē rot looi tēnē raan cīn awuëc cī looi, ke ye tak yeŋjö bī rot looi tēnē raan la guöp awuëc.”   ⁱ^{23:33} Tēn kēnē ee ye cōl kēlā rin thiëëk yen kek gōndit la guen-ŋej cīt apen nhom raan.   ^{23:34} Wk 22:18   ^{23:35} Wk 22:7
^{23:36} Wk 69:21

39 Go raan tök kam koc awën cii piäät kek ye lat ku lueel, “Cii ye Raan cii Nhialic lœc ku dœc? Kony rot ku kony yo aya.” **40** Go raan dëëtë puju riääk ku nyieeny, “Cii ye cak riööc Nhialic agut tœ thou yin aya? Yok aaci tœm thou cimende. **41** Ku awäcda adhilku jöt rin yok aa col kœ cuk looi, ku mony kënë acin këreec cii looi.” **42** Ku lueel tœnë Jethu, “Tak ya tœ yeet yin Bäänydu yic.” **43** Go Jethu lëk ye, “Yin alëk yic, yaköl yin abi rœér kek ya pan Nhialic.”

Jethu aci thou ayic

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Nawën tœcít aköl ciel yic ke muööth loi rot pan awën, ku cii aköl ruel yet tään aköl. **45** Ku tœwën ka alanh ye gëëj bï luaj Nhialic tek yic alon thïn reet yic rou. **46** Ku cöt Jethu röldit ku lueel, “Wä, wëikië aaca than yicin.” Acii wëlkkä lueel ku thou.

47 Nawën tij bany apuruuk kœ cii rot looi, ke lec Nhialic ku lueel, “Mony kënë ë ye raan path alanden.” **48** Nawën tij koc ke cii kenhüim kut tœen bik daai kœ cii rot looi, gokë dhuk baai ke gut kepuöth. **49** Koc ke tjiëc kek Jethu ebën, agut diäär ke buoth ye wäär jiël yen Galilia, aake daai ë käkkä ebën.

Jethu aci thiök

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-51 Mony col Jothep ë tij thïn. Ku yeen ë raan gen Arimatheo, pan Judia. Jothep ë ye raan path la cök, ku yeen ë njöth bén bääny Nhialic. Ku yeen ë ye raan akut luk koc Itharel.

52 Nawën le tij lon cii Jethu thou, ke la tœnë Pilato ku thiëec guöp Jethu. **53** Ku biï piny tim köu ku der alath, ku tœeu raj cii wec kuur yic, raj cïn raan cii kaj thiök thïn. **54** Ee ya aköl nïn dhiëc, aköl ye koc röt guiir rin aköl cii koc ye luui, ee bï guo bén.

55 Nawën cii guöp Jethu bëëi piny tim köu, ke diäär wäär bö kek Jethu Galilia, buoth Jothep ku tijek tœ cii guöp Jethu tääu thïn raj yic, **56** ku dhukkë baai ku lek miök njir guiir bï kek guöp Jethu bén tœc. Nawën aköl cii koc ye luui, ke ke löj cït tœ ye löj Mothith luël ye.

Jethu aci rot jöt raj yic

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

24 Nayon nhiäk rial aköl Nhialic, ke diäär la raj nhom kek miök njir cik guiir. **2** Ku yökkë alel cii raj kum nhom ke cii laar wei. **3** Nawën lek raj yic ke cii guöp Jethu yön thïn. **4** Tœwën këëc kek ke cii

gäi, ke rõör karou cej alëth yer apei cï la toptop bö, ku këëckë kelöm.
5 Go diäär riööc ku gutkë kenhiüm piny. Go rõör wën lueel tënë ke, “Yeñjo ye wek raan pîr bën wic tën koc cï thou? **6** Acii tö tënë, aci rot jöt. Takkë kewäär cï lëk we elä wäär njoot yen Galilia, **7** lön Manh Raan abi thön koc rec bik piäät tim cï riüi kou, ku abi ben pîr aköl ye nïn diäk.” **8** Go diäär wël wäär cï Jethu lëk ke tak.

9-10 Maria Magdalena, ku Joanan, ku Maria man Jemith ku diäär kök, kek aake cï la raj nhom. Nawen dhukkë ke la koc Jethu buçoth kathiäär ku tök ku atuuc kök, lëk kë cï rot looi. **11** Go atuuc tak lön ë yen wët lueth, ku cik gam. **12** Go Piter rot jöt ku rij raj nhom bï la tij. Nawen guj yeköö piny ku tij raj yic, ke tij alëth wäär cï guüp Jethu der kepëc. Go dhuk baai ke cï gäi aya kë cï rot looi.

Jethu aci rot nyuöth kocken ye buçoth karou

(Mk 16:12-13)

13 Ya aköl töj awën, ke koc Jethu buçoth karou jöt röt bik la pan col Emauth, ku ë mec kek Jeruthalem tê cït kilomiter thiäär ku tök. **14** Tewen cieth kek ke jam ku takkë kæk cï röt looi, **15** ke Jethu bö ku cieth ke kuany keyöth. **16** Ku mär kädaj kepuöth bik cii njic. **17** Go Jethu ke thiëec, “Yeñjo bakë lueel tëtheer awën cieth wek?” Gokë kööc ku dötkë piny ke cï kenyin wel. **18** Go raan tök kamken col Kliopath wëtde bëér, “Adhil a yin raan töj rëer Jeruthalem kuc kæk cï röt looi thïn ye nïnkä yiic.”

19 Go Jethu thiëec, “Ye käñjö?” Gokë bëér, “Aa kæk cï röt looi tënë mony col Jethu, raan Nadharet. Kæk cï looi ku wël cï lueel aye nyuöth lön ye yen raan ril kæk Nhialic tij. Ku aci Nhialic ku koc èbën gam lön ril yen kériëec èbën yic ye lueel ku looi. **20** Aci kockuan dït kæk Nhialic ku koc piööc lööj döm ku gëmkë bany mac baai bï tém thou, ku piëëtkë tim cï riüi kou. **21** Ku ë yeku njööth lön ye yen raan bï koc Itharel waarr kärec yiic. Ku ë nïn kadiäk èmën tën looi käkkä röt. **22-23** Diäär kökakuotda yic, aake cï rieel raj nhom wën anhiäk, ku lek dhuk ke wët cï yook bën col agëi lön liiu guäpde raj yic. Ku lön cï kek atuuc Nhialic cie lëk ke lön piiр Jethu tij. **24** Go koc kök kamkua rij bik la tij. Ku yökkë ayic lön liiu guüp Jethu raj yic, cït tê cï diäär ye lueel thïn.”

25 Go Jethu lëk ke, “Wek aa koc cïn kë njieckë! Wek aacie kæk cï koc kæk Nhialic tij lëk we ye lac gam! **26** Këc koc kæk Nhialic lueel wäär, lön bï Raan cï lœc ku dœc käjuëckä kañ guum bï jal la Bäänyde yic.” **27** Ku têt Jethu ke kæk cï lueel rienke wël theer Nhialic yiic, jœök athör Mothith agut kæk cï koc kæk Nhialic tij gjöt.

24:6-7 Mt 16:21; 17:22-23; 20:18-19; Mk 8:31; 10:33-34; Lk 9:22; 18:31-33

²⁸Nawën cik thiök kek pan awën le kek thïn, ke Jethu loi rot ke cït raan ber tuej. ²⁹Gokë pëen ku luelkë, “Rëér ke yo, akjöl aci cuol.” Go la baaí ke ke. ³⁰Tëwën cï kek nyuc bik mith, ke Jethu löm ayup ku dœc ku bëny yic, ku gëm ke. ³¹Nyin yic tewen ke njickë ku mér bik cii ben tiij. ³²Gokë röt thiëec ë röt, “Yo këc puöth ayum tewen jieem yen kek yo, ku teet wël cï göt theer ténë yo.”

³³Ku jøtkë röt nyin yic ku dhukkë Jeruthalem. Ku yøkkë koc Jethu buoøth kathiäär ku tök ku koc kök ke cï kenhüim mat, ku lëkkë ke, ³⁴“Bëny aci rot jöt ayic, ka cï rot nyuöth Piter.” ³⁵Ku jøl koc wën bö Emauth karou kë cï rot looi dhël yic teet, të cï kek bëny njec thïn wën bëny yen ayup yic.

Jethu aci rot nyuöth atuööcke

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-20; Lusi 1:6-8)

³⁶Wën jnot jieem kek, ke Bëny bö ku këec kamken ku lueel, “Bi döör arëer ke we.”

³⁷Gokë pëk wei ku riööckë ebën ku takkë lön yen atiëp yen yekë tiij. ³⁸Goke thiëec, “Yejö riööc wek? Yejö ye wek diu lön cii yen ye ya? ³⁹Tiëjkë yacın! Ku tiëjkë yacök, ee yen ayic. Gatkë ya, ku abæk tiij rin atiëp acie la adiööñ ku yom cimén ye wek ke tiij kek ya.” ⁴⁰Ku wën lueel yen kënë, ke nyuth yecin ku yecök ke. ⁴¹Ku jnot cik gam, rin miet diüt cï kek puöth miet ku gäi diüt cï kek gäi. Go Jethu ke thiëec, “Le miëth camkë tö thïn?” ⁴²Gokë gäm rëc cï tuak ⁴³ku cuet ke dœci kek ebën.

⁴⁴Ku jøl lëk ke, “Käkkä gup aa käk ca lëk we wäär jnot rëér yen ke we, lön bï kériëec ebën cï göt Löj Mothith yic, ku athör koc käk Nhialic tiij ku diet Nhialic yic aya ë rienkië, aa dhil röt tieen teden.” ⁴⁵Ku kony ke bik wël theer Nhialic deet yiic, ⁴⁶ku lëk ke, “Ayakë tiij të cï ye gät thïn lön Raan cï lœc ku dœc, ë bï gum ku jöt rot raj yic aköl ye nïn diäk. ⁴⁷Ku aci wël cï göt lueel aya lön dhil koc pinyhom ebën, jœk Jeruthalem lëk bik kepuöth wël Nhialic, bï käracken päl piny. ⁴⁸Wek aaci käkkä tiij ke cï kenhüim tieen. ⁴⁹Ku wek abi tuöc Wëi Nhialic wäär cï Wä lueel. Rëérkë geeu yet aköl bï riel nhial kënë bën ténë we.”

Jethu aci yäth pan Nhialic

(Mt 16:19-20; Lusi 1:9-11)

⁵⁰Nawën ke Jethu jiël ke ke ku lek Bethani. Ku jöt yecin nhial ku dœc ke. ⁵¹Tëwën dœc yen ke, ke jiël ténë ke ku jöt ë nhial. ⁵²Gokë door ku dhukkë Jeruthalem ke cï puöth miet. ⁵³Ku keek aake ye lac rëér Luanj Nhialic ke lec Nhialic.

Tewën dɔɔc yen ke, ke jiël tënë ke ku jɔt ë nhial (24:51)